

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
Facultatea de Drept și Științe Sociale
Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic

DISERTAȚIE

de finalizare a programului de master
PSIHOPEDAGOGIA EDUCAȚIEI TIMPURII
ȘI A ȘCOLARITĂȚII MICI

Conducător științific,
Lect.univ. dr. Todor Ioana

Absolvent,
Andrei Aurora

2014

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
Facultatea de Drept și Științe Sociale
Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic

DISERTAȚIE

**Implicații ale activităților de cunoașterea mediului
înconjurător în structurarea personalității preșcolarilor**

Conducător științific,
Lect.univ. dr. Todor Ioana

Absolvent,
Andrei Aurora

2014

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Universitatea
Transilvania
din Brașov

Prezenta disertație finalizează programul de master *Psihopedagogia educației timpurii și a școlarității mici*, organizat în cadrul proiectului *Perspective ale formării prin masterat a specialiștilor în domeniul educației timpurii și al școlarității mici la un nivel calitativ superior* (*PERFORMER*), proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013, Cod Contract: POSDRU/86/1.2/S/62508.

Beneficiar: Universitatea "Transilvania" din Brașov

Partener 1: Universitatea "1 Decembrie 1918" din Alba Iulia

Partener 2: Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad

Partener 3: Istituto di Scienze Psicologiche di Educazione e di Formazione, Roma (Italia)

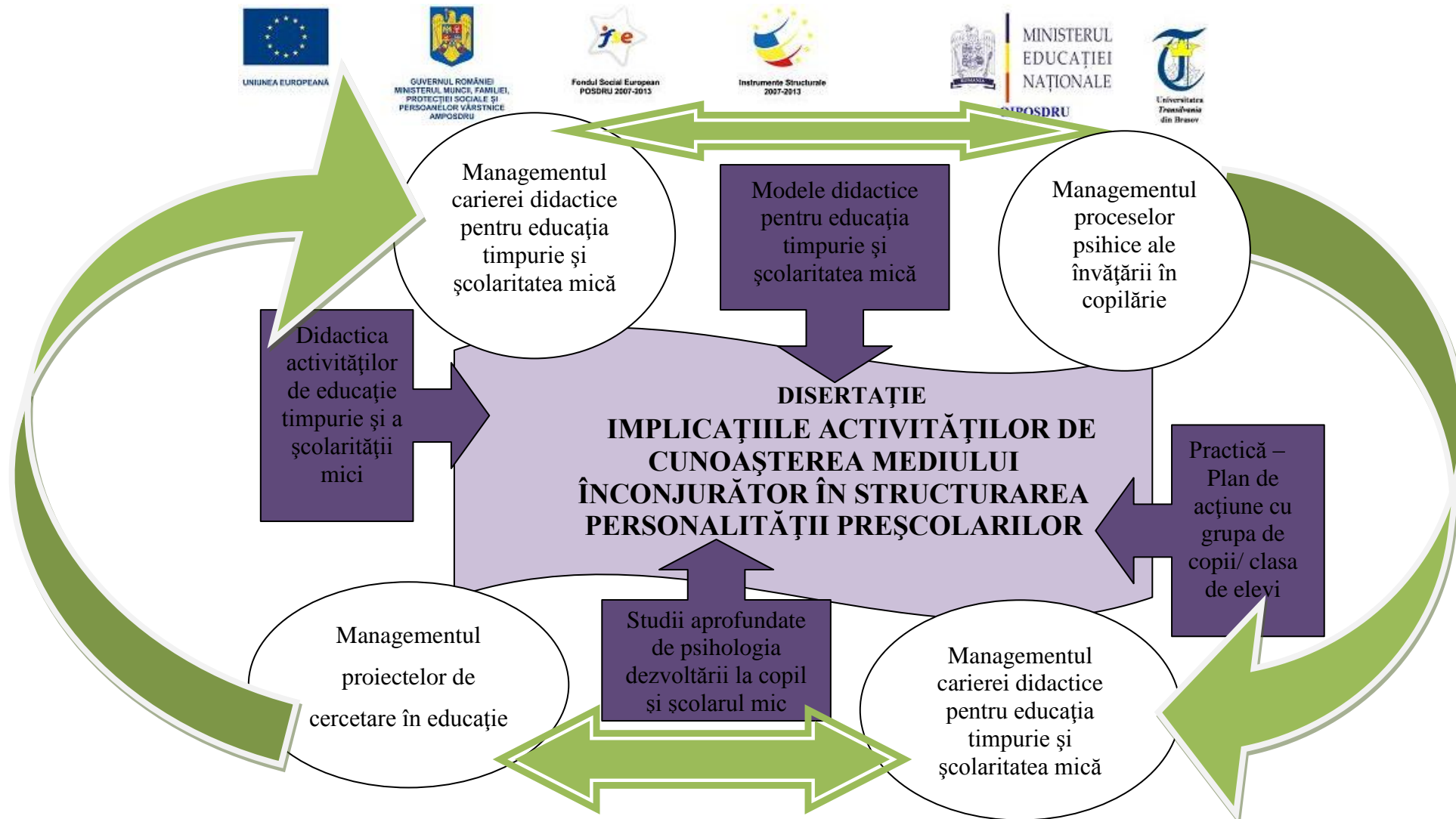
Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

Hartă conceptuală nr.1 "Relevanța disciplinelor din programul de masterat în prezenta disertație"

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

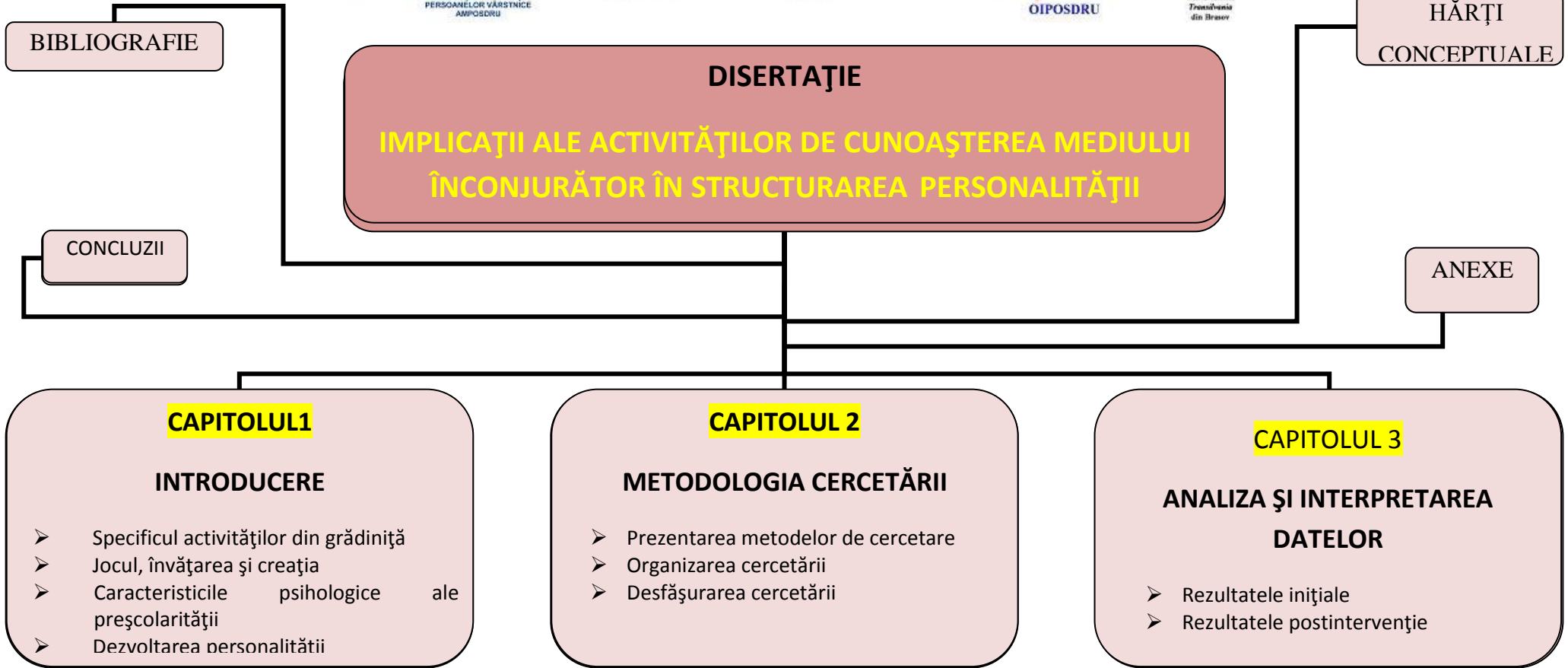
Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

Hartă conceptuală nr. 2 "Structura lucrării de disertație"

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECŢIEI SOCIALE ŞI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAŢIEI
NAŢIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Braşov

CUPRINS

INTRODUCERE	8
1.1.Aspecte teoretice privind specificul activităţilor din grădiniţă	11
1.1.1.Activităţile pe domenii experienţiale	16
1.1.2.Jocurile şi activităţile alese	16
1.1.3.Activităţile de dezvoltare personală	16
1.2.Planificarea anuală a temelor de studiu	17
1.3.Specificul activităţilor de cunoaşterea mediului în grădiniţă.....	19
1.3.1.Conţinuturi pentru activităţile de cunoaşterea mediului înconjurător.....	20
1.3.2.Modalităţi de realizare a activitaţilor de cunoaşterea mediului	23
1.4.Caracteristici psihologice ale vârstei preşcolare	26
1.4.1.Profilul psihologic al vârstei preşcolare (3-5/6 ani).....	26
1.4.2.Stadiile vârstei preşcolare	30
1.5.Jocul învăţarea şi creaţia ca forme de învăţare specifice preşcolarilor	36
1.5.1.Jocul	36
1.5.2.Învăţarea.....	36
1.5.3.Creaţia	37
1.6.Formarea şi dezvoltarea personalităţii	38
1.6.1. Conceptul de personalitate	38
1.6.2.Teorii personalităţii	39
1.6.3.Subsistemele care definesc obiectului psihologiei personalităţii.....	40
METODOLOGIA CERCETĂRII.....	44
2.1.Prezentarea metodelor şi tehnicilor de cercetare.....	44
2.1.1.Chestionarul	44

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECŢIEI SOCIALE ŞI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAŢIEI
NAŢIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Braşov

2.1.2. Metoda Proiectelor	45
2.2. Organizarea cercetării	48
2.2.1. Scopul cercetării.....	48
2.2.2. Obiectivele cercetării	48
2.2.3. Ipoteza cercetării	49
2.2.4. Descrierea lotului de subiecți	49
2.2.5. Durata cercetării	51
2.2.6. Desfășurarea cercetării	51
2.2.7. Descrierea proiectului tematic	52
2.3. Valențele formative ale activităților de cunoașterea mediului în cadrul proiectului	56
ANALIZA REZULTATELOR CERCETĂRII ȘI INTERPRETAREA DATELOR.....	61
3.1. Rezultatele cercetării	61
3.1.1. Rezultatele testului inițial.....	61
3.1.2. Rezultatele testului aplicat după intervenție	62
3.2. Analiza și interpretarea datelor	64
3.2.1. Analiza punctajelor obținute de subiecți la cele două testări	64
3.2.2. Interpretarea datelor pe baza itemilor din chestionar	66
CONCLUZII FINALE ȘI RECOMANDĂRI.....	75
Bibliografie	77
ANEXE	79

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

CAPITOLUL 1

INTRODUCERE

Învățământul modern tinde să orienteze procesul educativ de la informativ spre formativ, de la cantitate spre calitatea cunoștințelor, permite instituțiilor de învățământ pregătirea și formarea noilor generații de tineri potrivit unor nevoi sociale specifice, legate de economia de piață, de noile tipuri de profesionalizare, mai exact se pune accent pe pregătirea copiilor pentru a se adapta dezideratelor societății viitoare. Dezideratele majore ale învățământului formativ, integrat, interactiv, pot fi bine realizate prin aportul ce-l aduc activitățile de cunoașterea mediului înconjurător. Pentru o reușită deplină este necesar ca preșcolarul să trăiască experiența de cunoaștere, să se angajeze în procesul cunoașterii, să se implice în acest proces, să participe cu mult interes pentru a cunoaște cât mai mult din tainele naturii, din viața plantelor, animalelor, fenomenelor din natură, cât și despre contribuția omului la îngrijirea și protecția mediului înconjurător. Organizarea instruirii îl situează pe educabil pe prim plan, punându-se accent pe însușirea instrumentelor de lucru, a tehnicilor de informare, urmărind cultivarea la elevi a stilului de muncă independent; se pune accent pe efortul individual sau colectiv de descoperire a legăturilor lumii reale prin observare, investigare, experimentare, cercetare. Învățământul preșcolar este prima treaptă a școlarității, iar acest lucru nu este întâmplător, activitățile din perioada educației timpurii facilitează integrarea copiilor în grup, societate și ajută la o bună integrare, mai târziu, în mediul școlar.

Motivând alegerea acestei teme menționez că am ținut cont și de constatarea privind starea actuală a mediului înconjurător, schimbările survenite de acesta în ultimii ani, dar și importanța cunoașterii acestuia de către preșcolari. Degradarea continuă a mediului înconjurător, ce se petrece sub ochii noștri este un element major al unei „*crize de civilizație*” și care se datorează tocmai

Parteneri:

UNIVERSITATEA ALBA IULIA
UNIVERSITATEA ALBA IULIA
1 DECEMBRIE 1978
DIN ALBA IULIA

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECŢIEI SOCIALE ŞI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAŢIEI
NAŢIONALE
OIPOS DRU

Universitatea
Transilvania
din Braşov

intervenției omului în natură. Astfel, consider că, trebuie conștientizată necesitatea protecției mediului, a ocrotirii vieții în cele mai variate forme ale sale, iar acest lucru nu ar fi posibil dacă nu cunoaștem caracteristicile principale ale mediului, lumii în care locuim. Prin activitățile integrate și activitățile din cadrul domeniului experiențial științe, cu precădere activități de cunoașterea mediului, atent organizate, se pune accent pe formarea deprinderilor practic-aplicative, pentru formarea unor atitudini pozitive față de mediul înconjurător, pentru formarea premiselor concepției despre un mediu curat, natural (pe cât posibil) care să favorizeze dezvoltarea armonioasă a copiilor.

Contactul nemijlocit al copiilor cu natura și formele ei de viață sporește eficiența demersurilor educaționale, dat fiind cunoscută marea disponibilitate a celor mici de a descoperi și asimila tot ceea ce stârnește curiozitatea, cu atât mai mult activitățile care sunt realizate în natură, (activități de tip out-door) și prin care folosesc materiale din natură sau materiale reciclabile.

Grădinița, ca parte integrantă a învățământului preuniversitar, oferă fiecărui preșcolar cadrul adecvat dezvoltării sale intelectuale, afective, sociale și fizice, constituind baza piramidei în planul cunoașterii, al formării personalității, deoarece această vârstă (3-5/6 ani) este cea a maximei plasticități și receptivități, a deschiderii largi spre lume, a curiozității nemărginite, a motivației maxime de a cunoaște tot ce există în jur.

Mediul înconjurător reprezintă ansamblul factorilor externi din natură și societate care acționează asupra omului și condiționează existența lui. Încă de la naștere copilul se dezvoltă biopsihosocial sub influența directă a mediului, acesta fiind principala sursă de informații ce va sta la baza procesului de cunoaștere a realității.

În profesia de cadru didactic în învățământul preșcolar se acordă o importanță sporită finalităților educației timpurii care vizează:

- dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a personalității copilului, în funcție de ritmul propriu și de trebuințele sale, sprijinind formarea autonomă și creativă a acestuia;
- dezvoltarea capacității de a interacționa cu alți copii, cu adulții și cu mediul pentru a dobândi cunoștințe, deprinderi, atitudini și conduite noi;

Parteneri:

UNIVERSITATEA AUREL VLAICU
ALBA IULIA
UNIVERSITATEA AUREL VLAICU
ALBA IULIA

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECŢIEI SOCIALE ŞI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAŢIEI
NAŢIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Braşov

- încurajarea explorărilor, exercițiilor, încercărilor și experimentărilor, ca experiențe autonome de învățare; descoperirea de către fiecare copil a propriei identități, a autonomiei și dezvoltarea unei imagini de sine pozitive;
- sprijinirea copilului în achiziționarea de cunoștințe, capacități, deprinderi și atitudini necesare acestuia la intrarea în școală și pe tot parcursul vieții.

Cunoașterea mediului înconjurător este o sarcină de bază a procesului instructiv-educativ din grădiniță și contribuie la realizarea laturilor educației: intelectuală, morală, estetică, profesională și fizică, subliniate de pedagogul francez, René Hubert.

Educația intelectuală urmărește asimilarea unui sistem de cunoștințe, din domenii diferite, ale naturii și socio-umane, concomitent cu dezvoltarea structurii psihologice a personalității umane și a formării unei viziuni asupra lumii, facilitând conform spuselor lui René Hubert, adaptarea individului la cele trei planuri ale realității: fizic, social și spiritual. În contact direct cu obiectele și fenomenele naturale și cu cele sociale se dezvoltă și se perfecționează mai ușor la copilul preșcolar, sensibilitatea tuturor organelor de simț. Prin astfel de activități se îmbogățește conținutul senzațiilor și percepțiilor. Bogăția de informații oferite de mediul înconjurător copilului, reprezintă o bază importantă pentru formarea unor reprezentări clare despre obiectele lumii reale. Perceperea componentelor mediului prin antrenarea tuturor analizatorilor ajută copilul să diferențieze însușirile caracteristice ale acestora, să-și formeze treptat reprezentările respective, sau să le dezvolte spiritul de observație.

Cunoașterea mediului înconjurător contribuie la dezvoltarea unor percepții și reprezentări legate de frumosul, din natură, din societate, la formarea unor capacități de a aprecia și evalua frumosul, la cultivarea gustului estetic, la formarea unor deprinderi și îndemânări tehnice de artă sau stimularea capacităților creatoare, a unor aptitudini estetice.

Educația profesională îi oferă omului cunoștințele necesare practicării unei meserii și în același timp îi formează capacitatea de a înțelege sensul și rezultatele muncii sale. Cunoașterea dirijată și directă a mediului cultivă dragostea copiilor preșcolari pentru muncă, capacitatea de a-și planifica ei înșiși o activitate, interesul pentru diferite îndeletniciri, meserii. Observând munca părinților lor, copiii înțeleg că natura poate fi transformată de către om, învață să prețuiască și să

Parteneri:

UNIVERSITATEA AUREL VLAICU
ALBA IULIA
UNIVERSITATEA AUREL VLAICU
ALBA IULIA

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GĂVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

respecte munca, încep să înțeleagă importanța și necesitatea de a munci și doresc să participe și ei la munca celor mari. Încep să vadă în roadele muncii un izvor de bucurii.

Pentru *educația psihomotrică* eficientă, pentru dezvoltarea armonioasă a organismului, pentru menținerea stării de sănătate, copilul are nevoie de cunoștințe despre corpul uman, despre componentele corpului uman și rolul fiecăreia dintre ele, despre importanța aerului, a apei, a hranei, a igienei personale în menținerea sănătății fizice și mentale.

Percepând mediul înconjurător ca pe un organism, cunoscându-i componentele și funcționalitatea lor, copilul va înțelege treptat că deteriorarea uneia dintre acestea va atrage după sine și disfuncționalitatea celorlalte. Astfel cunoașterea mediului este în strânsă legătură cu educația ecologică, de protecție și îngrijire a naturii. Copilul va fi ajutat și dirijat să identifice surse de poluare și posibilități de eliminare a lor, să înțeleagă noțiunile de refolosire și reciclare, învățând să economisească. Rolul imaginației la această vârstă este atât de mare, încât unii autori au considerat că o serie de conduite ale copilului își au sursa tocmai în ea. Prin activități de educație ecologică se vor forma la copil unele atitudini pozitive față de natură, aceștia manifestându-și grija față de mediu, exprimându-și gânduri și sentimente în acest sens. Copilul va fi capabil să aplice în contexte reale, de viață regulile și normele însușite privind protecția mediului (Comănescu, Gheorghe, 1998, p.9).

1.1.Aspecte teoretice privind specificul activităților din grădiniță

Educația timpurie, ca primă treaptă de pregătire pentru educația formală, de la naștere la 6/7 ani, asigură intrarea copilului în sistemul de învățământ obligatoriu (în jurul vârstei de 6 ani), prin formarea capacității de a învăța. Investiția în educația timpurie este cea mai rentabilă investiție în educație, după cum arată un studiu elaborat de R.Cuhna , unul dintre laureații Premiului Nobel în economie.

Învățarea timpurie favorizează oportunitățile de învățare de mai târziu prin reglementările Curriculumului pentru învățământul preșcolar, care prezintă o abordare sistemică, în vederea asigurării continuității în interiorul aceluiași ciclu curricular, interdependenței dintre tipurile de activități de învățare, deschiderii spre module de instruire opționale și remarcându-se prin:

Parteneri:

UNIVERSITATEA ȘTIINȚELOR
AGRICOLE ȘI VETERINARE
BIBLIOTECA
UNIVERSITĂȚII
DIN ALBA IULIA

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECŢIEI SOCIALE ŞI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAŢIEI
NAŢIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Braşov

- *extensie* – angrenează preşcolarii, prin experiențe de învățare, în cât mai multe domenii experiențiale, din perspectiva tuturor tipurilor semnificative de învățare ;
- *echilibru* – asigură abordarea fiecărui domeniu experiențial atât în relație cu celelalte, cât și cu curriculum, ca întreg;
- *relevanță* – este adecvat atât nevoilor prezente, cât și celor de perspectivă ale copiilor preşcolari, contribuind la optimizarea înțelegerii de către aceștia a lumii în care trăiesc și a propriei persoane, la ridicarea competenței în controlul evenimentelor și în confruntarea cu o largă varietate de cerințe și așteptări, la echiparea lor progresivă cu concepte, cunoștințe și abilități necesare în viață;
- *diferențiere* - permite dezvoltarea și manifestarea unor caracteristici individuale, chiar la copiii preşcolari de aceeași vârstă;
- *progresie și continuitate* – permite trecerea optimă de la un nivel de studiu la altul și de la un ciclu de învățământ la altul sau de la o instituție de învățământ la alta.

D'Hainaut preciza faptul că “punctul central al curriculum-urilor trebuie să fie elevul, nu materia... și că atunci când se vorbește de conținutul curriculumului trebuie să înțelegem că nu este vorba de enunțări de materii de învățat, ci de scopuri exprimate în termeni de competențe, moduri de a acționa sau de a ști în general, ale elevului” (Preda, 2009, p. 5-8).

Domeniile experiențiale sunt “adevărate câmpuri cognitive integrate (L. Vlăsceanu) care transcend granițele dintre discipline și care, în contextul dat de noul curriculum, se întâlnesc cu domeniile tradiționale de dezvoltare a copilului:

- **Domeniul estetic și creativ** cuprinde abilitățile de a răspunde emoțional și intelectual la experiențe perceptive, sensibilitatea față de diferite niveluri de manifestare a calității, aprecierea frumosului și a adecvării la scop sau utilizare; experiențele caracteristice sunt prezente în orice arie curriculară, dar cu deosebire în contextul acelor discipline care solicită răspunsuri personale, imaginative, emoționale și uneori acționale la stimuli, educația muzicală și cea artistico-plastică;
- **Domeniul om și societate** include ființa umană, modul său de viață, relațiile cu alți oameni, relațiile cu mediul social, ca și modalitățile în care acțiunile umane influențează

Parteneri:

UNIVERSITATEA ALBA IULIA
UNIVERSITATEA ALBA IULIA
1 DECEMBRIE 1978
DIN ALBA IULIA

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

evenimentele; capacitatea umană de a controla evenimentele și de a ordona mediul; în cadrul activităților de abilități practice copiii constată proprietățile materialelor, selectează materialele în funcție de caracteristicile lor, constată că materialele pot avea și calități estetice (textura, culoarea, forma); activitățile de educație pentru societate angrenează preșcolarul în înțelegerea ființei umane angajate în construirea propriului viitor și a propriei lumi, trăind viața de zi cu zi, a faptului că situațiile prezente își au originile în situațiile din trecut; copiii pot observa similarități între oameni sau evenimente, își pot imagina viața în alte perioade istorice; astfel copiii vor fi încurajați să se angajeze în explorarea activă din punct de vedere uman și social, a zonei, a cartierului unde locuiesc, a familiilor lor, a mediului fizic, a textelor literare, imaginilor și altor materiale audio-vizuale ce pot reprezenta surse de informare; copiii vor înțelege mult mai ușor concepte precum dreptatea, bunătatea, adevărul atunci când le vor putea observa concretizate în acțiunile adulților cu care vin în contact, când vor observa și discuta probleme morale, când le vor exersa în jocuri libere sau dirijate, când vor studia și dezbate opere literare specifice vârstei; disciplinele specifice acestui domeniu sunt: educația pentru societate și abilitățile practice;

- **Domeniul limbă și comunicare** acoperă sfera de cunoaștere exprimării orale și scrise, ca și abilitatea de a înțelege comunicarea verbală și scrisă; prin ascultare și exprimare în situații de grup, preșcolarii devin capabili să exploreze experiențele altor persoane și să-și extindă astfel repertoriul propriu de experiențe semnificative; studiul operelor literare specifice rafinează gândirea și limbajul, extinde capacitatea lor de a înțelege situații interpersonale complexe și aduce o contribuție importantă la dezvoltarea capacităților de evaluare; are loc și primul contact al copilului cu o limbă străină; activitățile specifice acestui domeniu sunt cele de educația limbajului;

- **Domeniul științe** include abordarea domeniului matematic, științific, contactul cu acesta făcându-se prin jocuri dirijate cu materiale din natură (nisip, apă, semințe, etc), prin jocuri de rol în care se fac cumpărături în magazine; astfel se vor dezvolta reprezentări cu privire la concepte precum: volum, masă, număr, precum și capacități de discriminare, clasificare, descriere cantitativă sau raționament; ideile matematice se pot concretiza în experimente și pot fi puse în legătură cu alte concepte și elemente de cunoaștere, în scopul rezolvării de probleme, pentru exprimarea unor puncte de vedere, pentru creșterea calității sau relevanței unor mesaje; acest domeniu se poate extinde și în contextele altor componente curriculare, oriunde apar elemente cum ar fi: generarea

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GĂVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VĂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

unor desene geometrice, scheme, estimarea unor costuri, planificarea unor activități; domeniul științe include și domeniul cunoașterii naturii care determină prin activități simple, dobândirea de către copiii preșcolari a unor abilități, competențe asociate demersurilor de investigație științifică, cum ar fi observarea, selectarea, elementelor semnificative din masă elementelor irelevante, generarea de ipoteze, generarea de alternative, organizarea datelor rezultate din observații; preșcolarii vor fi antrenați în observări ale unor plante, animale, obiecte, ființe din mediul apropiat, modelarea lutului (putând face constatări privind efectul temperaturii asupra materialului), confecționarea sau jocul cu instrumente muzicale simple, aplicarea unor principii științifice în economia domestică (ex. producerea iaurtului) sau prin compararea diferitelor materiale, în efectuarea unor experimente, în utilizarea în condiții de securitate a diferitelor instrumente sau echipamente, în înregistrarea și comunicarea rezultatelor observărilor, în utilizarea diferitelor surse de informare, în rezolvarea unor probleme, în căutarea unor soluții, în sintetizarea unor concluzii valide; disciplinele specifice acestui domeniu sunt: Activitățile matematice, Activitățile de cunoașterea mediului.

- **Domeniul psihomotric** se referă la coordonarea și controlul mișcărilor corporale, mobilitatea generală, abilitățile motorii și de manipulare de finețe, ca și elemente de cunoaștere, legate mai ales de anatomia și fiziologia omului; activitățile sunt cele de mișcare corporală, competiții între indivizi sau grupuri, având ca obiect abilități psihomotorii sau cele care au ca scop o mai bună suplețe, forță, rezistență, ținută; activitățile specifice acestui domeniu sunt cele de educație fizică și sport.

Planul de învățământ pentru învățământul preșcolar are o structură pe două niveluri de vârstă (3-5 ani-Nivelul I și 5-6 ani- Nivelul II), în contextul unei învățări centrate pe copil, prezintă o construcție diferită în funcție de tipul de program al grădiniței și o delimitare pe tipuri de activități de învățare precum:

- activități pe domenii experiențiale (ADE)
- jocuri și activități didactice alese (ALA)
- activități de dezvoltare personală (ADP)

Parteneri:

UNIVERSITATEA AUREL VLAICU
ALBA IULIA
UNIVERSITATEA 1 DECEMBRIE 1978
DIN ALBA IULIA

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PENSIUNELOR VĂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

Planul de învățământ ca și domeniile experiențiale prezentate anterior, permit parcurgerea interdisciplinară, integrată a conținuturilor și asigură libertate cadrului didactic în planificarea activității zilnice cu preșcolarii.

Curriculumul pentru învățământul preșcolara fost revizuit în anul 2008 incluzându-se accente noi :

Diversificarea strategiilor de predare – învățare - evaluare, subliniind: metodele activ-participative care plasează copilul în situația de a explora și de a deveni independent; jocul ca forma fundamentală de activitate în copilăria timpurie, ca forma cea mai naturală de învățare, de exprimare a conținutului psihic al fiecărui copil; informațiile obținute în urma observării jocului spontan al copiilor pot fi utilizate cu succes în activitățile structurate; evaluarea, care ar fi de dorit să urmărească progresul copilului în raport cu el însuși și mai puțin raportarea la norme de grup.

Mediul educațional - să permită dezvoltarea liberă a copilului, să pună în evidență dimensiunea interculturală și pe cea a incluziunii sociale; să faciliteze o explorare activă și interacțiuni variate cu materialele sau cu ceilalți copii, cu adultul.

Familia este partener al grădiniței, al educației, prin participare financiară, participare în luarea deciziilor legate de educația copiilor, prezența la activitățile extrașcolare și în viața grădiniței;

Schimbările aduse curriculumului pentru învățământul preșcolar promovează conceptul de dezvoltare globală a copilului, în acord cu particularitățile sale de vârstă și individuale.

Domeniile experiențiale pot devenii instrumente de măsură pentru dezvoltarea copilului. Aceste domenii de dezvoltare sunt descrise în documentul realizat în 2007 de către specialiști în educație cu sprijinul Reprezentanței UNICEF din România și anume „Reperle fundamentale privind învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului între naștere și 7 ani” (Preda, 2009, p. 13), ilustrând legăturile acestora cu conținutul domeniilor experiențiale din structura curriculumului:

- domeniul - Dezvoltarea fizică, sănătate și igienă personală;
- domeniul - Dezvoltarea socio–emoțională;
- domeniul - Dezvoltarea limbajului și comunicării ;
- domeniul - Dezvoltare cognitivă;
- domeniul - Capacități și atitudini

Parteneri:

UNIVERSITATEA AUREL VLAICU
ALBA IULIA
UNIVERSITATEA AUREL VLAICU
ALBA IULIA
1 DECEMBRIE 1978
DIN ALBA IULIAUniversitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

1.1.1. Activitățile pe domenii experiențiale

Aceste activități cuprind activitățile integrate sau pe discipline desfășurate cu întreaga grupă în cadrul unor proiecte tematice sau teme săptămânale planificate în funcție de temele mari propuse de curriculum, precum și de nivelul de vârstă și de nevoile și interesele copiilor din grupă.

Activitățile pe discipline sunt: educarea limbajului, activități matematice, activități de cunoașterea mediului, activități de educație pentru societate, activități de educație fizică, activități practice, activități de educație muzicală și activități artistico-plastice.

1.1.2. Jocurile și activitățile alese

Sunt acele activități pe care copiii le preferă și care îi ajută să socializeze în mod progresiv și să se inițieze în cunoașterea lumii fizice, a mediului social și cultural căruia îi aparține, a matematicii, a comunicării, a limbajului citit și scris. Educatoarea va acorda o atenție deosebită organizării spațiului în centre ca: “Biblioteca”, “Colțul căsuței”/”Joc de rol”, “Construcții”, “Știință”, “Arte”, “Nisip și apă” etc. Organizarea acestor centre se va face ținând cont de resursele materiale, de spațiu, de nivelul de vârstă al copiilor, în strânsă legătură cu tema săptămânii sau cu tema proiectului aflat în derulare.

1.1.3. Activitățile de dezvoltare personală

Acest tip de activități includ rutinele, tranzițiile și activitățile opționale.

Rutinele sunt activități reper prin care se formează deprinderi de bază (igienă, autoservire, autocontrol, etc) și după care se derulează întreaga activitate a zilei; acoperă nevoile de bază ale copilului, contribuind la dezvoltarea lui globală.

Câteva exemple de rutine: “Întâlnirea de dimineață”, micul dejun, igiena - spălatul și toaleta, masa de prânz, somnul - perioada de relaxare de după amiază, gustările, plecarea preșcolărilor acasă. În cadrul rutinelor, întâlnirea de dimineață are o importanță deosebită, presupunând: calendarul naturii, prezența, activități de autocunoaștere (stima de sine, imaginea de sine, „sunt creativ”); dezvoltarea abilităților de comunicare (comunicare asertivă, comunicare cu colegii, părinții, educatoarea; managementul învățării prin joc (motivarea copilului pentru a deveni școlar - „Vreau să fiu școlar”, „Cum aș vrea să fie învățătoarea mea” etc.); dezvoltarea

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

empatiei („Dacă tu ești bine și eu sunt mai bine”, „Ba al meu, ba al tău”, „Cum v-ați simți dacă cineva v-ar spune...?”); medierea conflictelor („Învăț să lucrez în echipă”, „Singur sau în grup”, „Fără violență”).

Tranzițiile fac trecerea de la momentele de rutină la alte categorii de activități de învățare, de la o activitate de învățare la alta, în diverse momente ale zilei; mijloacele de realizarea acestui tip de activitate sunt activități desfășurate în mers ritmat, activități care se desfășoară pe muzică sau în ritmul dat de recitarea unei numărători sau a unei frământări de limbă, un joc cu text și cânt și cu anumite mișcări.

Activitățile opționale au menirea de a descoperi și dezvolta înclinațiile copiilor și abilități ale acestora ca o î sprijină pentru a obține performanțele de mai târziu.

Activitățile recuperatorii, desfășurate în perioada după-amiezii, sunt de tipul activităților pe domenii de învățare, recreative, de cultivare și dezvoltare a înclinațiilor. Acestea sunt corelate cu tema proiectului sau săptămânală, cu celelalte activități din programul zilei, respectând ritmul propriu de învățare al copilului .

Pentru nivelul I (3-5 ani), categoriile de activități desfășurate cu copiii vizează îndeosebi socializarea lor și obținerea treptată a unei autonomii personale, iar pentru nivelul II (5-6 ani), accentul vă cădea pe pregătirea pentru școală.

1.2. Planificarea anuală a temelor de studiu

Planificarea temelor de studiu anuale este organizată și elaborată în jurul a șase mari teme:

- „*Cine sunt/suntem ?*”: o explorare a naturii umane, a convingerilor și valorilor noastre, a corpului uman, a stării lui de sănătate; a comunităților și culturilor cu care venim în contact, a drepturilor și responsabilităților noastre față de noi și față de cei din jur;
- „*Când, cum și de ce se întâmplă ?*”: o explorare a lumii fizice și materiale, a universului apropiat sau îndepărtat, a relației cauză - efect, a fenomenelor naturale și a celor produse de om, a anotimpurilor, a domeniului științei și tehnologiei.
- „*Cum este, a fost și va fi aici pe pământ ?*”: o explorare a sistemului solar, a evoluției vieții pe pământ, a problemelor lumii: poluarea, încălzirea globală, suprapopularea etc.; o explorare a orientării noastre în spațiu și timp, a istoriilor noastre personale, a istoriei și geografiei

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

din perspectivă locală și globală, a călătoriilor noastre, a descoperirilor, explorărilor, a contribuției indivizilor și a civilizațiilor la evoluția noastră în timp și spațiu.

d. „*Cine, cum planifică/organizează o activitate ?*”: o explorare a modalităților în care comunitatea sau individul își planifică, organizează activitățile, precum și a universului produselor muncii și, implicit, a drumului pe care acestea îl parcurg; o incursiune în lumea sistemelor și a comunităților umane, a fenomenelor de utilizare/neutilizare a forței de muncă și a impactului acestora asupra evoluției comunităților umane, în contextul formării unor capacități antreprenoriale.

e. „*Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim?*”: o explorare a modalităților în care ne descoperim și ne exprimăm ideile, sentimentele, convingerile și valorile, îndeosebi prin limbaj și prin arte;

f. „*Ce și cum vreau să fiu?*”: o explorare a drepturilor și a responsabilităților noastre, a gândurilor și speranțelor noastre de dezvoltare personală; o incursiune în universul muncii, a naturii și a valorii sociale a acesteia; o incursiune în lumea meseriilor, a activității umane în genere, în vederea descoperirii aptitudinilor și abilităților, a propriei valori și a încurajării stimei de sine.

Curriculumul pentru învățământul preșcolar prevede pentru domeniul științe la categoria activităților de cunoașterea mediului următoarele obiective:

Obiective cadru: dezvoltarea capacității de cunoaștere și înțelegere a mediului înconjurător, precum și stimularea curiozității pentru investigarea acestuia; dezvoltarea capacității de observare și stabilire de relații cauzale, spațiale, temporale; utilizarea unui limbaj adecvat în prezentarea unor fenomene din natură și din mediul înconjurător; formarea și exersarea unor deprinderi de îngrijire și ocrotire a mediului înconjurător, în vederea educării unei atitudini pozitive față de acesta.

Obiective de referință: să cunoască unele elemente componente ale lumii înconjurătoare (obiecte, aerul, apa, solul, vegetația, fauna, ființa umană ca parte integrantă a mediului, fenomene ale naturii), precum și interdependența dintre ele; să recunoască și să descrie verbal și sau grafic anumite schimbări și transformări din mediul apropiat; să cunoască elemente ale mediului social și cultural poziționând elementul uman ca parte integrantă a mediului; să comunice impresii, idei, pe

Parteneri:

UNIVERSITATEA AUREL VLAICU
ALBA IULIA
1 DECEMBRIE 1978

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

baza observărilor efectuate; să manifeste disponibilitate în a participa la acțiuni de îngrijire și protejare a mediului, aplicând cunoștințele dobândite; să aplice norme de comportare specifice asigurării sănătății și protecției omului și naturii.

1.3. Specificul activităților de cunoașterea mediului în grădiniță

Cunoștințele oamenilor, ca ființe umane, ca personalități, sunt mai mult un ansamblu statistic: ele provin din viață, din ziare, din datele alese în funcție de nevoile noastre imediate, și abia după ce am strâns un anumit volum de informații, se desprind diferite structuri.

A. Moles denumește această nouă realitate „*cultura mozaicată*” care se prezintă ca o asamblare de fragmente, prin juxtapunere, fără construcție, fără un punct de reper, în care nici o idee nu este neapărat generală, dar în care multe idei sunt importante.

Selecția și structurarea conținuturilor, care dau direcție și sens întregului curriculum pentru educație timpurie se realizează în concordanță cu o serie de criterii ce reglează procesul de proiectare și dezvoltare ale acestora: criterii filosofice, ideologice, epistemologice, sociologice, psihopedagogice, etice,.

Factorii de decizie vor lua în considerare o serie de probleme care să nu ducă la o supraîncărcare a conținuturilor și vor ține cont de progresie sau ordinea de predare a materiei și ritmul de învățare. Cunoașterea transmisă prin activitățile din grădiniță va trebui să păstreze un raport convenabil atât cu cunoașterea caracteristică pentru comunitatea științifică, cât și cu așa numita cunoaștere devenită comună, pentru a asigura, în acest fel, o sedimentare a noului (Cucoș, 2006, p .219-220).

Obiectivele sunt puncte de reper în organizarea și realizarea conținutului, în selectarea informațiilor, priceperilor și deprinderilor vizate de obiective. La rândul său conținutul programei reprezintă pentru educator elementul de strictă necesitate pentru formularea obiectivelor operaționale. Strategia didactică se alege în funcție de conținut, în timp ce conținutul este realizabil doar în condițiile unei strategii adecvate. Conținutul învățământului este drumul prin care ajunge la cunoașterea lumii; în funcție de conținut se evaluează rezultatele activității, progresul copiilor, în timp ce rezultatele evaluării reprezintă informații esențiale pentru stabilirea noilor conținuturi.

Parteneri:

UNIVERSITATEA AUREL VLAICU
ALBA IULIAUniversitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

Ideea centrală a conținutului este accentuarea caracterului său formativ, renunțarea la reținerea mecanică, formală a informațiilor și accentuarea formării deprinderilor de muncă intelectuală, de organizare și sistematizare a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor, astfel încât ele să producă noi cunoștințe, să influențeze asimilarea altora și să poată fi aplicate în practică fără dificultăți.

Eficiența conținuturilor este dată de strategiile de ierarhizare și organizare a lor și de obiectivele educaționale privind realizarea unei viziuni integrative, la preșcolari. După G.F.Kneller (1973), materia de învățământ poate fi ordonată logic, adică ideile sunt deduse unele din altele și pseudologic, adică unele idei oferă structura de semnificații prin care alte idei pot fi formulate și înțelese. Diferența între ordonarea logică și cea pseudologică este aceea că relația dintre antecedent și consecvent, la prima este lineară, iar la a doua, concentrică. Ordonarea spiralată presupune reintroducerea treptată în conținut, a unor teme din ce în ce mai dezvoltate, la intervale periodice, conducând la o înțelegere mai adâncă a problemelor tratate.

Specific învățământului preșcolar este organizarea concentrică a conținuturilor, astfel încât să se revină asupra lor cu îmbogățiri sau specificări ulterioare pe diferite niveluri de învățământ; organizarea interdisciplinară (cooperare între discipline diferite cu privire la o problemă complexă), organizarea integrată a conținutului: integrarea unor elemente de conținut particulare în noi structuri explicative, sau noi discipline, care realizează un salt „*metateoretic*”, preluând și integrând conținuturi esențializate și resemnificate din perspectiva „*noii umbrelor*” explicative mai cuprinzătoare. Structurarea integrată realizează o joncțiune a obiectivelor educaționale, a unor structuri de conținuturi corelative și a intereselor și disponibilităților actorilor antrenați în învățare (Cucoș, 2006, p. 220-223).

1.3.1. Conținuturi pentru activitățile de cunoașterea mediului înconjurător

Conținuturile pentru acest tip de activități, la fel ca și la celelalte discipline sunt structurate pe cele șase teme de studiu specifice învățământului preșcolar:

a. “*Cine sunt/suntem?*” Nivelul II: numele și prenumele propriu și al membrilor familiei; rolul familiei, relațiile dintre membrii familiei, denumiri ale membrilor familiei: tata, mama, soră, frate, bunică, bunic, mătușă, unchi, văr, verișoară; activitatea membrilor familiei în

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

gospodărie și în viața socială; numele orașului, satului natal, al țării de origine, al capitalei țării, al conducătorului țării; frumusețile locului natal; comunitate (prieteni, vecini, colegi de grădiniță - nume, prenume, responsabilități; personalul grădiniței - atribuții); domiciliul - adresa, topografia locului (recunoașterea împrejurimilor); grădinița: adresa, denumire, exterior (curtea sau terenul de joc, nisipul și unele aparate de joc, spații verzi, grădina de flori și legume, împrejurimile); casa familiei, camera personală, grădinița, sala de clasă, alte spații familiare - vestiar, spălător, dormitor, sala de mese etc; obiecte specifice fiecărei încăperi și modul lor de folosire; corpul omenesc - părțile corpului: rolul, funcțiile părților corpului omenesc, funcțiile organelor interne principale; obiecte de uz personal – denumire, rol, importanță, condiții de păstrare, consecințele nefolosirii acestora; responsabilități proprii în familie, la grădiniță; norme de conviețuire socială (de conduită, de circulație, igienice); familia/copilul în diferite ipostaze (a masă, în parc, în excursie, în livadă, pe ogor etc.); diferențe individuale, de gen, rasă, cultură, limbă, etnie; drepturile copilului: de a fi protejat și de a avea o familie, la o viață decentă, la îngrijire, educație și instrucție, la asistență medicală, de a se forma în spiritul înțelegerii toleranței și păcii, dreptul copilului aparținând grupului minoritar sau populației indigene la propria cultură, la practicarea propriei religii și limbi, dreptul de a crește în siguranță, de a fi respectat pentru gândurile și ideile sale etc.; valori individuale, naționale.

b. *“Cum este/ a fost și va fi aici pe pământ ?”* Nivelul II: mediul apropiat (casa/grupă, grădinița, școala, religia); însușiri ale obiectelor: culoarea, forma, dimensiunea, grosimea, cantitatea, poziții spațiale; obiceiuri și tradiții locale/naționale; costumul național ; însemne naționale – stema, steagul, harta țării; semnificația zilei naționale a țării; hrana omului: denumirea alimentelor de bază folosite de om, tipul de alimente: naturale, prefabricate, programe de alimentație în virtutea sănătății organismului și consecințele nerespectării acestor programe, reguli de igienă în consumul de alimente; vesela și tacâmurile: materialele din care sunt făcute, modul de folosire și întreținere, ordinea în care se așează și se utilizează vesele și tacâmurile la masă; îmbrăcăminte/încălțăminte, accesorii: utilizarea obiectelor de îmbrăcăminte/încălțăminte în funcție de sezon, context, împrejurări, vârstă, gen, momente ale zilei, succesiunea operațiilor de îmbrăcare/dezbrăcare, condiții de îngrijire, păstrare, întreținere a obiectelor de îmbrăcăminte/încălțăminte; oamenii și locul lor de naștere; strămoșii oamenilor, arborele genealogic

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

al unei familii; reguli de conviețuire socială și păstrare/ menținere a vieții proprii și a vieții planetei; evenimente (istorice, personale, religioase – sărbători importante etc.); materiale (pământ, carton, lemn, plastic, fier etc.); mijloace de transport: denumire, importanță, aspect exterior, tipologie – aeriene, de uscat, acvatice, asemănări/deosebiri, locuri de parcare/depozitare; semnificații ale indicatoarelor, semnalelor luminoase, marcajelor rutiere; reguli de circulație pentru pietoni și pentru mașini; consecințele încălcării regulilor de circulație; transportul în comun; reguli de comportare în timpul călătoriei; anotimpurile și transformările din natură: aspecte specifice toamnei, iernii, primăverii, verii cu fenomene care impresionează mai mult pe copii; forme de relief și topografice : munte-vale, ape-mări, dealuri, câmpii, oraș-sat etc.; război/pace; corpuri cerești/aparate de zbor; unelte, echipamente de-a lungul timpului; invenții și inventatori; tinerețe-bătrânețe, trecut – prezent - viitor; oamenii și activitățile lor de-a lungul istoriei; popor, locul natal; consecințele acțiunii nefaste a oamenilor asupra vieții planetei; cerințe privind ocrotirea naturii și a protecției mediului înconjurător;

c. *“Când, cum și de ce se întâmplă?”* Nivelul II: animale (domestice: câine, pisică, vacă, oaie, găină, rață etc. și sălbatice: vulpe, urs, lup etc.): denumire, înfățișare, asemănări/deosebiri, denumirea și funcțiile părților componente ale corpului, recunoașterea glasului animalelor, hrana și modul de viață, adăpostul, foloase și pagube aduse de către animale; animale ocrotite prin lege, în România; animale de pe alte continente; insecte (albina, furnică, greierele, fluturele etc.): denumire, înfățișare, asemănări/deosebiri, denumirea și funcțiile părților componente ale corpului, hrana și modul de viață, foloase și pagube aduse de insecte; plante (ghiocei, lalea, crizantemă, pomul înflorit etc.): denumire, înfățișare, părți ale unei plante și rolul acestora, însușiri caracteristice - formă, mărime, culoare, miros, asemănări/deosebiri, importanță, mediu și condiții de dezvoltare, procesul de dezvoltare, plante folosite/nefolositoare; legume și fructe (măr, portocală, căpșuni, cireșe; ceapă, morcov, ardei gras etc.): denumire, înfățișare, părți ale unei legume sau fructe și rolul acestora, însușiri caracteristice - formă, mărime, culoare, miros, gust, asemănări/deosebiri, importanță, mediu și condiții de dezvoltare, procesul de dezvoltare de la sămânță la fruct.; munca în grădină, munca în livadă, pe câmp, în vie, plantarea puieților, tăierea crengilor uscate, stropirea pomilor și a viței de vie, culesul fructelor, îngroparea butucilor, protejarea pomilor tineri împotriva frigului și rozătoarelor, munca în grădina de legume și flori;

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

lucrări specifice unor plante de câmp, precum: grâu, porumb, floarea soarelui, sfecla de zahăr și procesul de prelucrare a lor pentru obținerea unor produse alimentare – făină, mălai, ulei, zahăr; materiale și produse; utilaje, mașini, echipamente; procesul de producție; despre economie și comerț; fenomene ale naturii; experiențe și experimente: transformarea culorii unor lichide în amestec cu diferite substanțe; evaporarea diferitelor lichide, substanțe, conservarea lor; transformarea alimentelor în procesul preparării hranei, mișcarea aerului în natură; perceperea timpului și a succesiunii diferitelor acțiuni, evenimente; procesul de încolțire a semințelor în prezența factorilor necesari dezvoltării și în condițiile absenței unora dintre acești factori.

d. *“Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim?”* Nivelul II: sentimente, gânduri, idei (definire de concepte); modul de exprimare a sentimentelor, ideilor, gândurilor, (convorbire/discuții libere); modalități artistice de exprimare a sentimentelor, ideilor, gândurilor (observare); valori umane-valori artistice; decoruri și costumație, regie (la teatru și la film); despre măști și despre balul mascat; despre mimi și mimă; despre euritmie.

e. *“Cine și cum planifică/organizează o activitate?”* Nivelul II: munca fizică/munca intelectuală; proces și planificare (pași într-un proces de planificare); comunitate/individ; rezultate ale activității; reguli de comportamente; răsplata muncii ,organizare/haos; sentimentul de împlinire de după finalizarea unei activități de succes.

f. *“Ce și cum vreau să fiu ?”* Nivelul II: grupă, casa, comunitatea și regulile ei; meserii, profesii; unelte/instrumente/aparatură specifice (însușiri, reguli de folosire); munca în calitate de angajat/munca în familie sau în propria gospodărie; muncă și învățatură (delimitări, interferențe); responsabilități și comportamente în legătură cu procesul muncii.

1.3.2. Modalități de realizare a activităților de cunoașterea mediului prin utilizarea metodelor tradiționale și/sau moderne

Învățarea este „procesul care determină o schimbare în cunoaștere sau comportament” (A. Woolfolk) și poate fi dobândită prin experiență, ca urmare a interacțiunii persoanei cu ea însăși sau cu mediul din care face parte. Nu orice schimbare este expresia învățării, ci numai schimbările selective, permanente și orientate într-o direcție determinată. Procesul învățării antrenează personalitatea umană în ansamblul său, implicând atât mecanisme instrumental-operatorii, de

Parteneri:

UNIVERSITATEA
ALBA IULIA
1948Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

receptare, prelucrare, interpretare și valorizare a ceea ce s-a receptat, cât și mecanisme motivaționale. Învățarea școlară incubă un ansamblu de condiții, toate având rolul de organizare a „*evenimentului învățării*” în vederea dobândirii unei performanțe. Nu întâmplător se estimează că indicatorul producerii unei învățări este cel de „*modificare a performanței*”(Nicola, 2003, p. 154-168).

Tehnologia didactică reprezintă după R. Davitz și S. Ball, demersul întreprins de profesor în vederea aplicării „*principiilor învățării într-o situație practică de instruire*”, incluzând toate componentele procesului de învățământ. Un loc important în cadrul tehnologiei didactice îl ocupă strategia didactică, adică modul de îmbinare a metodelor, procedeelelor, mijloacelor, tehnicilor, formelor de organizare a activității, de către cadrul didactic în funcție de condiții și de nevoile celui educat, fiind condiția creșterii eficienței procesului didactic concret (Voiculescu, 2001, p.69).

Strategia didactică urmărește apariția unor relații optime între activitatea de predare și cea de învățare prin care se urmărește declanșarea mecanismelor psihologice ale învățării potrivit particularităților de vârstă și individuale ale elevilor și a condițiilor concrete în care are loc această învățare. Orice strategie didactică este eficientă numai în măsura în care, transmițând o cantitate de informație, reușește să-i antreneze pe elevi în asimilarea ei activă și creatoare. Strategia didactică, având și caracter probabilist, impune îmbinarea între activitatea profesorului și cea a elevului. Astfel rolul profesorului se poate deplasa de la polul în care este doar o sursă de informații la polul în care conduce, dirijează și controlează activitatea independentă a elevilor, în timp ce activitatea elevilor se poate deplasa de la cea de simplă reproducere, la cea creatoare, având astfel și o dimensiune psihosocială prin diversitatea relațiilor interpersonale ce se stabilesc între profesor și elev, devenind o componentă a „*stilului de predare*” a profesorului (Nicola, 2003, p.440-441).

Noua politică educațională vizează o altă perspectivă a actului de predare – învățare - evaluare: personalizarea predării și formarea autonomiei educatului, programe centrate pe achizițiile elevului. Elevul exprimă puncte de vedere proprii; realizează un schimb de idei cu ceilalți; argumentează; pune și își pune întrebări cu scopul de a înțelege, de a realiza sensul unor idei; cooperează în rezolvarea problemelor și a sarcinilor de lucru. Profesorul facilitează și moderează învățarea; ajută elevii să înțeleagă și să explice punctele de vedere proprii; este partener în învățare. Modul de realizare a învățării este predominant prin formare de competențe și deprinderi practice;

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

învăţare prin cooperare; măsurarea şi aprecierea competenţelor (ce poate să facă elevul cu ceea ce ştie). Evaluarea pune accent pe elementele de ordin calitativ (Cucuş, 2006, p. 283-284).

Orientările şi tendinţele actuale în dezvoltarea metodologiei instruirii sunt atât de ordin cantitativ, cât şi de ordin calitativ. Referitor la primele, B. F. Skinner subliniază faptul că pot fi puse în acţiune tot atâtea metode de învăţare, câte comportamente umane există. De fapt există o tipologizare a metodelor care lasă suficient câmp liber diversificărilor, particularizărilor, nuanţărilor, astfel încât să permită alternarea activităţilor teoretice cu cele practice, îmbinarea lor efectivă, deziderat primordial al învăţământului modern. Un repertoriu procedural bogat măreşte capacitatea de acţiune în mod creativ, după cum un bagaj tehnic deficitar frânează creativitatea (Glasser).

Evoluţiile cu rezonanţe calitative vizează concepţii metodologice de ansamblu sau moduri generale de abordare a procedurilor didactice:

- accent pe revigorarea unora din metodele clasice consacrate;
- promovarea metodelor activ-participative şi a celor interactive;
- atracţia învăţării prin descoperire, constând într-un ansamblu de procese foarte complexe, bazate pe proceduri euristice şi de cercetare, care-i determină pe elevi să descopere noi adevăruri, să rezolve ei înşişi probleme, să efectueze transferuri de cunoştinţe, să continue studiul, să manifeste independenţă în gândire, să reflecteze (M. C. Wittrock, cf. Lenzi);
- orientarea pragmatică a metodologiei pune în lumină acţiunea privită ca sursă a cunoaşterii şi acţiunea privită ca aplicare a informaţiei; acţiunea cu obiectele reprezintă un izvor al cunoaşterii după J. Piaget şi Wallon - learning by doing;
- inserţiile tehnologice în sistemul tradiţional de lucru cu elevii (a utilizării calculatorului) conduce la o îmbinare a elementelor metodice moderne cu cele tradiţionale, extinzându-se considerabil aria surselor şi resurselor de cunoaştere;
- reînnoirea metodologiei în perspectiva învăţării continue pune în lumină faptul că şcoala are datoria să dea omului mijloacele progresului lui continuu, învăţându-l cum să înveţe, să dezvolte la elevi capacitatea de reflecţie, de organizare a muncii, să-l obişnuiască cu studiul independent, cu dialogul, cu tehnicile de cercetare, de experimentare, de documentare, de prevedere

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECŢIEI SOCIALE ŞI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAŢIEI
NAŢIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Braşov

și decizie, cu munca în colectiv, să se afirme cu lucrări de creație în diferite domenii (Cerghit, 2006, p. 58-100).

1.4. Caracteristici psihologice a vârstei preșcolare

1.4.1. Profilul psihologic al vârstei preșcolare (3-5/6 ani)

Profilul psihologic este o expresie cantitativ-calitativă a totalității componentelor, proceselor și însușirilor psihice, precum și a relațiilor interfuncționale dintre acestea, caracteristice unei anumite etape din dezvoltarea ontogenetică a copiilor și diferențiate de la un individ la altul. Dezvoltarea ontogenetică se desfășoară concomitent pe trei planuri - biologic, psihic și social, între care se stabilesc raporturi de interdependență, cu ritmuri și manifestări diferite. Profilul psihologic reprezintă punctul de plecare în activitatea educativă, cât și rezultatul acțiunii educaționale (Nicola, Fărcaș, 1994, p.38.39).

L. S. Vîgotski susține că în perioadele timpurii ale copilăriei, dezvoltarea se produce „*de jos în sus*”, în sensul că procesele psihice mai complexe se formează pe baza proceselor psihice elementare, pentru ca în perioadele mai avansate dezvoltarea să se producă „*de sus în jos*”, procesele psihice complexe influențându-le pe cele elementare.

Vârsta preșcolară, a intereselor subiective concrete, între 3-6/7 ani, reprezintă stadiul care face trecerea de la cel al antepreșcolarității, al intereselor senzoriomotorii și glosice la cel al școlarității mici, al intereselor obiective concrete, conform cercetărilor de psihologie genetică.

Din punct de vedere fizic, preșcolaritatea se remarcă printr-un proces intens de osificare a scheletului, prin dezvoltarea musculaturii mări a membrilor, prin maturizarea sistemului nervos datorită mielinizării fibrelor nervoase. Între 3 și 6 ani se produce o creștere mai lentă a organismului, procesul intensificându-se spre sfârșitul perioadei. Musculatura mică se dezvoltă, de asemenea, lent, ceea ce se remarcă printr-o lipsă de precizie în mișcările fine, neîndemânare, „stângăcii”.

Dimensiunea intelectuală este caracterizată de patru concepte fundamentale: „preoperațional”, „inteligentă reprezentativă” în sensul interdependenței ei cu reprezentările, ca imagini cognitive ale realității, „gândire simbolică”, „gândire preconceptuală”, după cum susține J.

Parteneri:

UNIVERSITATEA AUREL VLAICU
ALBA IULIA

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

Piajet. Procesarea informațiilor se realizează cu ajutorul simbolicii reprezentative sau al gândirii în imagini. Acțiunile motrice pot fi exprimate cu ajutorul limbajului; saltul de la percepție la reprezentare este posibil.

Datorită funcției simbolice pe care o îndeplinește limbajul. Gândirea câștigă coerență, claritate, comunicabilitate și se emancipează într-o oarecare măsură de dominanța afectivă și activă care o frâna în perioadă anterioară. Stadiul cognitiv abordat de J. Piaget are în centru aspectul procesualității de tip logico-matematic. Termenul „cognitiv” se referă la activitățile implicate în achiziția, procesarea, organizarea și utilizarea cunoștințelor.

Ca o alternativă la teoria lui J. Piaget este abordarea cultural istorică a dezvoltării cognitive a lui L. S. Vâgotski. Mediarea reprezintă faptul că subiectul își construiește cu ajutorul altei persoane instrumentele cognitive pe care apoi și le însușește pentru beneficiul propriu. Copilul internalizează activitățile externe, formându-și astfel propriile structuri mintale și învață astfel să gândească. Cultura este transmisă de la o generație la alta prin intermediul educației copiilor, aceasta însemnând că, la nivel individual, un copil devine el însuși prin alții. Zona proximală de dezvoltare (ZPD) se referă la diferența dintre ceea ce copilul este capabil să realizeze din punct de vedere intelectual la un moment dat al dezvoltării sale și ceea ce poate să realizeze atunci când beneficiază de mediarea altuia. Interacționând unii cu ceilalți sau cu adulții, copiii produc nu numai organizări cognitive mai elaborate decât cele de care erau capabili înainte de interacțiune, ci ei devin după aceasta, capabili să reia singuri coordonările (Enache, Mărgărițoiu, Eftimie, Vasile, Suditu, Safta, Pescaru, 2010,P.9-16).

Conținutul cunoașterii la copiii de 3-7 ani, după realitatea pe care o reflectă, constă din ansambluri relativ structurate de cunoștințe despre om, mediul său natural și social, din competențe de interacțiune cu acestea, din cunoștințe și competențe fizice și logico-matematice; participarea cognitivă, afectivă și motivațională este o condiție a eficienței cunoașterii, de aceea activitățile de cunoașterea mediului vor viza probleme accesibile care aparțin sferei de interese a copilului: pe baza achizițiilor prealabile ale copiilor, a observațiilor și întrebărilor prin care aceștia sesizează probleme, își manifestă curiozitatea, și după atingerea unor grade de familiarizare și de interes spontan pentru respectivele cunoștințe, educatoarea îi apropie pe copii de experiența organizată. În condițiile noii politici educaționale centrate pe personalizarea predării, pe formarea autonomiei

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

educatului, pe achizițiile copilului, educatoarea are rolul de a facilita și modela învățarea, de a ajuta copiii să înțeleagă și să explice punctele de vedere proprii; este partener în învățare. Prin observări, experiențe, experimente dirijate, excursii, drumeții, plimbări, ținând cont de specificul gândirii intuitive, va fi încurajată cunoașterea prin descoperire, prin colaborare, prin rezolvare de probleme. Cunoștințele noi vor fi corelate cu alte cunoștințe dobândite anterior, vor fi integrate în sisteme de cunoștințe deja formate, urmărindu-se transferul de cunoștințe de la un domeniu la altul. Educatoarea va activa fiecare copil, îl va încuraja, îi va pune în valoare încercările, inițiativele, răspunsurile, contribuțiile, îi va întreține curiozitatea; de asemenea, ea va activa grupul în ansamblul său, va facilita comunicarea în interiorul grupului, între grupuri competitive, între copil/copii și adult, va preveni abandonarea prematură a activității prin întrebări de genul: ”De ce nu am reușit?”, „Ce mai putem face?”, „Ce putem să folosim?”, „Ce putem să schimbăm?” etc. Educatoarea poate sugera soluții pe care copiii să le verifice; în finalul activităților, a temelor mari, a proiectelor tematice se fac clasificări, sinteze simple și bine explicate, se verifică și se consolidează achizițiile; cunoștințele despre om și mediu dobândite se aplică și se extind în activități din viața cotidiană, în activități practice, în joc, în activități de protecție și îngrijire a mediului înconjurător.

În grădiniță, activitățile de cunoașterea mediului presupun observări ale corpului uman, ale părților componente ale acestuia și ale rolului fiecăreia, exerciții-joc senzoriale, exerciții-joc de mimă și pantomimă, exerciții de descriere de persoane, de ghicire a colegilor după descrierea fizică; cunoașterea analizatorilor senzoriali și a condițiilor bunei lor funcționări pot face, de asemenea, obiectul învățării prin observație și experiențe simple; reprezentarea corpului omenesc se completează și se structurează încet, după cum se poate vedea în desenele copiilor. Conștientizarea sentimentelor proprii și ale altora și ale rolului lor în relațiile umane, cunoașterea posibilităților comportamentale proprii și ale altora, cunoașterea de către copii a preocupărilor oamenilor și importanța personală și socială a acestor preocupări vor sta permanent în atenția educatoarei prin organizarea unor activități precum: lecturi după imagini – „În familie”, „La grădiniță”, „Meseriile”, „La bunici”, „Camera mea”, „Ce face mama” etc., vizite – „La fabrica de pâine”, „La căminul de copii orfani”, „La școală” etc., jocuri didactice: „Ce știi despre...”, jocuri de atenție - „Fă ca mine!”, concursuri – „Cine știe mai bine”, „Să avem grijă de natură”, „Cele mai frumoase jucării din materiale reciclabile” etc., activități de căutare, experiențe simple prin care copilul să-și asume

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

diverse roluri, să poată imita adultul, să se poată simți util, valoros etc. O parte din identitatea copilului este dată de familia lui. Prin conținutul poveștilor și lecturilor educatoarei, analizei de filme văzute sau auzite, copilul va înțelege care sunt relațiile normale dintr-o familie, rolul ei de creștere, ocrotire, educare, mediu securizant, și normalitatea sentimentelor de dragoste și respect ale copilului față de membrii familiei, ale acestora față de copil, care sunt drepturile fiecărui copil, ale omului în general. Prin observări, explorări, lecturi copilul se va familiariza cu specificul activităților și relațiilor umane din grădiniță, precum și cu rolul acestora. Cunoașterea sumară a cartierului, a localității de domiciliu, a și obiectivelor importante din țară, a unor personalități contribuie la înțelegerea relațiilor sociale generale, de viață în comun, de diviziunea muncii, de moștenire socială și culturală, de cunoștințe și deprinderi practice de conviețuire.

Eric Erikson elaborează teoria stadialității psihosociale. Teza centrală a acestei teorii este că potențialul de dezvoltare a individului capătă împlinire de-a lungul existenței sale, fiecare etapă fiind deschisă unei noi achiziții psihosociale ca urmare a unei crize de dezvoltare; crizele de dezvoltare apar din conflictul dintre posibilitățile de relaționare ale persoanei și cerințele mediului social. Cele opt stadii eriksoniene acoperă perioada întregii vieți. Stadiul preșcolarității, între 3 și 6 ani apare pe măsura dezvoltării sociale și fizice, când copilul se confruntă cu conflictul dintre inițiativă –retragere/vinovăție (Enache, Mărgărițoiu, Eftimie, Vasile, Suditu, Safta, Pescaru, 2010, P. 9-16).

Relațiile ce determină echilibrul între cei doi determinanți sunt cele cu familia, în general, iar descrierea psihologică a stadiului coincide cu explorarea posibilităților sinelui sau restrângerea lor. Simțul inițiativei crește simțitor: acesta poate fi încurajat de părinți, prin a-i permite copilului să sară, să alerge, să se joace; părinții care pedepsesc copiii pentru inițiativă, îi pot face să se simtă vinovați pentru natura lor, atât în această perioadă, cât și mai târziu în viață (Sion, 2003, p.38-34). Activitățile de cunoașterea mediului, prin specificul lor de explorare, căutare, descoperire, experimentare, încercare sunt în mai mare măsură să dezvolte inițiativele copiilor; aceste inițiativă vor fi încurajate, susținute de către educatoare, chiar dacă au ca rezultat greșeli, erori; greșelile nu constituie prilejuri de culpabilizare, de devalorizare a copiilor, ci vor fi analizate și se vor căuta modalități de remediere sau se va relua activitatea, procedându-se altfel. Excesul, pedanteria, culpabilizarea, cu alte cuvinte, „moralizarea” este de dorit să fie evitată (Mateiaș, 2003, p. 57).

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

- Jocul rămâne principala activitate la această vârstă; prin el se realizează exersarea funcțiilor psihice ale copilului, răspunzând nevoilor sale de mișcare și de creație. După 5 ani jocul este dublat de muncă, aceasta luând forma jocului, dar cu menținerea unei direcții de acțiune. M. Debesse susține că educația la vârsta preșcolară cunoaște trei direcții:

- *Educația simțurilor* presupune antrenarea analizatorilor în formarea și diferențierea senzațiilor, cât și obținerea unor percepții variate; exersarea mâinii, ca instrument de cunoaștere și de creație, educarea privirii și a acuității auditive devin principalele griji ale pedagogului;

- *Educarea imaginației*: „Inventând mereu, copilul se inventează câte puțin pe sine” - P. Lengrand; se impune totuși un echilibru între imaginare și real, în raport de copil, mai ales că vârstei preșcolare îi este specifică o anumită pendulare între real și imaginar.

- *Educarea caracterului* este în relație cu dezvoltarea funcțiilor de cunoaștere și exprimă gradul de socializare a copilului; acum se formează atitudini de simpatie și de antipatie; copilul are nevoie de tandrețe; asimilând treptat, în forme rudimentare, modele de conduită, copilul se manifestă la această vârstă ca individualitate, dar nu ajunge încă la nivelul unei conștiințe morale. El trăiește comportarea, nu o justifică; cuminența este o „virtute”, ascultarea se bazează pe ordine și pe interdicții, conturându-se astfel deprinderi de conduită. (Nicola, 2003, p. 108-122)

1.4.2. Stadiile vârstei preșcolare

Conform teoriei piagetiene, perioada preșcolară poate fi împărțită în trei subperioade: a preșcolarului mic (3-4 ani), a preșcolarului mijlociu (4-5 ani), a preșcolarului mare (5-6 ani).

Preșcolarul mare (5-6 ani) se adaptează relativ rapid la mediul grădiniței și la aproape orice situație nouă. Alături de joc ca activitate dominantă, își fac loc din ce în ce mai mult activitățile de învățare sistematică; programul de la grădiniță se aglomerează, începe pregătirea pentru școală. Copilul își va organiza mai bine propriile activități, va manifesta o atitudine critică față de ele. Percepția, transformată de mult în observație, se exersează și devine pricepere; limbajul se va construi după regulile gramaticale; apar primele forme ale gândirii logice orientate spre sistematizarea și observarea faptelor particulare; sunt utilizate unele procedee de memorare; atenția voluntară își prelungește durata; crește forța și agilitatea; apare capacitatea de a se inhiba; se

Parteneri:

UNIVERSITATEA
ALBA IULIA
UNIVERSITATEA 1 DECEMBRIE 1978
DIN ALBA IULIA

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PENSIUNILOR VĂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

atașează repede; opoziția față de adult oscilează cu tendința de reconciliere cu acesta. Are loc o creștere evidentă a dorinței copilului de a fi de folos adulților; devine mai atent și reverențios, imită discret conduitele adulte și participă la activitățile ce-l interesează. Capacitatea de învățare devine mai activă și este dublată de interese de cunoaștere, unde sunt prezente forme mai evolute de simbolizare în care acționează integratori verbali; grădinița prin programele educative stimulează sensibilitatea intelectuală. L. Rambert consideră că simbolistica infantilă este impregnată de un decalaj între dezvoltarea mai accentuată a afectivității față de cea intelectuală; el vorbește de o vârstă a simbolului mimat, între 4-5 ani, și de o fază a identificării de simbol, între 5-6 ani (Verza, Verza, 2000, p. 98)

Coordonatele dezvoltării psihice: motricitatea, senzorialitatea, intelectul, afectivitatea, activitatea voluntară. Dezvoltarea psihică normală a copilului preșcolar este strâns legată de dezvoltarea anatomofiziologică normală a acestuia. Între 3 și 6/7 ani copilul crește în înălțime de la aproximativ 92 cm la 116 cm, iar ponderal de la 14 kg la 22 kg. Se remarcă o anumită disproporție între dezvoltarea capului (relativ mare) și dezvoltarea membrilor inferioare (relativ scurte). Dentiția provizorie se deteriorează și apar mugurii danturii permanente. Colana vertebrală este elastică și se poate deforma ușor. Celulele țesutului nervos se diferențiază, își perfecționează funcțiile. Creierul își mărește volumul: la sfârșitul preșcolarității are aproximativ 4/5 din greutatea lui finală (1200 g). Scoarța cerebrală devine dominantă, inhibând/reglând segmentele inferioare periferice, permițând o mai bună coordonare, dirijare și controlare a activității. Crește numărul și viteza de formare a reflexelor condiționate, precum și stabilitatea lor. Se dezvoltă mult zonele corticale ale vorbirii, fapt care permite o extensie mare a limbajului. Se conturează mai pregnant dominanța asimetrică a emisferelor cerebrale, ceea ce se va repercuta asupra diferențierii manualității copilului (dreapta, stânga, ambidextru). Se diminuează activitatea timusului și se intensifică funcțiile glandei tiroide și a hipofizei.

a. Motricitatea

Datorită libertății, spontaneității și armoniei motricității, mai ales la preșcolarul mijlociu, această perioadă se numește „vârsta grației”. Pe prim plan trece încărcătura psihologică a mișcării, raportarea ei la obiecte, imagini, intenții, posibilitățile de realizare. Trecerea de la bruschețea mișcărilor, la grația lor și apoi, spre sfârșitul preșcolarității, la forța, rigoarea și precizia acestora,

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

reprezintă o tendință generală a evoluției motricității. Când mișcările capătă un anumit grad de stereotipizare, ordinea lor fiind prestabilită, ele se transformă în deprinderi. Acțiunea cu obiectul este de o mare importanță, iar îngrădirea acestuia are ca rezultat simplificarea și sărăcia cunoașterii lui, deformarea percepției, apariția unor iluzii. Percepția se formează în cursul acțiunii cu obiectele, dar se și corectează. Acțiunea cu obiectele contribuie la diversificarea planului cognitiv și la închegarea personalității: pe măsura elaborării și consolidării diferitelor tipuri de conduite motorii independente, preșcolarul se detașează treptat de mediul înconjurător, își conștientizează mai clar responsabilitățile în raport cu propria-i persoană.

b. Senzorialitatea

La vârsta preșcolară se extinde spațiul în care se „mișcă” copilul, având multe obiecte incitante ce vor vitaliza o serie de trebuințe psihologice ale acestuia, curiozitatea lui fiind vie și permanentă. Capacitatea de a avea senzații, se adâncește și se restructurează în preșcolaritate. Sensibilitatea vizuală și cea auditivă captează prioritar informațiile, de unde și interesul crescut al preșcolarului pentru spațiul îndepărtat, iar cea tactilă se subordonează acestora, ca instrument de control și de susținere a lor. Simțul gustativ și cel olfactiv continuă să se dezvolte și ele, dar nu în aceeași măsură ca primele. Auzul cunoaște o serie de specializări interioare: auzul verbal, auzul muzical etc. În plan psihic preșcolarul reflectă obiectele în multitudinea și unitatea însușirilor lor, senzațiile fiind subordonate și integrate percepțiilor care le individualizează în raport cu cele ale antepreșcolarului; deși încărcate încă afectiv și situațional, ele se vor centra treptat pe obiect, pe caracteristicile lui reale, fiind mai subordonate gândirii, intenționalității, ceea ce face să apară forme noi de percepție, cum ar fi de exemplu observația, care este o percepție cu scop, planificată și organizată. Percepția spațiului se realizează mai ușor prin antrenarea mai multor analizatori; între analizatorul tactil-chinestezic și cel vizual există strânse legături în acest sens. Percepția formei obiectelor este facilitată de modelaj și de încercarea de redare prin desen. Percepția mărimii obiectelor, ca și constanța percepției de mărime sunt încă deficitare la această vârstă, mai ales la preșcolarul mic, fiind strâns legate de dezvoltarea percepției distanței la care se află obiectele, a orientării lor în raport cu anumite repere, a poziției lor. Dimensiunile temporalității pătrund tot mai asiduu în viața copilului, contribuind la dezvoltarea percepției timpului. Desprinderea unor însușiri mai importante ale obiectelor, fixarea lor în cuvinte constituie premisa formării reprezentărilor, care

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

au acum un caracter intuitiv, situativ; caracterul lor schematizat și generalizat se prefigurează pe la sfârșitul preșcolarității. Reprezentările dau coerență vieții psihice, ajută copiii să cunoască obiectele în absența lor, să-și reamintească experiența trecută și s-o integreze în cea prezentă sau chiar în cea viitoare; acum se dezvoltă atât reprezentările memoriei, cât și cele ale imaginației.

c. *Intelectul*

Gândirea copilului preșcolar este preconceptuală sau cvasiconceptuală, are caracter intuitiv, fiind legată de imagine, de demersurile individuale; configurația sesizată de copil este concretă, de ansamblu, fiind vorba de o sesizare vizuală, nefiind încă în stare de veritabile abstracții. Egocentrismul derivă din incapacitatea copilului de a distinge suficient de bine realitatea obiectivă de cea personală; confuzia dintre „Eu” și lume atrage după sine animismul gândirii, adică aproape tot ceea ce este în jur - obiecte, plante, animale - sunt ființe vii, dotate cu inteligență, precum și artificialismul gândirii, adică credința că toate lucrurile, inclusiv astrele, sunt fabricate de om. Gândirea magică provine din faptul că preșcolarul este frapat de puterea adultului care apare ca un fel de magician ce jonglează cu focul, cu electricitatea, cu lumina, cu întunericul etc.; adultul se află la originea universului, dar și a vieții în general. Treptat preșcolarul va conștientiza că gândirea altuia este diferită de a sa. Începe să distingă existența a două puncte de vedere diferite; de la egocentrismul inițial va trece la reciprocitate (socializarea conduitei). Sincretismul gândirii reprezintă faptul că relaționarea însușirilor obiectelor se face mai mult sau mai puțin la întâmplare și nu atât după logica lor; copilul face confuzii între parte și întreg, este incapabil de a folosi raționamente. Orientarea practică a gândirii preșcolarului explică, de asemenea, gândirea concret-intuitivă a acestuia. Acum apar noțiunile empirice care după Wallon sunt adevărate „insule” în gândirea copilului, neconcordanțe și neorganizate în sisteme coerente. J. Piaget vorbește despre perioada preoperatorie a dezvoltării gândirii la vârsta preșcolară, bazându-se pe lipsa noțiunilor de conservare, greutate, volum; gândirea preșcolarului rămâne tributară ireversibilității perceptive; copilul nu poate surprinde permanența, invarianța; conservarea substanței va fi descoperită la 7-8 ani, a greutății la 9-10 ani, iar a volumului la 11-12 ani; se apreciază greu ordinea directă și inversă. „De-ce”-urile preșcolarului arată existența unei precauzalități de natură preoperatorie; lipsa operațiilor reversibile generează insesizarea întâmplării de către preșcolar. Cauzalitatea și întâmplarea sunt considerate de Piaget unul dintre nucleele operatorii ale gândirii, fiind de părere că

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECŢIEI SOCIALE ŞI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAŢIEI
NAŢIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Braşov

preşcolăritatea este o perioadă de organizare și pregătire a dezvoltării gândirii. Strâns legată de evoluția gândirii este și evoluția limbajului: acesta se îmbogățește sub raport cantitativ - vocabularul activ ajunge la 6 ani la 3500 de cuvinte; se dezvoltă coerența, caracterul structurat al limbajului; de la limbajul situativ al antepreşcolarului se trece la limbajul contextual, ele coexistând pe toată perioada preşcolărității. Din limbajul monologat apare limbajul interior în jurul vârstei de 5 ani care ajută copilul să-și planifice mintal activitatea și s-o regleze permanent, fiind mecanismul fundamental al gândirii. Latura fonetică se dezvoltă foarte mult, deși, datorită anumitor particularități ale aparatului fonator, ale analizatorului verbo-motor și ale analizatorului auditiv, pronunția nu este perfectă: au loc omisiuni, inversiuni, substituirii de sunete. Copiii își însușesc fondul lexical, dar și semnificația cuvintelor (noțiunile). Însușirea structurii gramaticale cunoaște mari progrese spre sfârșitul preşcolărității. Apar unele defecte de vorbire: dislalia, rinolalia, bâlbâiala.

d. Memoria

Se dezvoltă în strânsă legătură cu gândirea și cu limbajul interior: alături de memorarea mecanică apare și cea logică, alături de cea involuntară apare și cea voluntară (în special la vârsta preşcolărității mijlocii), manifestându-se mai ales în raport cu informațiile care au semnificație pentru copil. Conținutul memoriei este foarte bogat; crește volumul memoriei; crește intervalul de timp în care este posibilă recunoașterea unui material după o singură percepție. Totuși memoria preşcolarului are caracter contradictoriu, incoerent, nesistematizat, haotic, amintirile copilului fiind neintegrate în unități logice; repetarea, acordarea de semnificație, dozarea efortului sunt foarte importante în dezvoltarea memoriei la vârsta preşcolară. Sub influența gândirii și limbajului începe procesul organizării atenției voluntare; crește stabilitatea și concentrarea ei; se mărește volumul atenției, aceasta căpătând un pronunțat caracter activ și selectiv; predomină totuși atenția involuntară, fapt care facilitează distragerea preşcolarilor mici de la sarcinile date.

e. Afectivitatea

Viața afectivă a preşcolarului suferă atât modificări cantitative, cât și modificări calitative. Una din sursele cele mai evidente ale restructurării afectivității o constituie contradicția dintre trebuința de autonomie a preşcolarului și interdicțiile manifestate de adult față de el; satisfacerea trebuinței de independență generează stări afective pozitive, iar blocarea ei generează stări de

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

nemulțumire. Prin imitație copilul preia de la adult o serie de stări afective, precum și expresiile emoționale care le însoțesc, expresiile și conduitele sale emoționale diversificându-se, devenind mai coerente și adaptate situațiilor. Crește și capacitatea de simulare a unor stări afective, în vederea satisfacerii unor trebuințe; de aici apar și unele trăsături caracteriale, cum ar fi practicarea minciunii.

O altă sursă a dezvoltării afectivității preșcolarului o reprezintă pătrunderea lui în mediul instituționalizat al grădiniței, unde intră în contact cu persoane străine; reacțiile afective sunt diverse: de adaptare, de inadaptare, de transfer afectiv și de identificare afectivă (cu educatoarea ca substitut al mamei). La 3 ani sunt prezente stări de vinovăție; la 4 ani, de mândrie; la 3-4 ani, de pudoare; la 6 ani se accentuează criza de prestigiu, mai ales în situațiile de muștrare publică a copilului. Sindromul bomboanei amare reprezintă o stare de rușine ce apare în urma unei recompense nemeritate, bucuria recompensei fiind încărcată de neliniște (așadar există atitudini critice față de propriul comportament). Sindromul de spitalizare reprezintă reacția afectivă violentă a copilului atunci când urmează să fie internat pentru a urma un tratament, despărțirea de cei dragi fiind trăită ca un abandon. Se face trecerea de la emoții la sentimente, ca stări afective stabile și generalizate: se conturează sentimente morale precum rușinea, mulțumirea de sine, prietenia, atașamentul, dragostea de frați, de părinți; încep să înmugurească și sentimente intelectuale: satisfacția în urma aflării cauzelor unor evenimente; apar sentimente estetice în urma ascultării muzicii, a poveștilor etc. Copiii manifestă după 5 ani reticențe afective, trăiri afective nuanțate (protecție față de copilul care plânge). Totuși afectivitatea preșcolarului este instabilă, având loc explozii afective, adică treceri rapide de la plâns la râs și invers. La sfârșitul perioadei preșcolare se află într-un proces de involuție și conduita negativistă, ca formă de manifestare a protestului.

f. *Activitatea voluntară*

Apariția memoriei și atenției voluntare, ca și controlul stărilor afective n-ar fi fost posibile fără apariția și organizarea voinței. În preșcolaritate ierarhizarea motivelor, stăpânirea de sine încep să devină tot mai evidente. Motivația este unul dintre factorii importanți ai susținerii voinței. Voința este în curs de organizare la această vârstă; principalele momente ale actului voluntar (stabilirea scopurilor, deliberarea, luarea hotărârii, execuția) sunt insuficient stabilizate: copiii pot delibera greșit, nu știu să ia hotărâri, nu finalizează activitatea întotdeauna etc.. (Golu, Verza, Zlate, 1994, P. 77-91).

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

1.5. Jocul, învățarea și creația ca forme de învățare specifice preșcolarilor

1.5.1. Jocul

Este cadrul în care se manifestă întreaga viață psihică a copilului; în joc copilul își exprimă cunoștințele, emoțiile, își satisface dorințele și își eliberează tensiunile. Jocul constituie principalul instrument de formare și dezvoltare a capacităților psihice ale copilului. Prin joc sunt satisfăcute nevoile de mișcare și de acțiune a copilului; jucându-se cu obiectele, el își dezvoltă percepțiile de formă, mărime, culoare, greutate, își formează capacitatea de observare, își dezvoltă reprezentările prin elaborarea unor planuri mentale, crește capacitatea de inventivitate; reținerea regulilor jocului sporește posibilitățile memoriei; conformarea la regulile jocului contribuie la formarea însușirilor voinței; în joc vor fi modelate însușiri și trăsături de personalitate: respectul față de alții, responsabilitatea, cinstea, curajul sau poate opusul lor. Ed. Claparède arată că jocul este o satisfacere imediată a dorințelor și trebuințelor; Schiller și Spencer susțin că jocul se bazează pe surplusul de energie al copilului; J. Piaget consideră că jocul este o formă de activitate a cărei motivație este nu adaptarea la real, ci, dimpotrivă, asimilarea realului la „Eul” său, fără constrângeri și sancțiuni. Toți autorii recunosc funcțiile formative ale jocului. În urma unor cercetări Ursula Șchiopu a constatat că la preșcolarul mic cuprinderea integrală a regulilor jocului este deficitară, de aceea acțiunea lui capătă un caracter episodic, circular; preșcolarul mijlociu, deși cunoaște și aplică toate regulile, nu dispune de capacitatea de a-și organiza bine toate etapele jocului și chiar dacă trăiește afectiv și plener jocul are dificultăți de integrare socială în joc; preșcolarul mare se caracterizează prin conduite mai adaptate și mai ales printr-o organizare strategică, în plan mental, a etapelor jocului. O dată cu trecerea de la o vârstă la alta se schimbă și motivația conflictelor ce apar în cadrul jocurilor: preșcolarul mic dorește aceeași jucărie pe care o preferă și alt copil; preșcolarul mijlociu preferă același rol pe care îl preferă și alt copil; preșcolarul mare nu acceptă încălcarea regulilor jocului.

1.5.2. Învățarea

Bazată pe asimilarea și sedimentarea cunoștințelor, învățarea, fie prin ea însăși, fie combinată cu jocul, conduce la elaborarea unor comportamente noi care satisfac mai bine necesitățile adaptative ale copilului. Sistemul de nevoi sociale și psihosociale nu poate fi satisfăcut

Parteneri:

UNIVERSITATEA ALBA IULIA
UNIVERSITATEA ALBA IULIA
1 DECEMBRIE 1978
DIN ALBA IULIAUniversitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

de preșcolar decât recurgând la învățarea socială, pe numeroase căi: observarea comportamentelor altora, a învățării acestora; implicarea și participarea directă a copiilor în diferite tipuri de activități sociale; dacă comportamentul observat este și întărit, atunci el va fi asimilat și cu mai mare ușurință. Ca factori întăritori ai comportamentelor pot fi folosite aprobarea sau dezaprobarea grupului, recompense sau sancțiuni morale. Miller și Dollard arătau că dacă răspunsul inițial nu este recompensat (întărit), legătura dintre el și stimul scade, și crește, dacă această legătură este gratificată. Învățarea didactică presupune organizarea activității copiilor, desfășurarea ei după programe obligatorii și riguroase. Caracterul spontan, neorganizat, nesistematizat al învățării sociale este înlocuit de caracterul dirijat, organizat și sistematic al acestui nou tip de învățare. Jocul suferă transformări și restructurări, convertindu-se în joc didactic, cu conținut și finalitate instructiv-educativă. Pentru preșcolarii mici asimilarea cunoștințelor nu reprezintă încă un scop distinct, ca expresie a insuficienței dezvoltării a unora dintre capacitățile lor psihice; activitățile obligatorii se desfășoară preponderent sub formă de joc. La preșcolarii mijlocii se dezvoltă interesul pentru cunoștințele comunicate verbal; el își planifică mai întâi mental activitatea și abia apoi trece la executarea ei. La preșcolarii mari, datorită însușirii unor procedee de muncă intelectuală, capacității de autoevaluare critică a posibilităților și rezultatelor obținute, învățarea capătă un caracter mai organizat și devine mult mai eficientă, anticipând astfel învățarea școlară.

1.5.3. Creația

Locul și rolul central în creația preșcolarilor îl ocupă imaginația. Copilul imaginează și creează multe lucruri pentru că nu cunoaște suficient relațiile dintre obiecte și fenomene, ajungând de multe ori la nonsensuri. Se dezvoltă multe funcții ale imaginației: de completare, de proiectare, de anticipare. Alături de imaginația reproductivă se dezvoltă și unele forme ale imaginației creatoare; crește capacitatea de a integra posibilul la real. Fr. Baugarten susține că minciuna este un produs al fanteziei și al cerinței de a evita o pedeapsă. În activitatea creatoare a copilului participă și importante elemente de ideatie, capacități de redare, deprinderi, priceperi, aspecte bine evidențiate în desenele copiilor, care prezintă particularități distincte la fiecare substadiu al preșcolarității. Mai mult decât în desen, afectivitatea se exprimă în creațiile verbale (povestire expresivă, teatru de păpuși), în creațiile ritmice (dans, muzică). Solicitarea opiniilor copiilor în urma vizionării unui

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
MIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

spectacol, a audiției unei povestiri sau bucăți muzicale contribuie la dezvoltarea capacităților lor evaluative (Golu, Verza, Zlate, 1994, p. 91-99).

1.6. Formarea și dezvoltarea personalității

1.6.1. Conceptul de personalitate

În sens psihologic, personalitatea reprezintă modul specific de organizare a trăsăturilor și însușirilor psihofizice și psihosociale ale persoanei. Este o sinteză bio–psiho-socio-istorică și culturală care asigură adaptarea originală a individului la condițiile mediului natural și, mai ales, social. Are caracterul unei structuri vectoriată axiologic și teleologic, trinomial valori – atitudini – idealuri, fiind principalul nucleu funcțional care mediază elaborarea conduitelor sociale (D. Cristea).

Termenul de „personalitate” nu se confundă cu cele de „individ”, „individualitate”, „persoană”, „personaj”. Dacă „individ” înseamnă orice organism, inclusiv omul, „individualitate” reprezintă individul luat în ansamblul proprietăților sale distinctive și originale, neimplicând în totalitate omul; cu termenul de „persoană” specificarea umanului este absolută, implicând ideea că omul ca persoană, îndeplinește roluri și dispune de statusuri sociale. „Personalitate” este un concept care cuprinde întreg sistemul atributelor, structurilor și valorilor de care dispune o persoană, implicând evaluări privind calitățile personale, rolurile și statusurile de care dispune respectiva persoană. Personalitatea, în diverse relații și acțiuni, se manifestă conform rolului îndeplinit și ținând seama de statusul său, deci ea apare ca un „personaj” (Popescu - Neveanu, Zlate, Crețu, 1995, P.159-160).

Psihologia a pus în centrul edificiului personalității conceptul de „Eu”, ca formațiune psihologică ce se constituie în procesul multiplelor interacțiuni cu lumea, având la bază percepția de sine, propria corporalitate și posibilitățile de acțiune specifice subiectului uman.

M. Zlate propune trei accepțiuni ale conceptului de personalitate: antropologică, psihologică și axiologică, acestea fiind complementare, personalitatea apărând astfel: entitate bio-psiho-socio-culturală, ca om viu, întreg, ca unitate; purtător și executor al funcțiilor de cunoaștere, pragmatice și axiologice, omul constituindu-se și funcționând ca ființă care cunoaște, acționează și

Parteneri:

UNIVERSITATEA AUREL VLAICU
ALBA IULIA
UNIVERSITATEA AUREL VLAICU
ALBA IULIAUniversitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECŢIEI SOCIALE ŞI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAŢIEI
NAŢIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Braşov

valorizează, transformând din această cauză lumea și pe el însuși; produs și producător de împrejurări, de medii, ambianțe și situații sociale. Omul asimilează dar și creează împrejurările, le controlează, le transformă atunci când ele nu mai corespund intereselor, dorințelor și aspirațiilor sale. (Albu, 2005, p. 315) Complexitatea semantică a conceptului de personalitate permite mai degrabă desprinderea elementelor comune a mai multor definiții.

1.6.2. Teoriile personalității

Teoriile asupra personalității vizează explicații, clasificări privind originea, structura, dinamica și manifestările comportamentale ale personalității în raport cu anumite situații de viață, esența, originalitatea și unicitatea ei. Teoriile nomotetice pun accentul pe similaritățile personalității indivizilor, vizează generalul sau universalul, bazându-se pe comparațiile între indivizi, privind unul sau mai multe aspecte ale personalității. Teoriile idiografice pun accentul pe unicitatea indivizilor, pe particularitățile individuale, excluzând aspectele comparative; esența personalității poate fi surprinsă numai prin studiul detaliat al vieții și experienței individuale.

Cele mai cunoscute teorii ale personalității sunt: Teoria psihanalitică (S. Freud); Psihologia analitică (C. G. Jung); Psihologia individuală (A. Adler); Psihanaliza interpersonală (K. Horney); Teoria trăsăturilor de personalitate (G. W. Allport); Teoria analizei factoriale (R. B. Cattell, C. H. Eysenck); Teoria umanistă, fenomenologică (C. Rogers, A. Maslow); Teoria constructelor personale (G. Kelly); Teoria stărilor Eu-lui - analiza tranzacțională (E. Berne) (Albu, 2005, p. 367-367).

N. Sillamy, în dicționarul său de psihologie, definește personalitatea ca „element stabil al conduitei unei persoane; ceea ce o caracterizează și o diferențiază de altă persoană”, singularitatea sa, fracțiunea cea mai originală a Eu-lui ce constituie esențialul personalității sale.

Psihologia personalității își concentrează atenția asupra modului în care procesele, funcțiile și stările psihice individuale se integrează pe cele trei coordonate principale: dinamico-energetică, relațional-valorică și instrumental-performanțială.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

1.6.3. Subsistemele care definesc obiectului psihologiei personalității

După cum afirmă M. Golu, procesul integrării pe cele trei coordonate conduce la elaborarea a trei subsisteme(substructuri), intercorelate, care definesc obiectul central de studiu al psihologiei personalității, și anume: subsistemul dinamico-energetic (**TEMPERAMENTUL**); subsistemul relațional-valoric și de autoreglaj (**CARACTERUL**); subsistemul instrumental-operațional (**APTITUDINILE**) (Țuțu, 2005, p. 76). Temperamentul reprezintă, după N. Sillamy, un „ansamblu de elemente biologice, care împreună cu factorii psihologici constituie personalitatea, cu rol de mediator între intensitatea, durata, semnificația influențelor externe și efectele în sfera psihocomportamentală”.

a. Elemente definitorii ale *temperamentului*: nu vorbim de temperamente pure, ci de dominare a unei tendințe; este predominant determinat ereditar; nu se schimbă, ci se maschează sub influența autocontrolului sau a condițiilor sociale; exprimă latura comportamentală a personalității, forma ei de manifestare; nu putem raporta temperamentul la conotații valorice (bune-rele), criterii.

În istoria psihologiei există mai multe criterii de clasificare a temperamentelor: tipologii biologice sau morfofuncționale - Hipocrate, E. Kretschmer, biotipologia italiană, franceză, italiană; tipologii fiziologice și psihofiziologice - I. P. Pavlov; tipologii psihologice – tipologia olandeză (Heymans-Wiersma), tipologia franceză (Berger), tipologiile psihanalitice (S. Freud, C. G. Jung); tipologii clinice (Schnaider).

Deși aptitudinile și caracterele nu derivă din temperamentele globale și nu pot fi reduse la temperament, temperamentele se pot exprima în activitatea și conduita morală, în gândirea, imaginația și afectivitatea fiecăruia, în relațiile interumane (Golu, 2002, p. 544-560).

b. *Caracterul*, în sens restrâns, reprezintă un complex de atitudini stabile față de realitate și față de propria persoană; în sens larg, caracterul cuprinde concepția generală despre lume și viață, convingeri, sentimente socio-morale, conținuturile și scopurile activității, conținutul aspirațiilor și idealurilor. Această latură a personalității se manifestă numai în situații sociale. Structura caracterului: la vârstele mici poate fi vorba de o integrare caracterială în plan afectiv, motivațional, iar la vârstele mari, de o integrare caracterială în plan cognitiv, volitiv. Din punct de vedere funcțional, blocul de comandă reprezintă latura internă a caracterului și cuprinde elemente

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

cognitive, motivaționale și afective, iar blocul de execuție cuprinde mecanisme voluntare de pregătire, corectare și reglare a conduitei, în situații concrete.

c. *Atitudinea* desemnează poziția internă adoptată de o persoană față de o situație socială în care aceasta se află; se caracterizează prin: direcție/orientare (trăirea pozitivă/negativă față de obiect), gradul de intensitate (în funcție de semnificația obiectului pentru subiect). Opinia și acțiunea sunt expresii externe ale atitudinii. Între atitudine și planul ei extern se interpune dedublarea – conformism/negativism, un compromis convenabil între individ și societate.

După obiectul de referință, atitudinile pot fi: a) atitudinea față de sine, cuprinzând caracteristicile imaginii de sine elaborate pe baza auto-percepției și autoevaluării la care se adaugă și evaluarea celorlalți; b) atitudinea față de societate – se diferențiază în funcție de situațiile sociale: atitudinea față de muncă, de normele morale, de diferite instituții, de ceilalți semenii etc.

Trăsăturile de caracter sunt structuri interne ce conferă constanță modului de comportament al unui individ în situații cu semnificație pentru el; acestea se evaluează prin comparație a unei persoane cu altele; sunt bipolare, constituite în perechi antagonice (respectuos – nerespectuos); după ALLPORT, acestea sunt comune (cele care îi apropie pe oameni și după care pot fi găsite comparații intermediare) și individuale (care diferențiază o persoană de alta).

Trăsăturile de caracter ca atare se formează și se individualizează pe fondul interacțiunii conținuturilor proprii diferitelor procese psihice – cognitive, afective, motivaționale și volițional-valorizate de subiect și implicate în determinarea atitudinii lui față de „obiectele sociale”. Astfel, trăsăturile globale definesc sistemul caracterial în ansamblu, iar trăsăturile particulare definesc semnificația relațional-socială a componentelor psihice, din a căror interacțiune rezultă structura caracterului (Golu, 2005, p. 560-568).

d. *Aptitudinile* reprezintă o instrumentație psihică, subsisteme sau sisteme operaționale, superior dezvoltate, care mijlocesc performanțe supramedii în activitate; se demonstrează întotdeauna prin reușita în activitate. Aptitudinile arată ce poate individul, iar nu ce știe el. Capacitatea apare ca o aptitudine împlinită care s-a consolidat prin deprinderi, rezultate din exercițiu și s-a îmbogățit cu o serie de cunoștințe adecvate (Popescu-Neveanu, Zlate, Crețu, 1995, p. 166-168). Caracterul dinamic-evolutiv al aptitudinilor este dat de etapele : structurare-maturizare, optimum funcțional, regresie. În structura lor intră mai multe verigi: informațională, procesual-

Parteneri:

UNIVERSITATEA AUREL VLAICU
ALBA IULIA

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

operatorie, executivă, dinamogenă (auto-întărire), de reglare; raportul înnăscut-dobândit în această structură, este unul de compensare între ereditate și mediu.

Aptitudinile sunt clasificate în două categorii:

- *aptitudinile generale*: intervin în orice fel de activitate; asigură o relaționare și adaptare satisfăcătoare la condițiile de mediu prin natura lor senzorio-motorie și intelectuală; inteligența reprezintă capacitatea de a stabili relații între obiecte, fenomene, evenimente cât mai diverse și este legată de activitatea de cunoaștere astfel: extensional (diversitatea situațiilor problematice abordabile și rezonabile) și intensional (profundimea înțelegerii aspectelor semnificative ale unui obiect) (Golu, 2002, p. 569-578) ; D. GOLEMAN ne vorbește despre „un alt mod de a fi inteligent”, inteligența emoțională - capacitatea de a recunoaște propriile emoții și sentimente și pe cele ale celorlalți, de a ne motiva și de a face un mai bun management al impulsurilor noastre spontane, cât și a celor apărute în relațiile cu ceilalți; aceasta este distinctă de inteligența pur intelectuală, dar complementară acesteia (Goleman, 2008, p. 318); H. GARDNER propune Teoria inteligențelor multiple: inteligența este „capacitatea de rezolvare a problemelor sau de a adapta produsele care sunt evaluate într-unul sau mai multe medii culturale”; Gardner deschide o listă cu șapte inteligențe: logico-matematică, lingvistică, spațială, muzicală, kinestezică, inteligențele personale, acestea acționând concurent și complementar, ca abilități individuale de rezolvare de probleme (Iucu, 2008, p.180);

- *aptitudinile speciale*: sunt structuri instrumentale ale personalității; permit obținerea unor performanțe peste medie în anumite sfere ale activității; acestea sunt susținute de predispoziții ereditare de mare intensitate ce dictează direcția de evoluție a personalității; după domeniul de activitate acestea sunt: artistice, științifice, tehnice, sportive etc. (Golu, 2002, p. 578-579).

Dezvoltarea personalității se manifestă prin încorporarea și constituirea de noi conduite și atitudini care permit adaptarea activă la cerințele mediului natural și socio-cultural. Dezvoltarea, ca proces general, are caracter ascendent, cu stagnări și reveniri aparente, cu reînnoiri continue, fiind rezultatul acțiunii contradicțiilor ce se constituie mereu între capacitățile ce le are, la un moment dat, copilul și cerințele din ce în ce mai complexe pe care i le relevă factorii materiali și socio-

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECŢIEI SOCIALE ŞI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAŢIEI
NAŢIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Braşov

culturali, în devenirea sa. Condiția esențială a rezolvării șirului ascendent de contradicții este activitatea, efortul depus de individ în mod sistematic și mereu adecvat etapei dezvoltării sale

Năzuințele copilului se formează în mica copilărie prin exemplul celor din jur, impunându-se astfel neutralizarea influențelor negative ale mediului asupra celor mici.

Educația, ca acțiune organizată și orientată spre un scop conștient formulat înseamnă a scoate individul „din starea de natură” și a-l introduce „în starea de cultură”, intervenind în ameliorarea condițiilor de mediu, în crearea unui climat educațional favorabil. Prin educație se produce un permanent proces de restructurare a proceselor și însușirilor psihice, ca efect al interacțiunii factorilor interni și externi ai dezvoltării personalității, impulsionând și consolidând procesul dezvoltării, în general (Nicola, Farcaș, 1994, p. 30-38).

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

CAPITOLUL 2

METODOLOGIA CERCETĂRII

2.1. Prezentarea metodelor și tehnicilor de cercetare

Pentru a evalua situația, inițial, am utilizat un chestionar cu întrebări închise cu răspunsuri dihotomice, având 12 itemi. După desfășurarea proiectului tematic (metoda proiectelor), prin care se urmărește prezentarea unor aspecte din mediul înconjurător și stimularea preșcolarilor de a avea o atitudine potrivită față de mediu, se aplică același chestionar în vederea surprinderii dinamicii atitudinale a preșcolarilor, vizavi de informațiile despre mediu la care au avut acces.

2.1.1. Chestionarul

Este una din tehnicile cele mai frecvent utilizate în științele socioumane, „una din metodele de bază în investigarea fenomenelor sociale „după cum afirmă Lazarsfeld; P. Pichot afirmă: „chestionarele sunt teste compuse dintr-un număr mai mare sau mai mic de întrebări prezentate în scris subiecților și se referă la opiniile, preferințele, sentimentele, interesele și comportamentele lor în circumstanțe precise”; „Chestionarul de cercetare reprezintă o tehnică și, corespunzător un instrument de investigare construit dintr-un ansamblu de întrebări scrise și, eventual imagini grafice, ordonate logic, care, prin administrarea de către operatorii de anchetă sau prin autoadministrare, determină din partea persoanelor anchetate răspunsuri ce urmează a fi înregistrate în scris” (S. Chelcea) (Chelcea, Mărginean, Cauc, 1998, p. 178-190).

În cadrul chestionarului întrebările, desenele au funcție de indicatori. Așa cum remarcă Bernard S. PPhillips, pentru ordonarea logică a întrebărilor se ia drept criteriu timpul: subiectul este pus în situația de a răspunde mai întâi despre trecut, apoi despre prezent și, în final, despre viitor. Un alt criteriu de ordonare este acela dat de gradul de abstractizare: mai întâi se va răspunde la întrebările concrete și abia apoi la cele abstracte. În funcție de temă, de universul anchetei, va prevala ordinea logică sau psihologică (Chelcea, Mărginean, Cauc, 1998, p. 180-182).

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

2.1.2. Metoda Proiectelor

Este o strategie de învățare și evaluare a cărei caracteristică se concentrează pe efortul deliberat de cercetare, pe căutarea și găsirea răspunsurilor legate de tema propusă. Această metodă a fost inițiată de John Dewey, care a elaborat o programă fundamentată pe necesitățile și posibilitățile copilului. Un proiect este de fapt o extindere, o investigare a unui subiect din sfera idealului sau practicului către care copilul își îndreaptă întreaga atenție și energie. Proiectul îi implică pe copii în conducerea investigației în mediul imediat, asupra fenomenelor și evenimentelor despre care doresc să învețe mai mult ajutându-i să își îmbogățească sfera de cunoștințe participând efectiv la investigație, învățare.

Un astfel de proiect are mai multe faze:

a. *Alegerea subiectului.* Sursele alegerii subiectului pot fi: copiii, atunci când aceștia sunt deja familiarizați cu rutina derulării unui proiect tematic; educatoarea, de regulă în perioadă inițială a aplicării metodei proiectelor sau educatoarea împreună cu copiii; ar fi bine de avut în vedere că proiectul trebuie să se bazeze pe experiența anterioară a copilului, iar subiectul său nu trebuie să fie unul abstract, care ar necesita multă informație și mult timp, în raport cu particularitățile psihologice ale vârstei preșcolare.

b. *Stabilirea direcțiilor de dezvoltare.* După alegerea subiectului pentru un proiect, educatoarea împreună cu preșcolarii, vor alcătui o hartă cu aspectele principale ale conținuturilor ce urmează a fi abordate în cadrul proiectului. Acestea se pot clasifica pe teme, subteme, puncte; putem solicita copiilor căutarea unor imagini folosite la marcarea principalelor teme sau subteme ale subiectului luat în discuție, în cadrul proiectului.

c. *Harta proiectului* ghidează derularea proiectului, ea rămâne deschisă adăugirilor și modificărilor pe tot parcursul derulării proiectului; ea va fi „citită” de către copii pe parcurs, pentru a o înțelege, pentru a marca pe ea punctele realizate, și de aceea este bine să rămână cât mai clară, fără adăugiri inutile, fără aglomerări de imagini sau cuvinte (noțiuni); Harta și inventarul de probleme vor fi însoțite și de un poster pentru părinți, în care aceștia sunt informați cu privire la intenția copiilor și a educatoarei de a studia împreună un anumit subiect.

Parteneri:

Istituto di Scienze Psicologiche dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECŢIEI SOCIALE ŞI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAŢIEI
NAŢIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Braşov

d. *Crearea centrului tematic* și procurarea materialelor pentru proiect. Educatoarea și copiii vor contribui la procurarea materialelor necesare, pe măsură ce se derulează proiectul. Materialele de care avem nevoie în cadrul proiectului vor fi trecute pe afișul de anunțare a temei proiectului, după stabilirea direcțiilor de dezvoltare, deci după elaborarea hărții proiectului și a inventarului de probleme; pentru diferiți colaboratori din comunitate sau parteneri educaționali se pot întocmi mici scrisori de intenție, pentru a se face cunoscute dorințele; din dotarea grădiniței se pot folosi mulate, planșe, cărți de colorat, jetoane, jucării etc.; unele materiale pot fi confecționate de copii împreună cu educatoarea în etape premergătoare derulării proiectului

e. *Activitatea de documentare și investigare.* Implicarea tot mai mare a copiilor în muncă și jocul lor conduce la încredere crescândă în forțele proprii, dar și la ideea că adultul, educatoarea are încredere în ei. Acest lucru face pe copii să se simtă competenți și responsabili, dându-și silința să arate tot ce pot. Un spațiu educațional stimulativ va favoriza experimentul, documentarea și implicit, educarea încrederii în sine; împărțirea sălii de grupă în arii de stimulare, centre de interes, zone sau colțuri favorizează lucrul pe grupuri mici, asumarea de roluri și experimentul. În această etapă are loc investigarea directă nemijlocită a subiectului unui proiect; acum copiii fac observări și înregistrează rezultate, măsoară, compară, explorează, fac predicții, discută, sintetizează sub diferite forme rezultatele acestor demersuri ale lor.

f. *Învățarea se face prin joc,* se bazează pe interrelaționare și se realizează într-o manieră integrată, iar educatoarea are rolul decisiv în influențarea și sprijinirea copilului în procesul de asumare de roluri și responsabilități în această etapă; educatoarea îi va sprijini pe copii să: manifeste interes și curiozitate pentru lucruri, să înțeleagă informația primită, să lucreze independent, fiind capabili să experimenteze, pe măsura posibilităților proprii, ce-i interesează în mod deosebit din tema dată, să analizeze datele primite, și, pe baza lor, să formuleze predicții; să exprime independent opinii, stări sufletești și să le motiveze.

g. *Activitățile din cadrul proiectului.* În cadrul proiectului activitățile se vor planifica ținând cont de planul de învățământ. De asemenea, educatoarea va putea desfășura activități integrate, alături de cele pe discipline în care accentul vă cădea pe activitățile de grup, nu pe cele cu întreaga clasă și în care o idee transcende granițele diferitelor discipline și organizează cunoașterea în funcție de noua perspectivă, respectiv tema de interes; în cadrul activităților integrate abordarea

Parteneri:

UNIVERSITATEA AUREL VLAICU
ALBA IULIA
UNIVERSITATEA AUREL VLAICU
ALBA IULIA

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

realității se face printr-un demers global, în cadrul căruia tema se lasă investigată cu mijloacele diferitelor științe. Activitățile integrate lasă mai multă libertate de exprimare atât copilului, cât și educatoarei.

h. *Adăugarea detaliilor.* O observare atentă și permanentă a manifestărilor copilului și o cunoaștere reală a particularităților psihofizice și individuale ale acestuia vor fi instrumentele de lucru ale educatoarei, atât în timpul derulării proiectului, cât și în ultima fază, aceea a adăugării de detalii și a atribuirii unor funcționalități rezultatelor proiectului. Scopul central al acestei faze este de a crea copiilor o motivație mai puternică și de a-i implica afectiv; acum se poate observa dorința copiilor de a complica oarecum proiectul inițial, adăugându-i și mai multe detalii, dar mai ales de a-i da un rol, o semnificație în cadrul programului lor de grădiniță: o dramatizare poate constitui un număr artistic prezentat colegilor sau părinților cu diverse ocazii; jucăriile confecționate pot fi oferite de ziua de naștere a unui coleg din grupă etc.; diverse tablouri, lăncișoare, icoane din cocă, măști, pot fi cele mai frumoase lucruri cu care pot să-și orneze pereții, sala de grupă, prin intermediul cărora se pot prezenta colegilor de la o altă grădiniță, foștilor colegi care acum sunt școlari etc..

i. *Evaluarea.* În evaluarea activității copiilor se va urmări: modul în care au fost folosite și valorificate de către copii, în cadrul proiectului, conexiunile și perspectivele interdisciplinare, competențele și abilitățile de ordin teoretic și practic; care sunt competențele dobândite de copii și capacitatea acestora de a realiza transferul în alte domenii, în alte contexte; gradul de originalitate în căutarea unor soluții pentru rezolvarea optimă a unor probleme; capacitatea copiilor de a descoperi și fructifica valențe ale proiectului, în vederea inițierii și dezvoltării altuia nou.

Evaluarea proiectului poate consta în: prezentarea unui film video cu momente din desfășurarea proiectului; confecționarea unei „cărți” în care copiii și-au adunat lucrările proprii, impresii și păreri dictate educatoarei, în urma desfășurării activităților; printr-un spectacol literar-muzical prezentat părinților sau colegilor de la alte grupe; expoziții cu lucrări executate pe parcurs; raporturi grafice elaborate cu ajutorul educatoarei; înregistrări sonore ale impresiilor și lucrurilor frumoase pe care le-au aflat.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECŢIEI SOCIALE ŞI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAŢIEI
NAŢIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Braşov

Valoarea pedagogică a acestei abordări educaţionale se poate prezenta în câteva cuvinte astfel: curriculum nu este în opoziţie cu interesele, nevoile şi cultura copilului; învăţarea este activă şi se extinde până la limită pe care copilul o stabileşte; oferă copiilor oportunitatea de a se exprima pe ei înşişi; este un instrument de apreciere prognostică, întrucât indică în ce măsură copiii prezintă sau nu în mod real anumite aptitudini; are valoare diagnostică, fiind un bun prilej de testare şi de verificare a capacităţilor creatoare ale copiilor.

Noua abordare educaţională se distinge ca o metodă globală cu caracter de interdisciplinaritate, susceptibilă să stimuleze şi să dezvolte pe multiple planuri personalitatea în curs de formare a copilului; educatoarea îşi lărgeste sfera preocupărilor, aprofundează cunoştinţe şi aplică metode noi; părinţii se deprind să stimuleze şi să sprijine interesul copiilor pentru cunoaştere şi, totodată, să fie alături de şcoală în demersul educaţional pe care aceasta îl face; procesul de învăţământ câştigă în rigoare ştiinţifică şi devine mai flexibil prin activităţile de tip integrat desfăşurate cu copiii.

2.2. Organizarea cercetării

În cazul cercetării de faţă problema centrală este în ce măsură activităţile de cunoaşterea mediului din grădiniţa de copii contribuie la structurarea personalităţii copiilor de vârstă preşcolară, în condiţiile în care această categorie de activităţi vizează în general procesele cognitive.

2.2.1. Scopul cercetării

În baza considerentelor de mai sus se stabileşte ca obiectiv fundamental al cercetării de faţă, surprinderea dinamicii atitudinale a copilului de grupa mare în activităţile instructive educative prin care se abordează diferite aspecte ale mediului înconjurător.

2.2.2. Obiectivele cercetării

- stabilirea nivelului iniţial de pregătire al preşcolarilor prin aplicarea unor teste iniţiale;
- identificarea factorilor care favorizează descoperirea de componente ale mediului înconjurător prin implicarea activă a preşcolarilor în proiecte tematice;

Parteneri:

UNIVERSITATEA ALBA IULIA
UNIVERSITATEA ALBA IULIA
1 DECEMBRIE 1978
DIN ALBA IULIA

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
OIPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

- experimentarea unor modalități de intervenție prin care activitățile de cunoașterea mediului contribuie la modificarea atitudinilor preșcolariilor;
- demonstrarea eficienței sau ineficienței activităților de cunoașterea mediului în contextul dinamicii atitudinale a preșcolariilor de grupa mare;

2.2.3. Ipoteza cercetării

Dacă activitățile de cunoașterea mediului au ca scop însușirea unor norme de comportare specifice asigurării echilibrului dintre sănătatea individului, a societății și a mediului în general atunci atitudinea lor față de aceste aspecte ale mediului înconjurător se va schimba.

2.2.4. Descrierea lotului de subiecți

În prezenta cercetare este cuprins un lot format din 22 de preșcolari, de Nivel II (5- 6 ani), grupa mare – „Grupa Albinuțelor” de la Grădinița cu program prelungit Petrești, județul. Alba. Grupa este formată din 15 fete și 7 băieți cu vârste cuprinse între și 5-6/7 ani, după cum reiese și din tabelul de mai jos:

NR. CRT.	NUMELE ȘI PRENUMELE PREȘCOLARULUI	GEN (F-FEMININ M-MASCULIN)	DATA NAȘTERII/VÂRSTA
1.	A. G.	M	21.12.2008- 6 ani
2.	A. I.	F	11.04.2008- 6 ani
3.	B. M.	F	07.08.2008- 6 ani
4.	B. E.	F	16.11.2008- 6 ani
5.	B. M.	F	05.10.2007- 7 ani
6.	C. V.	M	29.08.2007-7 ani
7.	C. N.	F	07.06.2008- 6 ani
8.	C. A.	F	04.11.2008- 6 ani
9.	D. A.	F	04.10.2008- 6 ani
10.	F. M.	M	29.07.2008- 6 ani
11.	G. S.	F	21.06.2009-5 ani
12.	J. C.	F	28.04.2008- 6 ani

Parteneri:

UNIVERSITATEA ALBA IULIA
UNIVERSITATEA ALBA IULIA
1 DECEMBRIE 1918
DIN ALBA IULIAUniversitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

13.	L. S.	F	23.06.2009- 5 ani
14.	M. D.	M	06.12.2008- 6 ani
15.	P. I.	F	30.10.2007- 7 ani
16.	P. A.	F	09.10.2008- 6 ani
17.	Ş. I.	F	13.02.2009- 5 ani
18.	S. M.	F	19.10.2008- 6 ani
19.	T. A.	M	05.09.2008- 6 ani
20.	T. M.	F	05.09.2008- 6 ani
21.	U. A.-N	M	04.10.2007- 7 ani
22.	U. A.	M	02.11.2008- 6 ani

Tabel 2.1. – Lotul de subiecți

Datele demografice, în funcție de vârstă și gen sunt evidențiate și în diagramele de mai jos.

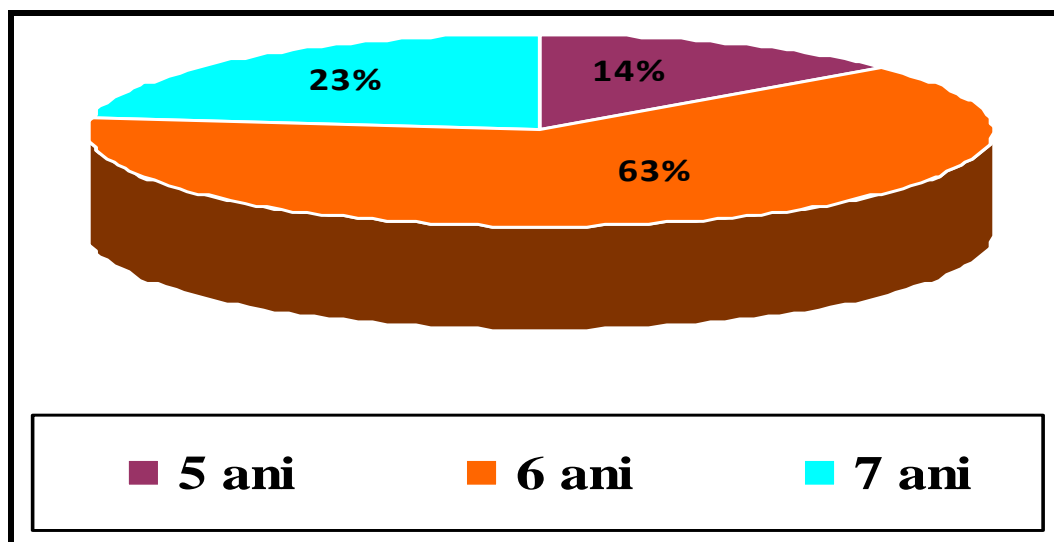

Diagrama 2.1.– vârstă subiecți

Parteneri:

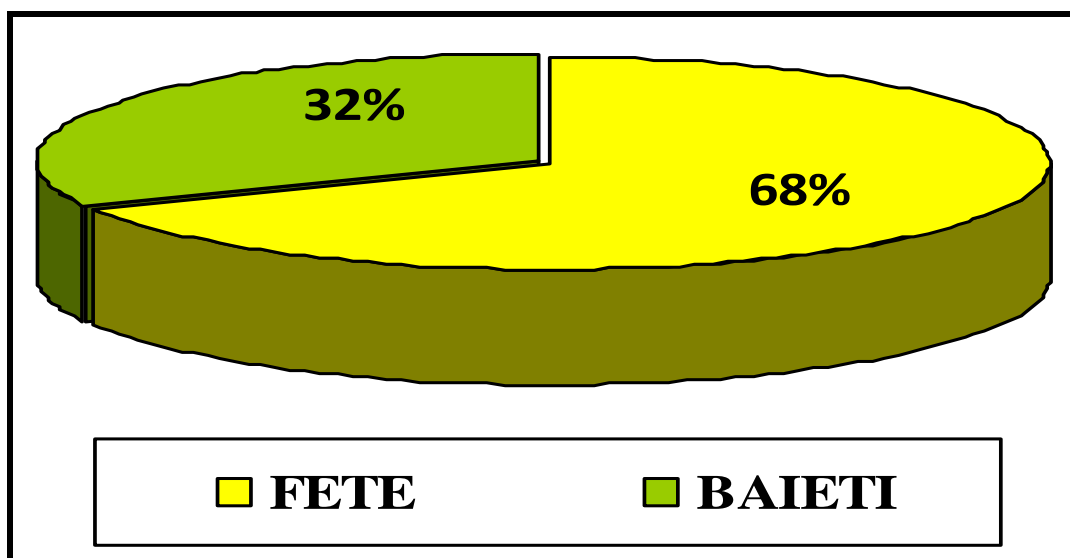

Diagrama 2.2. – gen subiecți

În cazul de față cercetarea se va desfășura asupra unui singur eșantion. Pentru a pune în evidență rolul factorului experimental, se procedează la o testare a situației înainte și după introducerea acestui factor și după încheierea cercetării, diferențele constatate fiind atribuite sau puse pe seama acestui factor. Este vorba de tehnica cercetării unui singur eșantion “*înainte și după*” (before-and-after-method) (Nicola, 2003, p. 77).

2.2.5. Durata cercetării

Cercetarea de față, se intenționează a se desfășura pe durata a cinci săptămâni din semestrul al II-lea al anului școlar curent (2013-2014)

2.2.6. Desfășurarea cercetării

Prezenta cercetare se desfășoară pe parcursul celor cinci săptămâni rezervate proiectului tematic “Pădurea –aurul verde al planetei”. Preșcolarii sunt urmăriți atent pentru a nu fi omise etape importante din cadrul activităților.

În cercetarea de față după aplicarea testării inițiale se trece la observarea preșcolarilor în timpul activităților din cadrul domeniului științe, mai precis activitățile de cunoașterea mediului. Mai jos este prezentat pe scurt proiectul tematic “**Pădurea – aurul verde al planetei**” punând

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VĂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

accent pe domeniul experiențial din care face parte activitatea și denumirea activității de cunoașterea mediului precum și formele de realizare.

2.2.7. Descrierea proiectului tematic

Tema anuală: Cum este, a fost și va fi aici pe pământ?

Tema proiectului: “Pădurea – aurul verde al planetei”

Durata: 4 săptămâni

Obiective cadru: cunoașterea elementelor componente ale pădurii și mediului înconjurător, în general; cunoașterea importanței pădurii pentru menținerea echilibrului ecologic și a stratului de ozon din atmosferă; aprofundarea cunoștințelor legate de viețuitoarele care trăiesc în pădure, precum și a rolului și importanței fiecăreia dintre ele în menținerea echilibrului trofic; stârnirea interesului comunității pentru ocrotirea pădurii și prevenirea dezastrelor ecologice; manifestarea disponibilității de a participa la acțiuni de protecție a mediului înconjurător.

Obiective de referință: Domeniul științe: să cunoască unele componente ale mediului înconjurător – aer, apă, faună, vegetație, ființa umană ca parte integrantă a mediului, fenomene ale naturii precum și interdependența dintre ele; să-și însușească norme de comportare specifice asigurării echilibrului dintre sănătatea individului, a societății și a mediului în general; să numere conștient și logic în centrul 1-5,

Împreună cu preșcolarii se stabilește faptul că se va desfășura un proiect care se va numi „Pădurea-aurul verde al planetei”. Odată stabilită tema proiectului, am aplicat chestionarul cu privire la cunoștințele și atitudinile copiilor față de aspecte ale mediului înconjurător privind pădurea, pe parcursul a două zile, în mod individual, prin tehnica orală, răspunsurile fiind bifate de mine într-o foaie/grilă de răspunsuri, pentru fiecare subiect în parte. Pe baza rezultatelor obținute și a întrebărilor puse de copii cu privire la alte aspecte legate de pădure și necuprinse în chestionar am stabilit inventarul de probleme. Acesta a constituit punctul de pornire în stabilirea direcțiilor de dezvoltare a proiectului tematic și în stabilirea persoanelor ce vor trebui cooptate pentru o bună desfășurare a proiectului (profesor de biologie, părinți).

Pe baza direcțiilor de dezvoltare și cu ajutorul câtorva materiale existente în grădiniță se întocmește harta tematică a proiectului folosind imagini, pentru a fi pe înțelesul preșcolarilor. Copiii

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PENSĂMILOR VĂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

au lipit imagini sugestive pentru fiecare direcție de dezvoltare: “Viețuitoarele pădurii”, “Șoaptele pădurii”, ”Să ocrotim natura”, “Să ne amintim - evaluarea proiectului”

Atât harta proiectului, cât și inventarul de probleme au fost expuse într-un loc vizibil și accesibil copiilor, rămânând deschise unor eventuale completări.

Prin intermediul unor scrisori de intenție am solicitat ajutorul părinților și al profesorului de biologie, de la școala în a cărei subordine se află grădinița, pentru procurarea materialelor. Cu o parte din materialele primite am realizat centrul tematic.

Strategiile didactice au fost armonizate cu obiectivele și conținuturile pe care le-am propus pentru derularea proiectului.

În săptămâna dedicată evaluării proiectului s-a desfășurat o activitate integrată, aceasta, însăși, fiind o modalitate de evaluare. La finalul proiectului a fost aplicat din nou același chestionar, urmând ca într-o altă etapă a cercetării să analizez rezultatele obținute la același chestionar aplicat în două momente diferite ale cercetării.

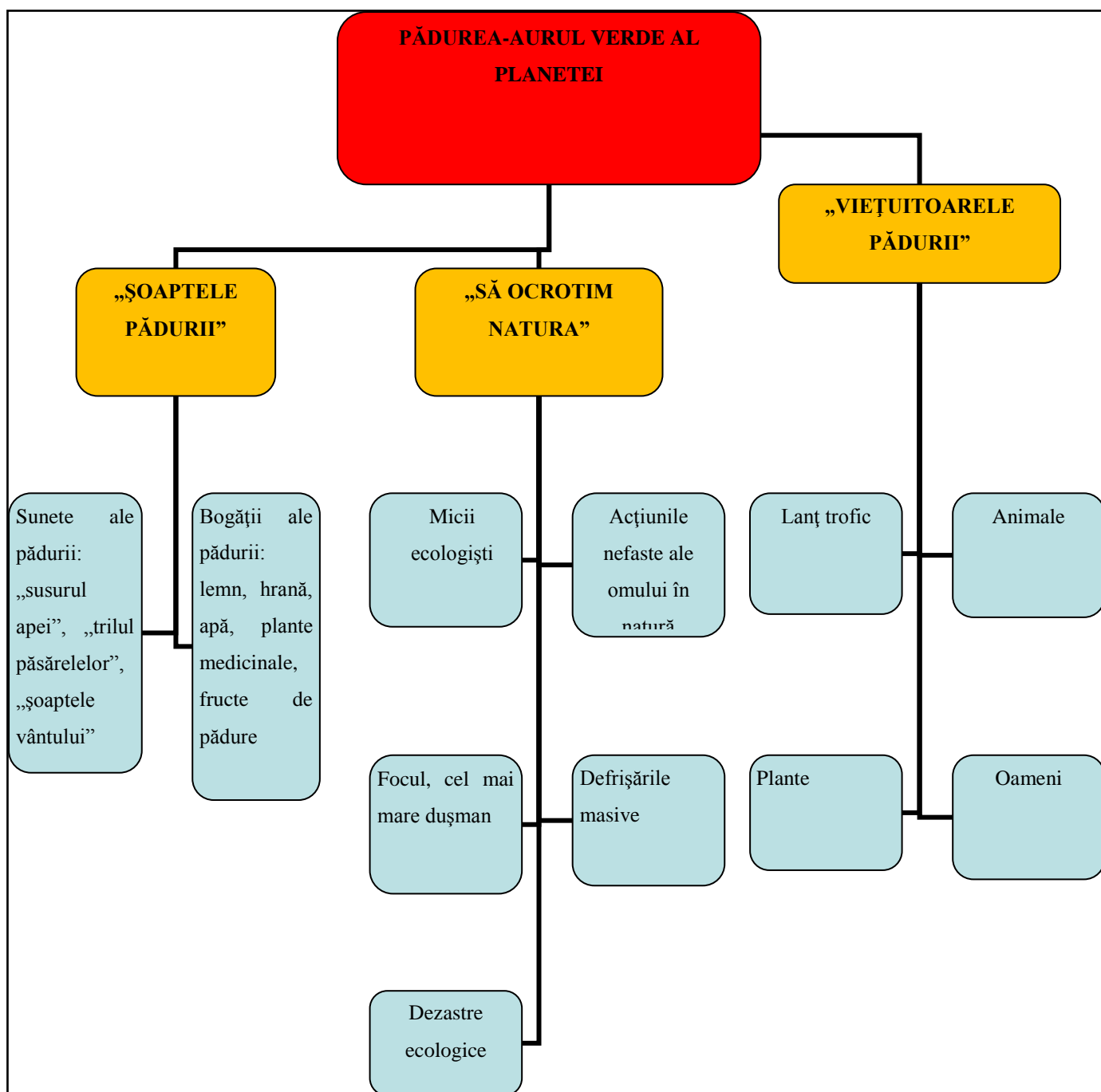
Ce știu copiii?	Ce nu știu copiii și doresc să afle?
<ul style="list-style-type: none"> - În pădure cresc copaci; - În pădure cresc animale; - Lemnul copacului se folosește la foc; - Când este sărbătoare mergem la Pădure, la picnic, să ne bucurăm de aerul ei curat; - Nu lăsăm resturile de mâncare prin pădure; - Stingem focul, când plecăm din pădure. 	<ul style="list-style-type: none"> - Dacă și copacii au „viață”; - Cine îngrijește pădurea; - Cine plantează copacii; - De ce se usucă uneori copacii; - De ce unii copaci rămân verzi tot anul; - Dacă găsim hrană, adăpost și apă în pădure; - Ce se poate fabrica din lemnul copacului; - De ce unii copaci sunt foarte groși și alții foarte subțiri; - De ce pădurea este importantă pentru oameni; - Cum pot oamenii să îngrijească și să ocrotească pădurea

Tabel 2.2. – Inventarul de probleme

Pentru o bună orientare asupra parcurgerii celor patru săptămâni de activități în cadrul proiectului tematic se recurge la întocmirea unei hărți conceptuale care să releve exact temele săptămânale și principalele activități de cunoașterea mediului.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

Harta conceptuală 2.1. Subtemele proiectului tematic

Strategii didactice:

Resurse materiale: atlase, cărți, pliante, imagini, jetoane sugestive pentru temele abordate, fișe, auxiliare didactice – povești și poezii ilustrate, albume, mulaje, puzzle, truse, cuburi cu

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECŢIEI SOCIALE ŞI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAŢIEI
NAŢIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Braşov

imagini, beţişoare, halate, mănuşi, materiale refolosibile, ambalaje, truse de construcţii, unelte, acuarele, pensule, coli albe şi colorate, creioane colorate, hârtie glasată, lipici, plastilină, planşete, carioci, materiale naturale, refolosibile şi reciclabile etc..

Metode şi procedee didactice: explozia stelară, brainstormingul, observarea dirijată, explicaţia, demonstraţia, învăţarea prin descoperire, problematizarea, modelarea, experimentul, jocul de rol, conversaţia, expunerea, exerciţiul, povestirea..

<p>BIBLIOTECA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cărţi cu poezii şi poveşti, reviste, jetoane cu elemente ale pădurii, imagini din poveşti şi poezii folosite în cadrul proiectului; - Cartoane, coli, instrumente de scris, pastă de lipit, capsator, fişe cu labirinturi, caiete de lucru. 	<p>ŞTIINŢĂ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Atlase, mulaje, enciclopedii, eprubete, detergenţi, plante, animale în miniatură, Plante medicinale, CD-uri, computer, imprimantă, jucării de lemn, pliante cu Aspecte din pădure; chibrituri, lumânări, instrumente de lucru: foarfeci, hârtie; Instrumente de scris: creioane, markere; coli albe, caiete speciale
<p>JOC DE MASĂ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Puzzle, jetoane, ţinte, cuburi, beţişoare, Lego, tăbliţe magnetice, siluete de animale, „Din jumătăţi, întreg”, „Jocul umbrelor”, „Loto cu păsări şi animale”, Siluete cu copii. 	<p>JOC DE ROL:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Măşti de animale, halate, unelte de plantat, vase şi tacâmuri de bucătărie, animale de pluş, costume de animale, materiale textile, truse pentru jocuri specifice acestui centru.
<p>ARTĂ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Creioane colorate şi cerate, acuarele, pensule, coli A4, A2, blocuri de desen, Ziare, pahare de plastic, peturi, sârme, radiografii, fire textile, plastilină, planşete, pastă de lipit, cartoane duplex, cartoane colorate, perforator, capsator, şnur colorat, polipropilenă expandată, Carioca, ciuperci/fructe de pădure şerveţele, deşeuri textile decupate, şabloane, foarfeci, nasturi, materiale naturale 	<p>CONSTRUCŢII:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Materiale din natură, truse de construit, cuburi de lemn/plastic, Lego, animale în miniatură, siluete cu flori/ciuperci/animale confecţionate la centrul „Artă”, maşinuţe de jucărie, diverse unelte

Tabel 2.3 – Centre de interes

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

2.3. Valențele formative ale activităților de cunoașterea mediului în cadrul proiectului

Pe parcursul celor patru săptămâni se vor desfășura categorii de activități din toate domeniile experiențiale, se enumeră mai jos doar activitățile de cunoașterea mediului:

ADE: DȘ – Cunoașterea mediului: „Viața în pădure” – lectură după imagini

ADE: DȘ – Cunoașterea mediului: „Pădurea de conifere, pădurea de foioase”

ADE: DȘ – Cunoașterea mediului: „Bogățiile și tainele pădurii” – joc didactic

ADE: DȘ – Cunoașterea mediului: „Romanița și Florin” – lectura educatoarei

ADE: DȘ – Cunoașterea mediului: „Să ocrotim pădurea” de Loredana Mirițescu – lectura educatoarei

ADE: DȘ – Cunoașterea mediului: „Să alcătuim un tablou” – joc didactic

În prima săptămână a proiectului tematic prin intermediul „citirii” imaginilor copiii au înțeles că pădurile sunt însemnate bogății ale țării, planetei, împodobind munții și dealurile pe suprafețe întinse; în țara noastră sunt păduri de conifere și păduri de foioase, acestea având rolul de apăra pământul de eroziuni provocate de vânt și apă, de a atrage precipitațiile, de a fixa și susține solul, de a purifica aerul; de asemenea, pădurile oferă fructe de pădure, plante medicinale, adăpostesc animale; bradul este o plantă lemnoasă, bogată în rășină, datorită căreia rezistă la frig și la atacul dăunătoarelor; frumusețea bradului este în mediul său natural; pentru a păstra obiceiul împodobirii bradului putem folosi și brazi artificiali; pădurile contribuie la controlul condițiilor meteorologice și climatice prin adăugarea de oxigen în atmosferă și absorbția de dioxid de carbon.

Excursiile, drumețiile, vizitele reprezintă modalități eficiente și distractive prin care se poate realiza atât observarea directă a mediului înconjurător, însușirea de cunoștințe despre caracteristicile și rolul elementelor componente ale mediului, cât și fixarea și consolidarea acestora.

Înțelegând cât de important este să plantezi un copac preșcolarii au aflat că și copacii ca și florile pe care le-au observat în activități anterioare au nevoie de elemente esențiale ale vieții: aer, apă, soare (căldură și lumină), hrană (din pământ), deci „au viață”, „respiră”, „se hrănesc”.

La grădiniță ne-am format deprinderi practice de plantare corectă a unui pom, de îngrijire a lui, de ocrotire, evitând ruperea crengilor și spunând și prietenilor cât de important este acest lucru pentru echilibrul vieții pe pământ. Drumețiile au facilitat înțelegerea faptului că mersul pe jos

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

menține organismul sănătos, dar și pădurea, prin reducerea poluării fonice și chimice provocate de automobile.

Prin vizionarea unor filmulețe de pe CD, a unor prezentări power point, a unor emisiuni – documentare, copiii au descoperit că datorită intervenției negative a omului în natură, datorită schimbărilor climatice, multe animale și plante au dispărut sau sunt pe cale de dispariție; au aflat care este rolul pădurarului în îngrijirea și ocrotirea copacilor, animalelor, plantelor. Prin intermediul enciclopediilor, preșcolarii au înțeles cum unii oameni se adăpostesc în păduri, la marginile pădurilor, precum cei care mai trăiesc și astăzi în triburi sau cei din cătunele de munte, iar viața lor depinde în totalitate de ceea ce oferă le pădurea: hrană, apă, adăpost.

Colecția i-a ajutat pe cei mici să se apropie mai mult de natură: copiii și-au fixat mai ușor cunoștințele legate de pădure, realizând conexiuni interdisciplinare, dezvoltându-și capacitățile perceptive, simțul estetic. Colecțiile sunt primele realizări concrete pentru care preșcolarii simt responsabilitate și mândrie, prin care învață să negocieze, își formează noi prietenii; ei au colecționat cu pasiune: pietricele, plante pentru presat, scoarță de la crengi uscate, pene, fulgi acțiunea rămânând deschisă, înțelegând că nu pot colecționa specii ocrotite de lege și ceea ce dezechilibrează ecosistemul (rădăcina să rămână în pământ).

În a doua săptămână copii au participat la activitățile: „Bogățiile și tainele pădurii” – joc didactic, „Romanița și Florin” de Marinela Bodea – lectura educatoarei și vizită în parcul din localitate.

Copiii au simțit prospețimea aerului în mijlocul pădurii din parc, dar acesta este mai greu de perceput. Astfel am recurs la metoda experimentului pentru ca ei să înțeleagă că acest element este vital pentru viața pe pământ și că păstrarea aerului curat este o condiție a sănătății oamenilor, plantelor și animalelor, a planetei în general. Prin experiment preșcolarii învață mult mai ușor despre aspectul propus.

Experimentul „Șarpele”: Într-o minge de plastilină se fixează un creion. La celălalt capăt al creionului se înfige un ac cu gămălie. Pe un cerc de hârtie, cu diametrul de 10 cm vom marca centrul cercului. Acest cerc va fi tăiat în spirală, într-o fâșie de 1,5 cm lățime, din exterior, către interior, astfel că în mijlocul cercului mare să rămână un cerc mai mic cu diametrul de 3 cm.;

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PENSIOANELOR VĂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

atârnăm „șarpele” pe suport cu mijlocul cercului mic pe acul cu gămălie și așezăm suportul deasupra unei surse de căldură. Fâșia se va roti, astfel încât să pară un șarpe în mișcare.

Experimentul „Floarea închisă”: Se introduce într-o pungă o plantă în ghiveci și se leagă pungă pentru a nu pătrunde aerul. Copiii vor observa că în câteva zile pe pungă se strâng bobite de apă, deci planta respiră, și apoi se usucă, ceea ce denotă că lipsa aerului are ca rezultat „moartea” plantei, deși ea are hrană, lumină, apă, căldură.

Experimentul pentru observarea circuitului apei în natură: într-un borcan am așezat un strat de nisip, iar peste acesta un strat de pământ; într-o parte am plantat o floare, iar în altă parte am pus un vas mic cu apă și apoi am închis borcanul și l-am pus la căldură; s-a observat evaporarea și condensarea apei și că planta și-a luat apă.

Prin intermediul jocului didactic, discuțiilor libere, a lecturilor educatoarei preșcolarii aflată că pădurea ne oferă: hrană – fructe de pădure, carnea unor animale, prin vânatul legal, diverse specii de ciuperci; de asemenea, pădurea este supranumită „farmacia verde” prin varietatea plantelor medicinale pe care oamenii le folosesc la ceaiuri și medicamente în vederea vindecării anumitor boli; fructele de pădure și ciupercile comestibile sunt adevărate surse de vitamine; lemnul copacilor, este folosit pentru construirea caselor, pentru încălzirea sobelor, iarna, pentru fabricarea unor obiecte de mobilier, a unor instrumente muzicale și pentru fabricarea hârtiei; pădurilor le trebuie foarte mulți ani să crească și de aceea nu putem tăia ce copaci dorim noi, ci numai pe cei marcați de pădurar; atunci când tăiem un număr mare de copaci trebuie să plantăm alții în loc; de asemenea, pentru a economisi lemnul copacilor, putem folosi mai puțină hârtie, iar pe cea folosită, s-o ducem în centrele de colectare pentru a fi reciclată; au înțeles că lanțul trofic impune respectarea fiecărui element component al naturii pentru menținerea echilibrului acesteia.

În a treia săptămână avem ca activități pe domenii experiențiale: „Să ocrotim pădurea” de Loredana Mirișescu - lectura educatoarei; „Focul și efectele lui” - prezentare power point.

Prin intermediul lecturii educatoarei am făcut cunoscute copiilor regulile de comportare față de mediul înconjurător, în speță, pădurea: să păstrăm curată iarba, prin strângerea deșeurilor; să păstrăm curate apele, prin protejarea lor de substanțe chimice și deșeuri; să nu tăiem copacii la voia întâmplării; să nu rupem crengi; să protejăm speciile de plante și animale ocrotite de lege; să protejăm spațiile verzi încercuite; să nu lăsăm focuri nesupravegheate în pădure și să aprindem

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

focul decât în locuri special amenajate; să oprim vânatul excesiv care duce la dispariția unor specii de animale și păsări; să oprim tăierile masive de copaci, care au ca efecte deteriorarea calității aerului, sporirea efectului de seră (a încălzirii globale), dispariția unor specii de animale, păsări și plante, creșterea pericolului inundațiilor; să plantăm copaci pentru reîntinerirea pădurilor; să nu inscripționăm copacii, protejându-le astfel creșterea în bune condiții și aspectul estetic; să participăm la acțiuni de curățenie a m, de colectare a materialelor re folosibile și reciclabile; să-i sensibilizăm și pe ceilalți oameni în vederea protecției mediului înconjurător, prin invitații, pliante, afișe.

Drumeția la parcul din localitate „a venit” în sprijinul educației ecologice. Prin activitățile anterioare copiii au înțeles că Pământul este adevărata „locuință” a omului cu tot ce are el mai bun: aer, apă, sol, plante, animale, dar, urmărind atent, intenționat cum arată unele locuri din parc, au constatat că deteriorarea echilibrului mediului natural are cauze determinate de acțiunile nesăbuite, haotice, de multe ori fără sens ale oamenilor. Această activitate a fost de natură constatativă, pentru a oferi copiilor o nouă perspectivă asupra mediului înconjurător, asupra necesității păstrării curățeniei acestuia.; copiii au înțeles că „sănătatea” mediului va influența sănătatea oamenilor, animalelor, plantelor. Dobândind un comportament ecologic, copiii vor participa în viitor, direct și nemijlocit la păstrarea curățeniei. Prin drumeții în apropierea grădiniței, am încurajat pe cei mici să devină factori activi în protejarea mediului înconjurător. Echipați corespunzător, am desfășurat o acțiune de colectare a deșeurilor, pe care le-am depozitat apoi în locuri special amenajate pentru colectarea deșeurilor.

Jocul didactic „Așa da, așa nu” a avut ca obiectiv, prezentarea acțiunilor nefaste ale oamenilor, care produc cantități enorme de deșeuri, poluând atât solul, cât și apă și aerul; copiii au denumit principalele surse de deșeuri, ușor vizibile: ambalajele din hârtie, sticlă, plastic, metal etc., au aflat că apele în cursul lor antrenează cantități uriașe de deșeuri, „gunoaie”, ceea ce duce la distrugerea vieții acvatice, la înmulțirea insectelor și rozătoarelor care transmit boli, acestea toate ducând la îmbolnăvirea oamenilor; au aflat că oamenii varsă în râuri detergenți și alte substanțe care distrug viața acvatică și plantele din jur; preșcolarii au înțeles că mirosurile neplăcute din aer se datorează tot deșeurilor, gazelor emanate de mașini, de fumul de la fabrici etc., că incendiile și defrișările masive provocate de oameni duc la dispariția unor specii de animale și plante; de

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECŢIEI SOCIALE ŞI
PENSIUNILOR
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAŢIEI
NAŢIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Braşov

asemenea, copiii au înțeles că vânatul excesiv pune în pericol viața și existența unor specii de animale și păsări.

Experiment - am pus separat trei flori în trei recipiente: în primul am turnat apă curată, în al doilea, peste apă am turnat și ulei, iar în al treilea, peste apă am turnat detergent. Copiii au constatat că floarea din primul vas a rămas frumoasă, pe când florile din vasele al doilea și al treilea, s-au ofilit. Deși și florile din vasele al doilea și al treilea au beneficiat, ca și floarea din primul vas de lumină și căldură, floarea din vasul al doilea nu a beneficiat de aer, iar floarea din vasul al treilea nu a beneficiat de apă nepoluată, deși a avut și aer.

În ultima săptămână activitățile planificate au avut ca scop principal evaluarea cunoștințelor dobândite prin derularea acestui proiect. Astfel prin activitatea integrată (DȘ + DOS) „Să alcătui un tablou” – joc didactic; „Prietenii lui Sorinel” – lectura educatoarei;

Pe parcursul derulării activităților de evaluare am urmărit: nivelul de cunoștințe al copiilor despre elementele componente ale pădurii; identificarea elementelor care poluează pădurea și îi strică echilibrul; cunoașterea unor norme și reguli generale de protecție a mediului; gradul de dezvoltare a deprinderilor practice privind activitățile de îngrijire și ocrotire a pădurii; capacitatea de comunicare, vocabularul activ al copiilor cu termeni din domeniul studiat; nivelul dezvoltării creativității privind utilizarea unor materiale din natură, deșeuri; calitățile artistice; munca în echipă, spiritul competitiv și autocritic în evaluarea proprie și a celorlalți; trăsături de voință și caracter; atitudini și comportamente – respect față de mediu.

Prin jocul didactic „Alcătuiți un tablou”, copiii au demonstrat că dețin cunoștințe legate de elementele componente ale „pădurii, despre rolul și importanța fiecăruia. Au identificat factorii care poluează și dezechilibrează viața pădurii, precum și modalități de combatere a acestora. După vizionarea filmulețelor cu dezastru naturale, preșcolarii au găsit, prin intermediul altor categorii de activități, soluții pentru oprirea acestor efecte: au demonstrat că știu să planteze un pom, că știu să îngrijească o plantă; au realizat slogane de sensibilizare publică, măști, machete, obiecte de decor din materiale naturale, refolosibile și reciclabile.

Activitățile de evaluare ale proiectului tematic „Pădurea” au constituit modalități eficiente de verificare a cunoștințelor și de confirmare a îndeplinirii obiectivelor propuse în cercetare.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

CAPITOLUL 3

ANALIZA REZULTATELOR CERCETĂRII ŞI INTERPRETAREA DATELOR

3.1 Rezultatele cercetării

Rezultatele prezentei cercetări sunt conţinuturi de date, palpabile, obţinute la testul iniţial respectiv la testul final. Cele două categorii de răspunsuri, rezultate din aplicarea testelor iniţiale şi cele finale merită o analiză în amănunt deoarece se observă schimbări chiar înainte de centralizarea datelor.

3.1.1. Rezultatele testului iniţial

În funcţie de corectitudinea răspunsurilor copiilor la chestionarul aplicat înainte şi după intervenţia prin proiectul tematic „Pădurea-aurul verde al planetei”, s-au înregistrat punctaje (în afară de itemul 1 şi itemul 11, fiecare răspuns corect a primit 10 puncte, maximum – 100 puncte). Am denumit punctaje pretest rezultatele iniţiale, înainte de intervenţia pedagogică şi punctaje posttest rezultatele ulterioare intervenţiei prin prezentarea aspectului din mediul înconjurător.

În tabelul de mai jos sunt evidenţiate punctajele obţinute de preşcolarii grupei “Albinuţelor” la chestionarul aplicat înainte de intervenţia prin proiectul tematic.

	NUME PREŞC. /ITEMI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	PUNCTAJ
													TOTAL/ PRESCOLAR
1.	A. G.	5	10	0	10	0	0	0	0	10	10	0	45
2.	A. I.	5	10	0	10	0	0	0	10	0	0	0	35
3.	B. M.	0	10	10	0	10	0	10	0	10	0	5	55
4.	B. E.	5	0	10	0	10	0	0	0	10	10	5	50
5.	B. M.	5	10	0	0	10	10	0	0	10	10	5	60
6.	C. V.	0	10	0	0	10	0	10	0	10	0	0	40

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

7.	C. N.	5	10	10	0	10	0	0	0	10	0	0	45
8.	C. A.	5	10	0	0	0	10	0	10	0	10	5	50
9.	D. A.	5	10	0	0	0	10	0	10	0	10	5	50
10.	F. M.	5	10	0	10	0	0	0	10	0	0	5	40
11.	G. S.	0	0	0	0	10	10	10	0	10	0	5	45
12.	J. C.	5	10	10	0	10	0	0	10	0	10	5	60
13.	L. S.	0	0	10	0	10	10	0	0	10	0	0	40
14.	M. D.	5	10	0	10	10	0	0	10	0	0	5	50
15.	P. I.	5	0	0	10	10	10	10	0	10	0	5	60
16.	P. A.	0	0	10	0	10	0	0	10	0	10	5	45
17.	Ș. I.	0	0	10	0	10	10	10	0	0	10	0	50
18.	S. M.	0	0	10	0	0	10	0	10	0	10	5	45
19.	T. A.	5	10		0	10	0	10	0	10	0	0	45
20.	T. M.	5	0	10	0	0	0	10	10	0	0	5	40
21.	U. A.-N	0	0	10	0	10	10	10	0	0	0	5	45
22.	U. A.	0	0		0	10	0	10	10	0	10	5	45

Tabelul 3.1. Rezultatele pretestului

3.1.2. Rezultatele testului aplicat după intervenție

În tabelul următor sunt prezentate și punctajele obținute de aceeași grupă de preșcolari, grupa mare, dar la testul aplicat după realizarea intervenției.

Nr.crt.	NUME /ITEMI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	PUNCTAJ TOTAL/ PRESCOLAR
1.	A. G.	5	10	10	10	0	10	10	10	10	10	5	90
2.	A. I.	5	10	10	10	10	10	10	10	10	10	0	95
3.	B.M.	5	10	10	10	10	10	10	10	10	10	0	95
4.	B. E.	5	0	10	10	10	10	10	10	10	10	5	90
5.	B. M.	5	10	10	10	10	10	10	10	10	10	5	100
6.	C. V.	0	10	10	10	10	10	10	10	10	10	0	90
7.	C. N.	5	10	10	10	10	0	10	10	10	10	5	90
8.	C. A.	5	10	10	10	10	10	10	10	10	10	5	100

Parteneri:

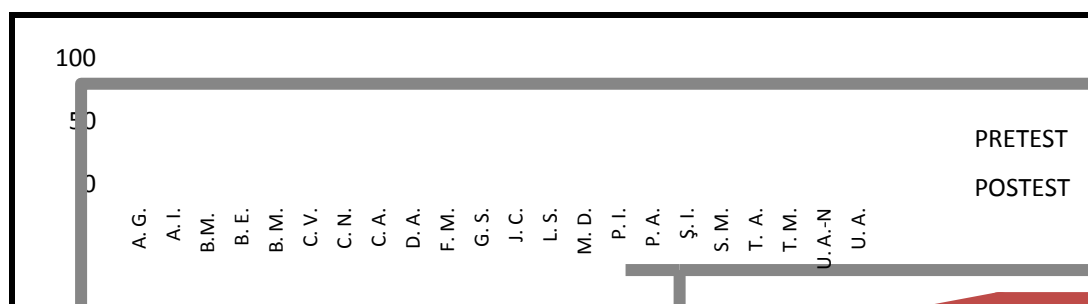
Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

9.	D. A.	5	10	10	10	10	10	10	10	10	10	5	100
10.	F. M.	5	10	10	10	10	10	10	10	10	10	5	100
11.	G. S.	0	10	10	0	10	10	10	10	10	10	5	85
12.	J. C.	5	10	10	10	10	10	10	10	0	10	5	90
13.	L. S.	0	10	10	0	10	10	10	10	10	10	5	85
14.	M. D.	5	10	10	10	10	10	10	10	10	10	5	100
15.	P. I.	5	10	10	10	10	10	10	10	10	10	5	100
16.	P. A.	5	10	10	0	10	10	10	10	10	10	5	90
17.	Ș. I.	0	10	10	10	10	10	10	0	10	10	0	80
18.	S. M.	5	10	10	10	10	10	10	10	0	10	5	90
19.	T. A.	5	10	0	10	10	10	10	0	10	10	0	75
20.	T. M.	5	10	10	10	10	10	10	10	10	10	5	100
21.	U. A.-N	5	10	10	10	10	10	10	10	10	10	5	100
22.	U. A.	0	10	0	10	10	10	10	10	10	10	5	85

Tabelul 3.2. Rezultatele posttestului

Scorurile obținute de cei 22 de preșcolari la pretestare au fost destul de slabe și făcând o medie se ajunge la valoarea de 47.27 puncte, ceea ce semnifică lipsa unor informații sau informații eronate legate de ceea ce înseamnă pădurea ca aspect al mediului înconjurător (utilitate, reguli ce trebuie respectate); pe de altă parte, se justifică demersul de cercetare, ce vizează transmiterea unor informații mai mult sau mai puțin complexe preșcolarilor și formarea unor atitudini pozitive față de mediul natural, în mod special față de pădure. După analiza scorurilor obținute de preșcolari la posttest se obține media de 92.27 puncte. Se observă că punctajul obținut după intervenție este sensibil mai ridicat, indicându-ne că dezideratul nostru a fost atins într-o foarte mare măsură.

Se poate observa o reprezentare mai clară a rezultatelor tuturor subiecților în graficul de mai jos.

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECŢIEI SOCIALE ŞI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAŢIEI
NAŢIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Braşov

Graficul 3.1.- Reprezentarea punctajelor obținute de subiecți la cele două testări

Pentru a verifica dacă obiectivele cercetării au fost atinse și dacă ipoteza se confirmă sau se infirmă se trece la interpretarea rezultatelor obținute la pretest și posttest.

3.2 Analiza și interpretarea datelor

În analizarea și interpretarea rezultatelor prezentei cercetări sunt urmărite ca principale aspecte următoarele:

- Analiza rezultatelor la chestionare (pre și posttest) în funcție de genul și vârsta subiecților;
- Analiza și interpretarea răspunsurilor la chestionar (pre și posttest) pentru fiecare item în parte, grupați pentru o mai coerentă expunere în trei categorii:
 - Itemi ce vizează atitudinea față de pădure și informații generale (itemii 1, 2, 3);
 - Itemi ce vizează informații legate de utilitatea pădurii pentru noi, oamenii (itemii 4,5,6,7,8,9,10);
 - Itemi ce vizează reguli ce trebuie respectate în pădure (itemul 11).

3.2.1 Analiza punctajelor obținute de subiecți la cele două testări

În analiza și interpretarea datelor statistice se pot simplifica operațiile care urmează a fi realizate prin calcularea mediei aritmetice între rezultatele subiecților la testul inițial și media rezultatelor la testul aplicat după intervenție. O variabilă importantă în această cercetare o constituie vârsta și pentru că în această grupă sunt preșcolari de trei vârste este interesant să se observe atent situația rezultatelor testelor inițiale și posttestul pe vârste.

Pentru a afla care este situația pe vârste s-a recurs la calcularea mediilor punctajelor obținute de fiecare categorie de vârstă la ambele testări și astfel s-au obținut mediile punctajelor prezentate în graficul următor.

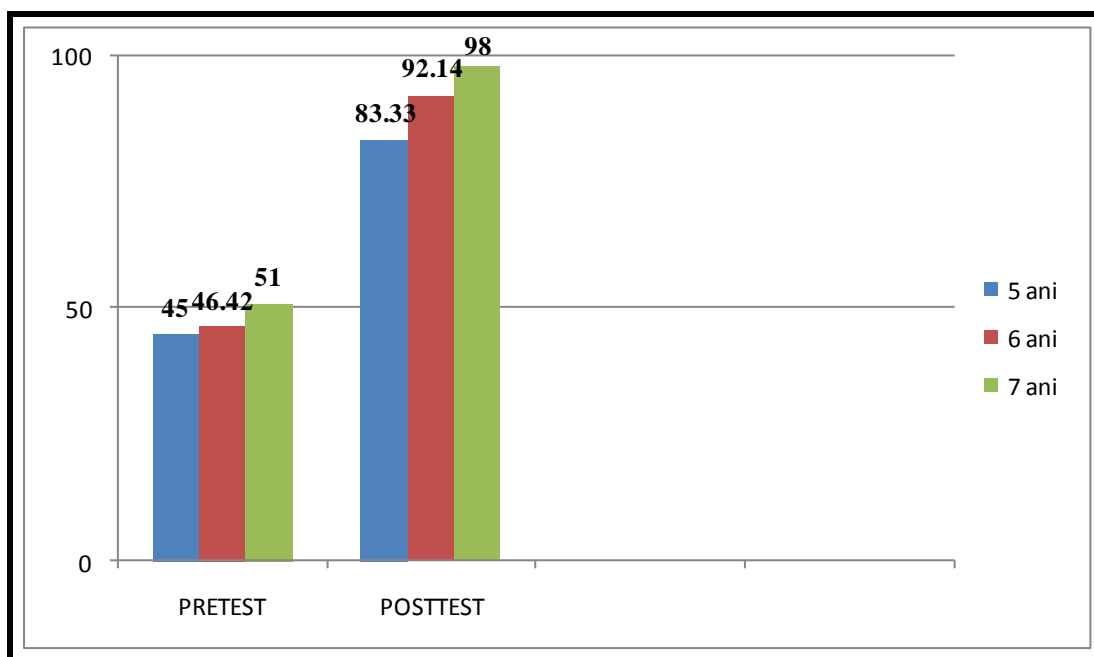
Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

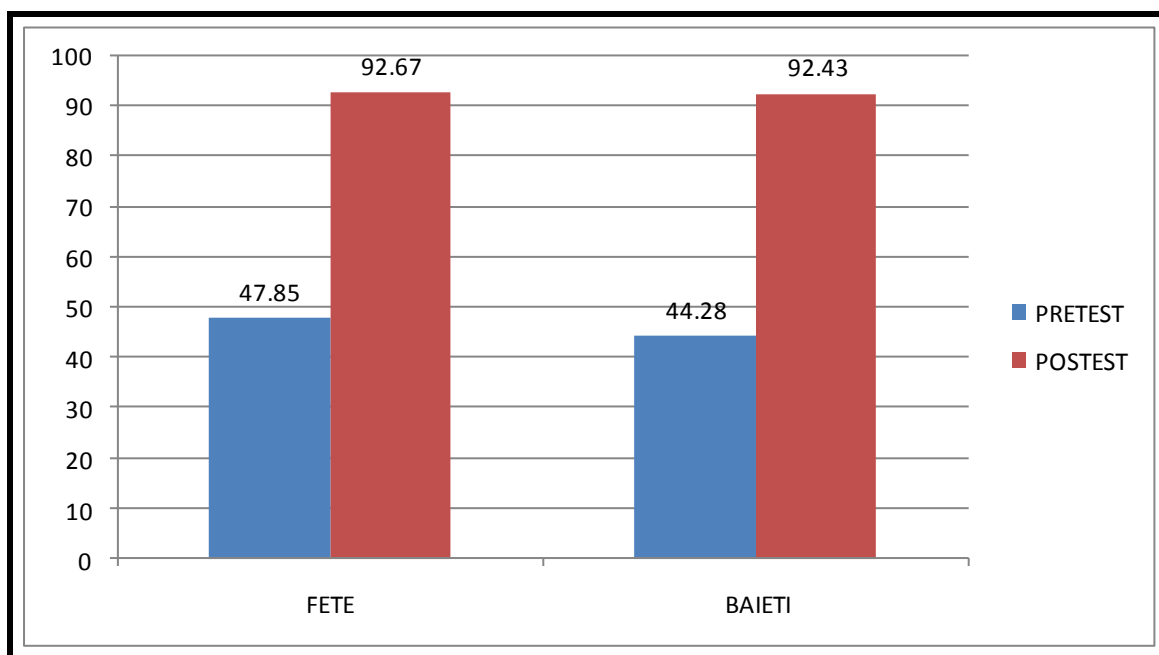
Graficul 3.2. – Mediile punctajelor obținute de subiecți în funcție de vârstă

Scorurile obținute de copiii mai mici (de 5 și 6 ani) sunt mai scăzute decât cele ale subiecților de 7 ani, atât la pretest cât și la posttest. Acest lucru era de așteptat, dată fiind importanța unui an în plus petrecut la grădiniță, mai exact la grupa mare, dar și a dezvoltării cognitive și emoționale superioare la vârsta de aproximativ 7 ani. Interesant și demn de remarcat este faptul că s-au înregistrat progrese foarte mari la cele trei grupe de vârstă, acest fapt constituind pentru educatori un stimulent puternic în favoarea organizării activității didactice pe bază de proiecte tematice în locul temelor săptămânale.

Se confirmă încă o dată capacitatea de adaptare a psihicului copilului preșcolar, ușurința și rapiditatea asimilării noilor informații, interesul și curiozitatea preșcolarilor pentru ceea ce este nou și inedit.

În ceea ce privește genul subiecților, nu se poate spune că nu sunt diferențe semnificative în punctajele obținute, ci se pot remarca doar rezultatele superioare ale ambelor categorii (băieți și fete) la posttestare. Pentru vizualizarea grafică a acestor rezultate este prezentat graficul de mai jos.

Parteneri:

Graficul 3.3. - Mediile punctajelor obținute de subiecți în funcție de gen

În urma analizei generale a mediilor rezultatelor subiecților putem concluziona că, în ansamblu, rezultatele posttest au fost net superioare celor pretest, fapt ce constituie confirmarea ipotezei prezentei cercetării.

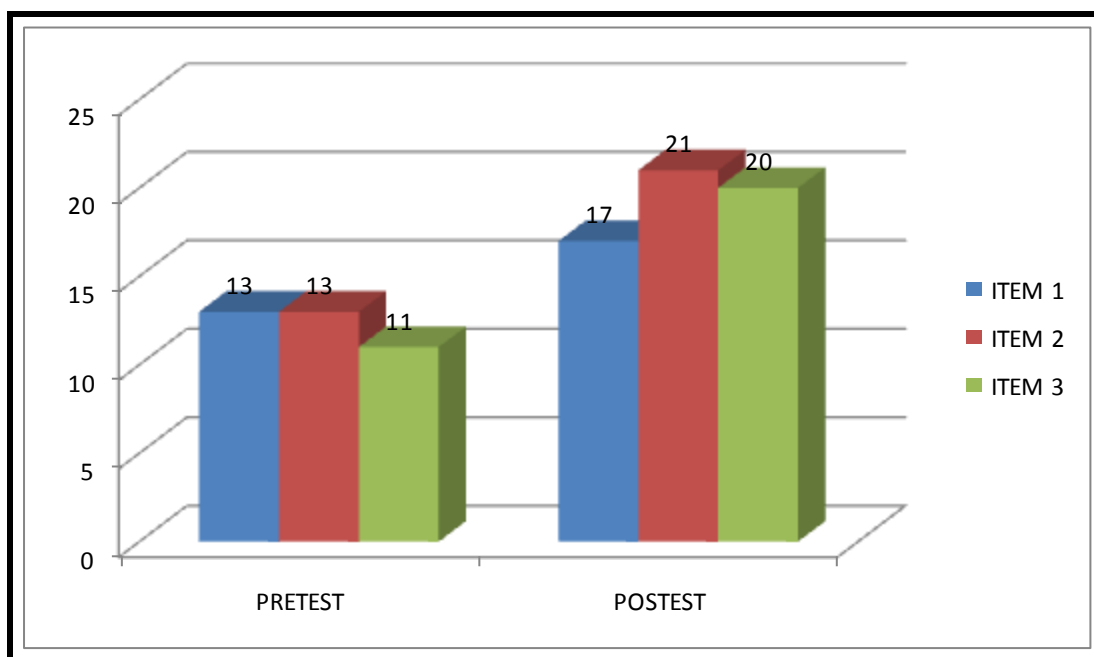
În cele ce urmează este prezentată o analiză detaliată a tuturor aspectelor vizate în intervenția pedagogică.

3.2.2 Interpretarea datelor pe baza itemilor din chestionar

Pentru început sunt analizate răspunsurile la itemii ce vizează atitudinea față de pădure și informații generale:

- Oamenii merg în pădure pentru a se bucura de aerul curat, de frumusețea frunzișului verde și de cântecul păsărelelor. Ție îți place să te plimbi prin pădure cu părinții tăi?
- Pădurarul îngrijește pădurea?
- Copacii au viață?

Parteneri:

Graficul 3.4. Răspunsuri pre/posttest la itemii 1,2, și 3

La prima întrebare, au răspuns inițial afirmativ 13 de preșcolari și negativ 9 preșcolari. Testul post-intervenție arată că 17 preșcolari au afirmat că le place să petreacă timp în mijlocul pădurii, deci atitudinea negativă a încă 4 subiecți s-a modificat.

Al doilea item viza informații legate de cel care administrează pădurea – pădurarul, la acest item, un număr de 13 subiecți au răspuns corect, dovedind că puțini copii cunosc acest aspect legat de specialiștii care au în grijă flora și fauna pădurii. La posttest se observă că doar un preșcolar a răspuns negativ, deci, copiii conștientizează existența unei persoane specializate care are responsabilitatea îngrijirii și administrării pădurii, în beneficiul tuturor.

Al treilea item al chestionarului se referă la o problemă importantă și relevantă pentru dezvoltarea etică și estetică – și anume legată de viața copacilor, ca elemente naturale ce “trăiesc” toate schimbările și transformările asemenea celorlalte elemente vii, de la apariție până la moarte.

La întrebarea “Copacii au viață?”, inițial au răspuns afirmativ 11 preșcolari și negativ tot 11, raportul procentual între cele două fiind 50% pentru fiecare.

Interesant este faptul că, după intervenția din cadrul proiectului tematic, apar diferențe semnificative la punctajul obținut la posttest, unde s-au înregistrat 20 răspunsuri afirmative,

Parteneri:

procentual vorbind, 91% dintre copii au reținut că viața este una din caracteristicile esențiale ale pădurii, foarte probabil ajungând la această concluzie prin implicarea directă (observare și descoperiri proprii) în viața pădurii. Aceste rezultate confirmă încă o dată beneficiile aduse de activitățile practice în dezvoltarea unei atitudini pozitive față de mediul înconjurător și în formarea unei percepții corecte asupra ceea ce înseamnă cu adevărat natura și implicațiile omului în păstrarea și îngrijirea ei. Apar diferențe semnificative la punctajul obținut la posttest, unde s-au înregistrat 20 răspunsuri afirmative.

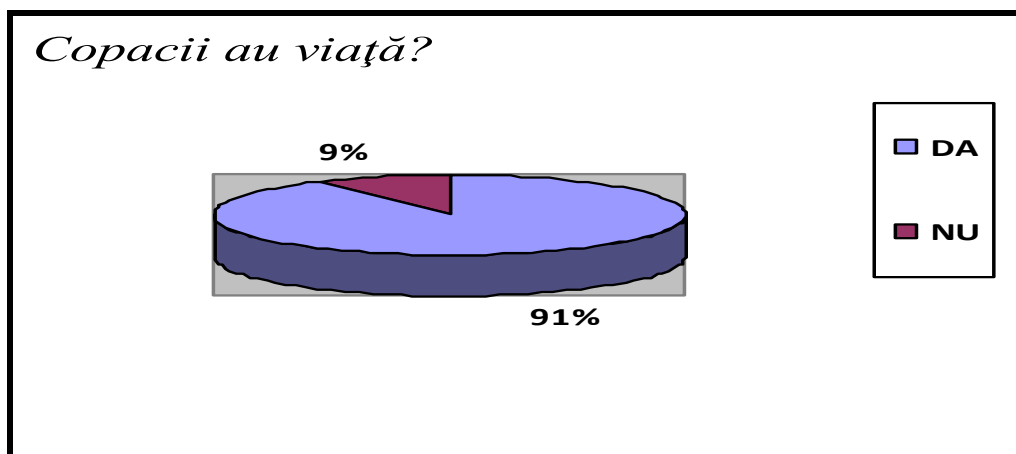

Diagrama 3.1. – Răspunsuri posttest la întrebarea: „Copacii au viață?”

Următorul aspect al cercetării viza identificarea gradului de cunoaștere de către preșcolari a funcțiilor și utilității pădurii pentru viața oamenilor. Astfel, pădurea constituie:

- Sursă de hrană (item 4), de apă (item 8), lemne (item 7)
- Adăpost (item 5)
- Materie primă pentru obținerea hârtiei (item 6), a mobilierului (item 9) și pentru construcții (item 10)

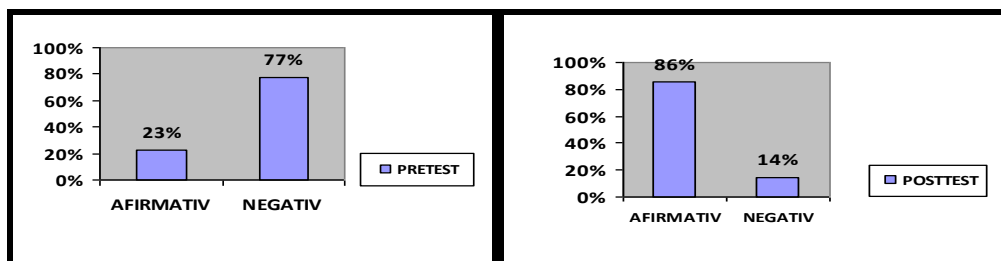
La întrebarea “În pădure putem să găsim hrană?” aproximativ trei sferturi dintre preșcolari au răspuns negativ, restul cunoscând existența unor plante specific pădurii. În tabelul de mai jos se poate observa foarte bine diferența dintre cele două testări în favoarea răspunsurilor afirmative la posttestare. Se poate concluziona că preșcolarii au obținut informații referitoare la pădure, ca sursă de hrană și mediu în care trăiesc plante și animale.

Parteneri:

TESTE	PRETEST		POSTEST	
	AFIRMATIV V (DA)	NEGATIV (NU)	AFIRMATIV (DA)	NEGATIV (NU)
NR. RĂSPUNSURI	5	17	19	3

Tabelul 3.3.– Răspunsuri pretest/posttest - “În pădure putem să găsim hrană?”

Răspunsurile la întrebarea “Pădurea ne poate folosi, uneori, ca adăpost?” evidențiază faptul că experiența redusă de viață a copiilor preșcolari nu îi ajută să își imagineze un adăpost în mijlocul pădurii, altfel decât sunt ei obișnuiți. Astfel, inițial, doar 23% dintre copii asociau pădurea cu un eventual loc de adăpostire în situații critice. Intervenția, prin proiectul desfășurat, a vizat și dezvoltarea spiritului practic al copiilor preșcolari, alături de formarea unor atitudini pozitive față de ceea ce înseamnă viața în mijlocul naturii și încurajarea activismului, a găsirii de soluții diverse la probleme practice de viață. Procentul răspunsurilor negative, de la testul inițial, este mai ridicat la decât procentul răspunsurilor afirmative, însă la posttest se observă creșterea procentului răspunsurilor afirmative (86%), doar 14 % dintre preșcolari au răspuns negative la această întrebare.

Graficul 3.5. Valori procentuale ale răspunsurilor pretest/posttest – “Pădurea ne poate folosi, uneori, ca adăpost?”

La întrebarea cu numărul 6 “Se poate fabrica hârtie din lemn?” la pretestare, 41% dintre copii au răspuns afirmativ, față de 59% de copii cu răspunsuri negative, rezultate explicabile prin lipsa unor cunoștințe de nivel superior care să facă posibilă înțelegerea unei relații atât de complexe - lemn → hârtie. Îmbucurător este faptul că după aplicarea proiectului, raportul se schimbă, mai numeroase fiind răspunsurile pozitive (95%) decât cele negative (1%). Astfel, putem spune că

Parteneri:

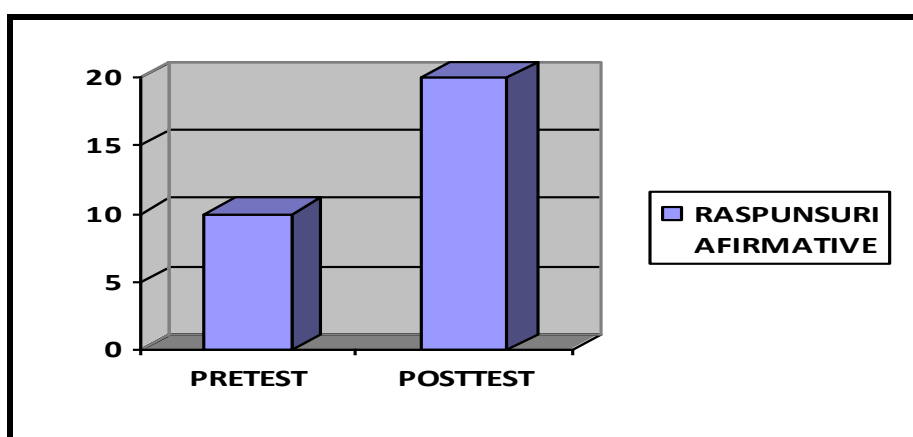
intervenția a avut un impact puternic în plan cognitiv și atitudinal. În tabelul următor se poate vedea dinamica rezultatelor la cele două testări.

TESTE	PRETEST		POSTEST	
	AFIRMATIV (DA)	NEGATIV (NU)	AFIRMATIV (DA)	NEGATIV (NU)
NR. RĂSPUNSURI	9 (41%)	13 (59%)	21 (95%)	1 (1%)

Tabelul 3.4. – Răspunsuri pretest/posttest - “Se poate fabrica hârtie din lemn?”

Următorul item, “Putem folosi lemnul copacilor pentru a ne încălzi?”, a obținut același punctaj ca și primul, acest lucru fiind valabil la pretest (41% răspuns afirmativ și 59% răspuns negativ). La posttest se constată o creștere a procentului răspunsurilor afirmative 77%, ca dovadă că folosirea lemnului pentru foc se pare că nu este o activitate total străină copiilor, ei cunoscând utilitatea lemnului pentru foc.

Itemul cu numărul 8 (“În pădure putem găsi apă de băut?”) evidențiază faptul că unul dintre beneficiile pădurii este acela de a “găzdui” izvoare (în special în zona de munte), fapt puțin cunoscut de copiii de grădiniță. În graficul de mai jos se poate observa dublarea răspunsurilor afirmative de la pretest la posttest, rezultate ce relevă o schimbare majoră, doar doi dintre copii răspunzând negative la posttest. E foarte probabil că explicațiile asociate cu experimentarea și descoperirea proprie să fie factorii care au produs această schimbare în plan cognitiv.

Parteneri:

Graficul 3.6. Răspunsurilor afirmative pretest și posttest

La itemul “Se pot fabrica obiecte de mobilier din lemnul copacilor?”, nu au fost diferențe semnificative între răspunsurile afirmative și negative de la pretest, procentajele fiind de 45% și respectiv 55%. În urma activităților practice, a experimentelor și a implicării active a copiilor în sarcini de tip euristic, aceștia au reușit să conștientizeze într-o măsură mult mai mare utilitatea lemnului. Procentul răspunsurilor afirmative de la posttest crescând până la 91%, doar doi preșcolari răspundând negativ.

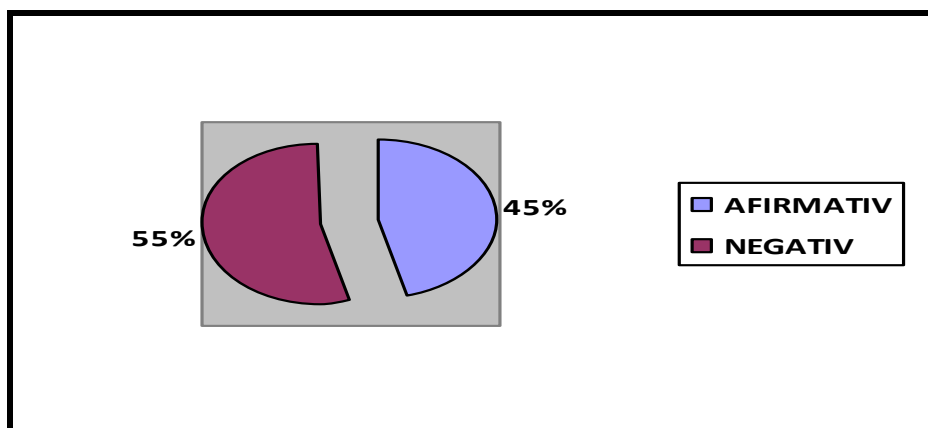

Diagrama 3.2. Valori procentuale ale răspunsurilor pretest – utilizarea lemnului pentru mobilier

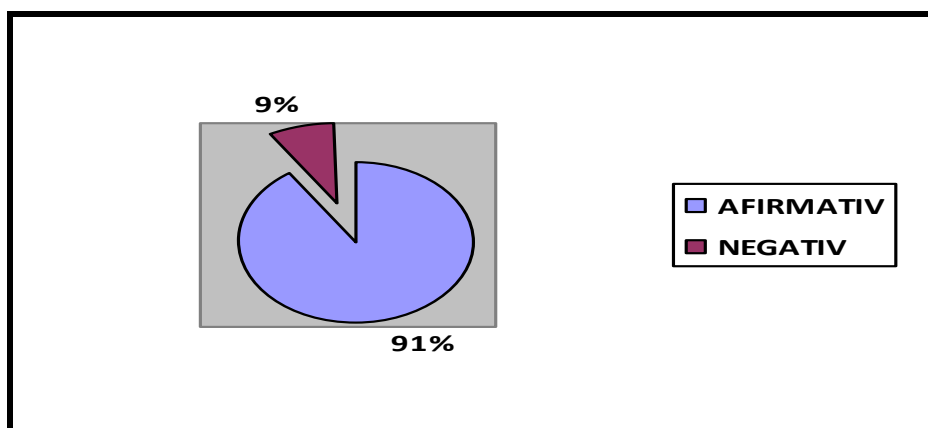

Diagrama 3.3. Valori procentuale ale răspunsurilor posttest – utilizarea lemnului pentru mobilier

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRUJ 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

Casa este mai apropiată ca și concept de lemn, decât mobilierul, poate datorită faptului că este o noțiune mai concretă, mult mai întâlnită în viața de zi cu zi dar și în povești, basme, desene animate. La acest item („Se poate folosi lemnul pentru a construi o casă?”) răspunsurile sunt foarte interesante - la testarea inițială, dintre cele 10 răspunsuri afirmative 7 sunt date de către subiecți de genul feminin, de menționat aici, faptul că sunt doar 7 băieți în grupă. Dar se pune întrebarea dacă percepția băieților cu privire la materialele de construcții este bazată doar pe materialele utilizate în joc (plastic, metal), neexistând o legătură cu materialele naturale!? Ar fi interesant de investigat acest aspect, pentru a descoperi dacă este vorba despre o tendință generală sau este doar un fenomen marginal.

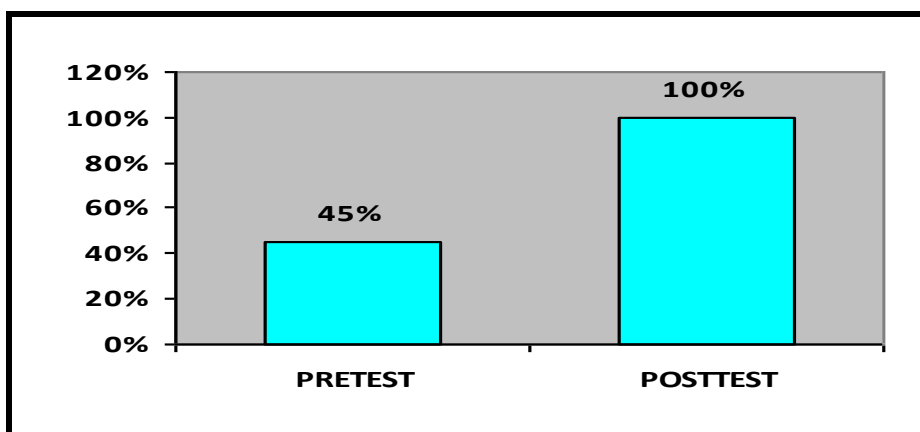
		FEMININ	MASCULIN
PRETEST	AFIRMATIV	7	3
	NEGATIV	8	4
POSTTEST	AFIRMATIV	15	7
	NEGATIV	0	0

Tabelul 3.5. – Răspunsurile la pretest în funcție de gen – „Se poate folosi lemnul pentru a construi o casă?”

În ceea ce privește diferența dintre rezultatele la test – înainte și după intervenție – acestea se alătură celor anterioare, observându-se foarte clar o îmbunătățire a nivelului de cunoștințe în ceea ce privește de posibilitatea construirii unei case din lemn (de la 45% inițial la 100% ulterior – diagrama 6).

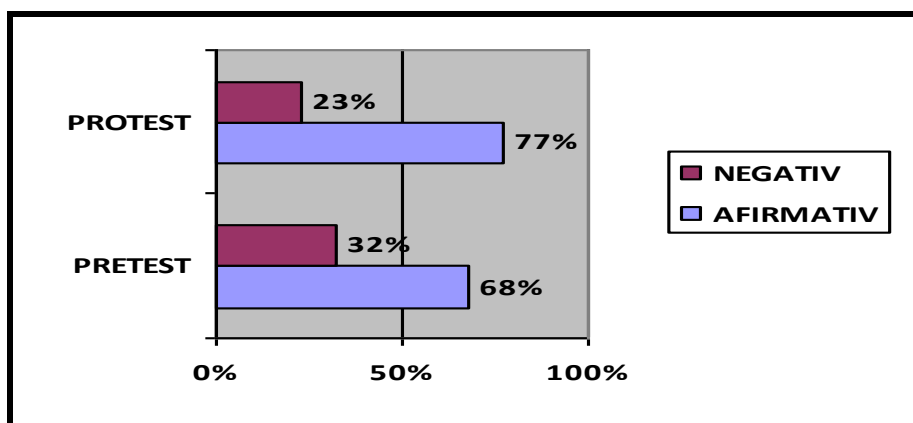
Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

Graficul 3.6. Valori procentuale ale răspunsurilor pretest/posttest

Se analizează și ultima categorie de itemi, referitor la reguli de respectat în pădure, item ce corespunde cu întrebarea numărul 11 „După ce servim masa în pădure, strângem resturile de mâncare de pe iarbă?” La această întrebare, răspunsurile afirmative diferă ușor de la pretest la posttest, prin urmare o deprindere greșit formată (în familie) se corectează destul de greu. Acest fapt poate fi explicat prin lipsa responsabilităților părinților printre care și lipsa ajutorului din partea copiilor la strânsul mesei, responsabilitate care, o dată cu dezvoltarea, devine din ce în ce mai evidentă. O evidențiere mai clară a procentului răspunsurilor afirmative se poate vedea și în graficul următor.

Graficul 3.7. - Valori procentuale ale răspunsurilor pretest/posttest „După ce servim masa în pădure, strângem resturile de mâncare de pe iarbă?”

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

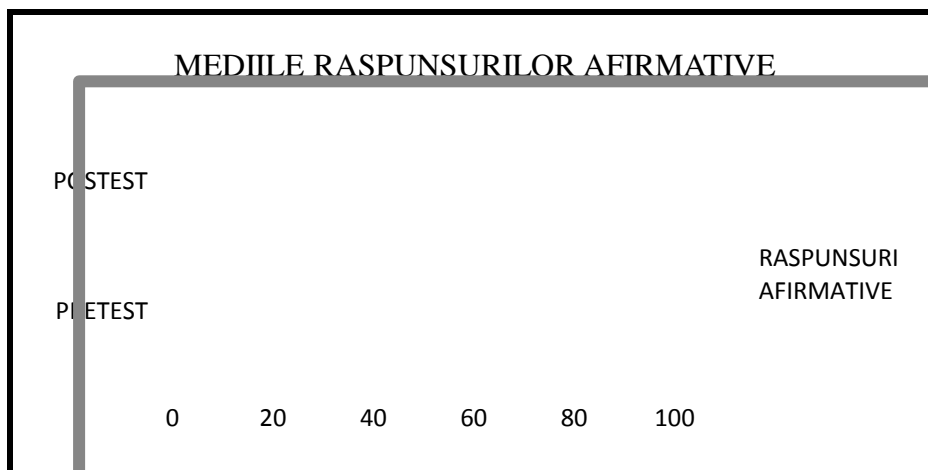

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

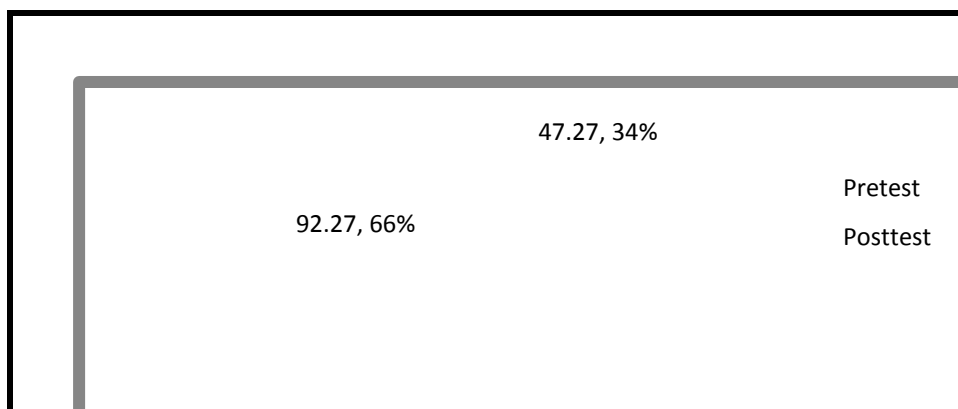
Universitatea
Transilvania
din Brașov

Pentru a vizualiza reprezentarea schematică a schimbării survenite în urma intervenției prin proiectul tematic “Pădurea- aurul verde al planetei”, în graficul de mai jos sunt reprezentate mediile punctajelor afirmative de la testul inițial și de la posttest.

Graficul 3.6. Diferența dintre mediile răspunsurilor afirmative de la pretest la posttest

Pentru a releva faptul că procentual răspunsurile afirmative au crescut cu 32% la posttest sunt redade schematic datele procentuale în diagrama de mai jos.

În baza considerentelor de mai sus se stabilește că obiectivul fundamental al cercetării de față, respectiv, surprinderea dinamicii atitudinale a copilului de grupa mare în activitățile instructive educative prin care se abordează diferite aspecte ale mediului înconjurător a fost atins constatându-se o creștere procentuală destul de semnificativă echivalând cu 32% a răspunsurilor afirmative de la testul inițial.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECŢIEI SOCIALE ŞI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAŢIEI
NAŢIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Braşov

CAPITOLUL 4

CONCLUZII FINALE ŞI RECOMANDĂRI

În final se poate spune că scopul cercetării a fost îndeplinit cu succes prin activitățile de cunoașterea mediului din cadrul proiectului tematic “Pădurea- aurul verde al planetei” a fost surprinsă dinamica atitudinilor preșcolarilor cu vârste cuprinse între 5-6/7 ani. Dacă ne referim la obiectivele cercetării, acestea au fost îndeplinite, a fost stabilit nivelul inițial de pregătire al preșcolarilor, apoi s- au identificat factorii prin care se facilitează descoperirea unor caracteristici ale mediului înconjurător prin derularea proiectului tematic și motivația pentru o implicare activă a preșcolarilor. De asemenea au fost experimentate modalități de intervenție cum ar fi activități în aer liber, jocuri didactice, activități de tip out-door, vizite, s.a, acestea aducând modificări în dinamica atitudinilor preșcolarilor. S-a stabilit faptul că activitățile de cunoașterea mediului contribuie la structurarea personalității preșcolarilor, deoarece după ce le-au fost prezentate preșcolarilor prin metoda proiectelor s- a realizat o mai bună desfășurare a activităților de cunoașterea mediului și preșcolarii au fost mai motivați să participe la astfel de activități.

Obiectivul central al cercetării de față a fost surprinderea dinamicii atitudinale a copilului de grupă mare vizavi de aspecte ale mediului înconjurător. Astfel, în urma participării la o serie de activități în mediul natural (pădurea), au fost vizate : asimilarea de informații noi și consolidarea celor deja deținute cu privire la caracteristicile pădurii ca mediu natural de viață, resursă de mare valoare pentru oameni, cu multiple funcții; identificarea nivelului de cunoștințe și al atitudinilor vizând acest aspect al mediului înconjurător; realizarea unor activități diverse bazate în special pe contactul nemijlocit cu mediul natural, prin care s-au încurajat experimentarea, descoperirea, cercetarea, soluționarea de probleme ca metode active esențiale

Chestionarul utilizat a constituit principala modalitate practică prin care am evidențiat schimbările produse. Sintetic, sunt prezentate câteva idei esențiale :

Parteneri:

UNIVERSITATEA AUREL VLAICU
ARAD
UNIVERSITATEA AUREL VLAICU
ARAD
UNIVERSITATEA AUREL VLAICU
ARAD

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECŢIEI SOCIALE ŞI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAŢIEI
NAŢIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Braşov

Înainte de participarea la Proiectul tematic „Pădurea- aurul verde al planetei” majoritatea preşcolariilor din lotul de cercetare deţineau relativ puţine informaţii despre caracteristicile pădurii – rol, funcţii, precum şi despre regulile ce trebuie respectate în acest mediu natural ;

Informaţiile lacunare sau chiar eronate au fost înlocuite într-o măsură semnificativă de informaţii corecte şi complexe, evidenţiate foarte clar prin testarea ulterioară (unde s-au înregistrat rezultate mult mai bune) ; la toţi itemii chestionarului s-au evidenţiat diferenţe semnificative între rezultatele iniţiale şi cele ulterioare, dovezi de ordin cantitativ ce sunt coroborate cu observaţiile educatoarei (de ordin calitativ) ;

Preşcolarii au dovedit că şi-au însuşit informaţii complexe despre rolul pădurii în viaţa noastră, ca sursă de apă, aer, hrană, adăpost, materie primă. De asemenea, ei au manifestat o atitudine pozitivă faţă de menţinerea curăţeniei şi prevenirea incendiilor, menţinerea şi raţionalizarea resurselor.

În concluzie putem afirma că activităţile în pădure, în aer liber, care au implicat cunoaşterea nemijlocită, sunt o modalitate extrem de valoroasă pentru dezvoltarea unor atitudini corecte faţă de mediul înconjurător, dar şi faţă de tot ce înseamnă viaţă, constituind o premisă importantă nu numai pentru educaţia ecologică, ci şi pentru cea etică şi estetică.

Parteneri:

UNIVERSITATEA DE ŞTIINŢE
AGRICOLE ŞI
VETERINARE
BIAŢU
UNIVERSITATEA
1 DECEMBRIE 1918
DIN ALBA IULIA

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell’Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PENSĂMILOR VĂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

BIBLIOGRAFIE:

1. **Albu Gabriel**, 2002, „În căutarea educației permanente”, Ed. Polirom, Iași;
2. **Albu Gabriel**, 2005, „O psihologie a educației”, Ed. Institutul European, Iași;
3. **Allport W. Gordon**, 1991, „Structura și dezvoltarea personalității”, E.D.P., București;
4. **Ana Aurelia, Cioflica Smaranda**, 2003, „Proiecte tematice orientative”, Ed. Tehno-Art, Petroșani;
5. **Bocoș Mușata, Chiș Vasile, Ferenczi Iuliu, Ionescu Miron, Lăscuș Voicu, Preda Vasile, Radu Ioan**, 2001, „Didactica modernă”, Ed. Dacia, Cluj-Napoca;
6. **Bocoș Mușata, Chiș Vasile, Ferenczi Iuliu, Ionescu Miron, Lăscuș Voicu, Preda Vasile, Radu Ioan**, 2004, „Didactica modernă”- ediția a II-a revizuită, Ed. Dacia, Cluj-Napoca;
7. **Bonchiș Elena, Trip Simona, Drugaș Marius, Dindelegan Camelia**, 2006, „Introducere în Psihologia Personalității”, Ed. Universității din Oradea, Oradea;
8. **Breban Silvia, Gongea Elena, Ruiu Georgeta, Fulga Mihaela**, 2004, „Metode interactive de grup”, Ed. Arves, Craiova;
9. **Cerghit I., Radu T. I., Vlăsceanu L.**, “Didactica, manual pentru clasa a X-a, Școli Normale” E.D.P., București;
10. **Cerghit Ioan**, 2006, „Metode de învățământ”, Ed. Polirom, Iași;
11. **Chelcea, Mărginean, Cauc**, 1998, „Cercetarea sociologică. Metode și tehnici”, Ed. Destin, Deva
12. **Cochinescu Lucian**, 2008, „Probleme actuale ale psihologiei sociale”, Ed. Paralela 45, Pitești
13. **Comănescu Maria, Gheorghe Doina**, 1998, „Cunoașterea mediului-grupa pregătitoare, ghidul educatoarei”, E.D.P., R.A., București;
14. **Cosmovici Andrei**, 1996, „Psihologie generală”, Ed. Polirom, Iași;
15. **Cosmovici Andrei, Iacob Luminița**, 1999, „Psihologia școlară”, Ed. Polirom Iași;
16. **Cucoș Constantin**, 2006, „Pedagogie, ediția a II-a revizuită și adăugită”, Ed. Polirom, Iași;
17. **Culea Laurenția**, 2009, „Aplicarea noului curriculum pentru educație timpurie- o provocare”, Ed. Diana , Pitești;
18. **Dafinoiu Ion**, 2002, „Personalitatea. Metode calitative de abordare. Observația și interviul.”, Ed. Polirom, Iași;
19. **Dima Eugenia, Cobeț Doina, Manea Laura, Dănilă Elena, Dima E. Gabriela, Dănilă Andrei, Botoșineanu Luminița**, 2007, DEXI, Dictionar explicativ ilustrat al limbii romane, Ed. Arc & Gunivas, Chișinău
20. **Doron Roland, Parot Francoise**, 1999, Dicționar de psihologie, Ed. Humanitas, București;
21. **Ezechil Mihaela, Păiși Lăzărescu Mihaela**, 2001, „Laborator preșcolar - ghid metodic”, Ed. V&I Integral, București;
22. **Găișteanu Mihaela**, 2003, „Psihologia copilului”, Ed. All, București;
23. **Goleman Daniel**, 2007, „Inteligența emoțională”-ediția a II-a, Ed. Curtea Veche, București;

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

24. **Popescu Gabriela**, 2004, „Psihologia creativității”, Editura Fundației România de Mâine, București;
25. **Popescu-Neveanu Paul**, 1978, „Dicționar de psihologie”, Ed. Albatros, București;
26. **Popescu-Neveanu, Zlate Mielu, Crețu Tinca**, 1995, „Psihologie - Manual pentru clasa a X-a-Școli Normale”, E.D.P., București;
27. **Preda Viorica, Pletea Mioara, Grama Filofteia, Cocoș Aureliana, Oprea Daniela, Călin Marcela**, 2005, „Ghid pentru proiecte tematice-abordare în manieră integrată a activităților din grădiniță”, Ed. Humanitas Educațional, București;
28. **Roch Y. LE**, 1976, „Cum să facem exercițiile senzoriale”, E.D.P., București;
29. **Stan Emil**, 2004, „Despre pedepse și recompense în educație”, Ed. Institutul European, Iași;
30. **Stan Emil**, 2006, Managementul clasei, Ed. Aramis, București;
31. **Taiban Maria, Petre Maria, Nistor Valeria, Vornicu Valeria, Bârseti Ecaterina, Berescu Antonia**, 1979, „Cunoștințe despre natură și om în grădinița de copii”, E.D.P., București;
32. **Toma Georgeta, Petre Daniela, Ristoiu Maruța, Anghel Magdalena**, 2009, „Suport pentru aplicarea noului curriculum pentru învățământul preșcolar, nivel 3-5 ani”, Ed. Delta Cart Educațional, București;
33. **Toma Georgeta, Petre Daniela, Ristoiu Maruța, Anghel Magdalena, Nicolae Irinela**, 2009, „Suport pentru aplicarea noului curriculum pentru învățământul preșcolar, nivel 5-7ani”, Ed. Delta Cart Educațional, București;
34. **Varzari E., Taiban M., Manasia V., Gheorghian E.**, 1971, „Cunoașterea mediului înconjurător și dezvoltarea vorbirii - Metodică, Manual pentru liceele pedagogice de educatoare”, E.D.P., București;
35. **Vereș Maria, Trandaf Ana, Damian Ana, Irimescu Veronica, Cucu Maria, Ciobâcă Geta**, 2007, „Ghid pentru educația rutieră”, Ed. Tiparg, Slatina;
36. **Verza Emil, Verza Florin Emil**, 2000, „Psihologia vârstelor”, Ed. Pro Humanitate, București;
37. **Voiculescu Elisabeta**, 2001, „Pedagogie preșcolară”, Ed. Aramis, București;
38. www.didactic.ro
39. www.educatoarea.ro
40. www.pagini-scolare.ro
41. www.psihologieonline.com
42. www.psychology.ro
43. www.regielive.ro

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECŢIEI SOCIALE ŞI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRUJ 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAŢIEI
NAŢIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Braşov

ANEXA 1

CHESTIONAR

- testarea atitudinii față de aspectul mediului înconjurător „pădurea”

1. Oamenii merg în pădure pentru a se bucura de aerul curat, de frumusețea frunzișului verde și de cântatul păsărelor. Ție îți place să te plimbi prin pădure cu părinții tăi ?

- a) DA
- b) NU

2. Pădurarul îngrijește pădurea?

- a) DA
- b) NU

3. Copacii au viață ?

- a) DA
- b) NU

4. În pădure putem să găsim hrană ?

- a) DA
- b) NU

5. Pădurea ne poate folosi uneori ca adăpost ?

- a) DA
- b) NU

6. Se poate fabrica hârtie din lemn?

Parteneri:

UNIVERSITATEA ȘTIINȚELOR
AGRICOLE ȘI VETERINARE
BIBLIOTECA
UNIVERSITATEA
1 DECEMBRIE 1918
DIN ALBA IULIA

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECŢIEI SOCIALE ŞI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRUJ 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAŢIEI
NAŢIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Braşov

a) DA

b) NU

7. Putem folosi lemnul copacilor pentru a ne încălzi?

a) DA

b) NU

8. În pădure găsim apă de băut?

a) DA

b) NU

9. Se pot fabrica obiecte de mobilier din lemnul copacilor?

a) DA

b) NU

10. Se poate folosi lemnul pentru a construi o casă?

a) DA

b) NU

11. După ce servim masa în pădure, strângem resturile de mâncare de pe iarbă?

a) DA

b) NU

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

ANEXA 2

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

“Prietenii pădurii”

NIVELUL II: “GRUPA ALBINUȚELOR”- MARE

TEMA ANUALĂ DE ÎNVĂȚARE: “Cum este, a fost și va fi aici pe pământ?”

TEMA PROIECTULUI TEMATIC: „Pădurea-aurul verde al planetei”

TEMA ACTIVITĂȚII : *“Prietenii pădurii”*

FORMA DE REALIZARE: Activitate integrată de o zi

TIPUL DE ACTIVITATE: Consolidare și verificare de cunoștințe, priceperi și deprinderi

DOMENII EXPERIENȚIALE: „Știință”, „Om și societate”

CATEGORII DE ACTIVITĂȚI: „Cunoașterea mediului”, „Activitate practică”

MIJLOACE DE REALIZARE: Joc didactic, Lucrare practică colectivă – machetă

DURATA : o zi

ELEMENTE COMPONENTE ALE ACTIVITĂȚII INTEGRATE:

- **ALA: I. Artă** – „Peisaj din pădure” – **pictură**

Joc de masă – „Așează-mă la locul potrivit”

II. Activitate complementară: „Tăietorii de lemne”- **joc de mișcare**

- **ADE:** „Să alcătuim un tablou” – **joc didactic**

„Pădurea, prietena noastră” – **machetă**

- **ADP: I. RUTINE** – **Întâlnirea de dimineață** – „Salutul”, „Calendarul naturii”, „Știrea zilei!”

- **Activitate de grup** – „Să ne reamintim regulile de protecție a mediului înconjurător”

II. TRANZIȚII - „Copacii veseli” – **joc distractiv**

SCOPUL ACTIVITĂȚII: Verificarea și consolidarea cunoștințelor dobândite despre pădure și acțiunile de ecologizare a acesteia, stimularea interesului pentru natură prin valorificarea cunoștințelor și deprinderilor dobândite anterior

Parteneri:

UNIVERSITATEA ALBA IULIA
UNIVERSITATEA ALBA IULIA
1 DECEMBRIE 1978
DIN ALBA IULIA

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

- **ADP** – să salute în cadrul grupului; să precizeze ziua, luna, data, anotimpul în curs, precum și caracteristicile vremii din ziua respectivă; să povestească întâmplări interesante, demne de știrea zilei, petrecute în ziua precedentă; să-și exprime propriile păreri, opinii, sentimente legate de natură și de ocrotirea acesteia; să formuleze răspunsuri la diverse întrebări;

- **ALA** – să mănuiască corect instrumentele specifice activităților de pictură; să denumească corect materialele necesare activității de pictură; să obțină efecte plastice, forme spontane și elaborate prin tehnici specifice picturii; să recunoască mediul de viață al unor animale, plante și păsări; să așeze jetoanele reprezentând animale, plante, păsări deasupra jetoanelor, reprezentând mediul de viață al fiecăreia dintre acestea; să execute exerciții de mișcare după modelul educatoarei în cadrul jocului de mișcare „Tăietorii de lemne” ;

- **ADE** – să coopereze cu grupul din care face parte; să aplice regulile grupului; să se exprime corect din punct de vedere gramatical, lexical și fonetic; să formuleze propoziții și fraze scurte; să recunoască elementele componente ale pădurii; să recunoască categorii de deșeuri/factori ai poluării; să grupeze categorii de acțiuni umane, pe criteriul „așa da, așa nu”; să precizeze reguli de îngrijire și ocrotire a naturii; să explice modalități de poluare; să colaboreze în realizarea lucrării colective – „Pădurea, prietena noastră” , machetă; să îmbine materiale naturale cu materiale refolosibile și reciclabile, pentru realizarea machetei; să execute acțiuni specifice activității practice: lipire, rupere, îmbinare, răsucire, etc.; să denumească materialele folosite; să formuleze aprecieri privind activitatea proprie și pe cea a colegilor;

STRATEGII DIDACTICE

a) **METODE ȘI PROCEDEE:** observația, conversația, explicația, demonstrația, exercițiul, munca independentă/în echipă, jocul, explozia stelară, brainstormingul;

b) **ELEMENTE DE JOC:** surpriza, exerciții și jocuri de mișcare, aplauze, mănuierea materialelor;

c) **FORME DE ORGANIZARE:** frontal, individual, pe grupuri mici

d) **MATERIAL DIDACTIC:**

- **ADP:** calendarul naturii, imagini cu aspecte și componente ale pădurii,, panoul de prezență cu fotografiile copiilor, scrisoare;

- **ALA:** pensule, coli A4, acuarele, imagini cu aspecte din pădure, recipiente cu apă, jetoane cu elemente componente ale pădurii/mediu de viață;

- **ADP:** jetoane cu elementele componente ale mediului înconjurător, cartoane, pahare de plastic, ace cu gămălie, peturi, foarfeci, pastă de lipit, castane, pietricele, crengi uscate de copac, siluete de animale, de norișori, de deșeuri, scobitori, chibrituri, siluete de păsări, siluete de oameni (vânător, copii, adulți), suport de poliester, acuarele, pensule, vase de apă, ziare, siluete de copaci, fulgi, fire de lână, flori/ciuperca/fructe de pădure decupate.

SCENARIUL ACTIVITĂȚII

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

Se prezintă, copiilor sosiți la grădiniță, o scrisoare care a fost găsită la poșta grupei de dimineață, prin care se face introducerea în activitățile zilei, debutând cu **ALA I**:

Voi citi copiilor scrisoarea: „*Dragii copii, eu sunt o pădure tristă, plină de gunoaie, cu ape otrăvite, cu copaci uscați, și cu multe cioturi de copaci tăiați fără milă de oamenii răi. Animalele și păsările-mi plâng de spaimă că nu mai au unde trăi în liniște și pace ca pe vremea bunicilor lor. Nu mai pot respira, mă doare totul și de aceea vă scriu vouă, copiilor de la Grupa Albinuțelor, despre care am auzit de la o soră de-a mea, că sunteți **Prieteni Pădurii**. Am speranța că voi sunteți singurii care-i puteți convinge pe oamenii răi să ne protejeze. Vă mulțumesc!*”

Copiii sunt încântați să ajute pădurea cea tristă, prin a le arăta oamenilor cum trebuie să arate o pădure și ce trebuie să facă pentru asta. Le voi spune preșcolarilor că astăzi vom desfășura activități prin care vom demonstra tuturor că într-adevăr suntem „prieteni pădurii”, vom realiza imagini ale unor păduri frumoase, îngrijite, pe care le vom fotografia și le vom împărți celor mari. Le voi prezenta activitățile de la centrele de interes, fiecare alegându-și centrul la care lucrează. Voi sugera modalități de lucru necesare fiecărei activități de la centrele deschise, apoi voi supraveghea activitatea copiilor, intervenind unde este cazul. La sfârșitul acestei etape copiii vor descrie activitatea pe care au desfășurat-o, vor face aprecieri asupra propriei activități și asupra activității celorlalți copii.

Vom continua cu **ADP**:

ÎNTÂLNIREA DE DIMINEAȚĂ

Copiii sunt așezați în semicerc pentru a putea stabili fiecare un contact vizual cu toți membrii grupei, inclusiv cu educatoarea. Pentru a constitui un model de comportament, le voi transmite copiilor căldură și încurajare prin toate formele de comunicare, verbală și nonverbală. Copiii au posibilitatea de a-și împărtăși ideile, de a-și manifesta starea de spirit de bună dispoziție: “Dimineața a sosit/ Toți copiii au venit/ În semicerc să ne-adunăm/ Cu toții să ne salutăm”

- **Salutul**: Pentru că în această săptămână o pădure tristă ne-a rugat să o ajutăm, le voi propune copiilor ca salutul nostru să fie legat de această temă: Educatoarea: „Bună dimineața, copacilor veseli!/ Copiii: „Bună dimineața, doamna educatoare!/Bună dimineața, frați copaci!” - **Prezența la grupă**: se face prin așezarea la vedere a fotografiilor copiilor prezenți în clasă și eliminarea fotografiilor celor absenți; de asemenea voi apela fiecare copil cu numele și prenumele,

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

consemnând în catalogul grupei data zilei pentru copiii absenți; copiii spun „prezent” când își aud numele, iar copilul de serviciu spune absenții și așează fotografiile la panou.

- **Completarea calendarului naturii:** copiii potrivește imagini, simboluri, semne grafice, denumiri scrise pentru ziua, data, luna, anul în curs, precum și o imagine sugestivă pentru starea vremii din acea zi.

- **Știrea zilei:** câțiva copii vor povesti fapte impresionante petrecute cu o zi înainte, demne de a reprezenta știrea zilei;

- **Activitatea de grup :** „Să ne reamintim regulile de protecție a mediului înconjurător” –

II. TRANZIȚII - „ Copaci veseli” – joc distractiv - copiii participă vesele la activitatea de înviorare.

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII DIN CADRUL DOMENIILOR EXPERIENȚIALE

EVENIMENTUL DIDACTIC	CONȚINUTUL ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE	EVALUARE
1.Moment organizatoric	Voi asigura condițiile optime pentru buna desfășurare a activității, și anume: aerisirea sălii de grupă, aranjarea mobilierului, așezarea materialului didactic, intrarea copiilor, controlarea ținutei acestora. Copiii intră în sala de grupă și așteaptă sugestiile educatoarei.	explicația frontal	aprecieri verbale
2.Captarea atenției	O voi realiza prin reactualizarea unor cunoștințe legate de pădure	conversația explicația frontal	aprobări/dezaprobări orale
3.Anunțarea temei și a obiectivelor	Le voi spune copiilor că astăzi „vom face un tablou” cu pădurea așa cum trebuie să arate ea și o machetă pe care o vom numi „Pădurea, prietena noastră”; vor recunoaște elementele componente ale pădurii, categorii	explicația	

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

	<p>de deșuri/factori ai poluării; vor grupa categorii de acțiuni umane, pe criteriul „așa da, așa nu”; vor preciza reguli de îngrijire și ocrotire a naturii; vor explica modalități de poluare; vor colabora în realizarea lucrării colective – „Pădurea, prietena noastră” , machetă; vor îmbina materiale naturale cu materiale refolosibile și reciclabile pentru realizarea machetei; vor executa acțiuni specifice activității practice: lipire, rupere, îmbinare, răsucire, etc.; vor denumi materialele folosite;</p> <p>Voi solicita 2-3 copii să repete temele propuse.</p>	conversația frontal	verificare orală
5. Prezentarea conținutului și dirijarea învățării	<p>Împărțirea copiilor pe grupuri; prezentarea regulilor jocului; prezentarea modalităților de lucru la activitatea practică; intuirea materialului; jocul de probă; exerciții pentru încălzirea mușchilor mici ai mâinii; supravegherea activității copiilor și explicații suplimentare</p>	<p>conversația, explicația, demonstrația exercițiul, munca independentă/ în echipă, jocul, explozia stelară, brainstorming ul,</p>	<p>observare curentă aprobări/dezaprobari verbale</p>
6. Obținerea performanței și asigurarea	<p>Tranziție: „Noi cu toții am lucrat/ Și lucrul am terminat/ Bucuroși să ne-nvârtim/ Pentru că știm să muncim”.</p>		chestionare orală,

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

conexiunii inverse	Câțiva copii vor face analiza activităților și lucrărilor obținute.	frontal	analiză critică și autocritică
7.Asigurarea retenției și a transferului	Voi fotografia lucrările copiilor. Cu lucrările realizate vom organiza o expoziție pe holul grădiniței și câțiva copii vor prezenta expoziția copiilor de la clasa vecină.	expunerea conversația explicația	aprecieri verbale
8.Încheierea activității	Voi face aprecieri asupra modului de participare a copiilor la activitate, a corectitudinii rezolvării sarcinilor, asupra comportamentului lor. Activitatea integrată se va încheia cu ALA II - jocul de mișcare „ Tăietorii de lemne ”.	explicația frontal	aprecieri verbale

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione